

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

KKV Évkönyv

2010/11

**A kis- és középvállalkozások helyzete
Magyarországon**

Budapest, 2013

KKV Évkönyv

2010/11

A kis- és középvállalkozások helyzete Magyarországon

© Nemzetgazdasági Minisztérium, 2013

ISSN 1416-2334

Az évkönyvet készítette a Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A kézirat lezárva: 2013. december 20.

Nemzetgazdasági Minisztérium

1051 Budapest,

József nádor tér 2-4.

Tel: 795-5010

Internet: www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium

Tartalom

Előszó.....	7
Összefoglaló.....	8
I. A makrogazdasági környezet változása	11
1.1 Makrogazdasági folyamatok	11
1.2 Gazdaságpolitikai környezet	13
1.2.1 Fejlemények a kis- és középvállalkozási politika területén	13
1.2.2 Az Európai Unió KKV politikája és a magyar kis- és középvállalati szektor	16
1.3 A jogszabályi környezet változásai és azok hatása a kis- és középvállalkozói szektorra.....	23
1.3.1 Vállalkozások alapítása, engedélyezése	23
1.3.2 Engedélyezés, hatósági eljárások, adminisztráció.....	23
1.3.3 Vállalkozások működése	24
1.3.4 Vállalkozások megszüntetése, megszűnése, jogérvényesítés.....	39
II. A kis- és középvállalkozói szféra folyamatai.....	40
2.1 Módszertani megjegyzések.....	40
2.2 A vállalkozások jellemzői létszámnagyság szerint	42
2.3.1 A vállalkozások száma és összetétele	42
2.3.2 A kisvállalkozások szerepe a foglalkoztatásban.....	49
2.3.3 A tulajdonosi szerkezet alakulása létszám-kategóriák szerint.....	51
2.3.4 Beruházások.....	54
2.3.5 Részesedés a bruttó hozzáadott érték termeléséből	56
2.3.6 Árbevétel és export.....	57
2.3.7 A vállalkozások költségszerkezete	60
2.3.8 Jövedelmezőség.....	60
2.3.9 Termelékenység, hatékonyság	63
2.3.10 Támogatások és elvonások	67
2.3.11 Felhalmozási célú saját források, munka- és tőkejövedelmek	72
2.3.12 A vállalkozások finanszírozása	75
2.4 A vállalkozásokról területi metszetben	81

III. A Kis- és Középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények.....	89
3.1 A Nemzetgazdasági Minisztérium feladatai és a tárca kis- és középvállalkozói szektor erősítésére irányuló tevékenysége	89
3.1.1 Vállalkozásfejlesztési Tanács.....	89
3.1.2 Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács	90
3.2 A kis- és középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények92	
3.2.1 Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) végrehajtásában résztvevő intézmények: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség	92
3.2.2 Magyar Fejlesztési Bank.....	94
3.2.3 Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank Zrt.)	95
3.2.4 Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (Mehib Zrt.)	100
3.2.5 Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (MAG Zrt.).....	102
3.2.6 Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (MV Zrt.)	104
3.2.7 Garantiqa Hitelgarancia Zrt.	108
3.2.8 Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA)	112
3.2.9 Start Tőkegarancia Pénzügyi Szolgáltató Zrt.	114
3.2.10 KA-VOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt.....	117
3.2.11 Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (KvFP Zrt.).....	119
3.2.12 UNIO Garancia Szövetkezet	119
3.2.13 Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (CKTA Zrt.).....	120
3.2.14 Magyar Követeléskezelő Zrt. (MKK Zrt.)	120
3.3 Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.....	121
3.4 Támogatásokat Vizsgáló Iroda (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)	122
3.5 Vállalkozásfejlesztési központok hálózata	123
3.5.1 Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA).....	123
3.5.2 Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány	127
3.6 Kamarák	130
3.6.1 Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK)	130
3.6.2 Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara	132

3.6.3 Magyar Agrárkamara (MA)	133
3.6.4 Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága (ICC Hungary)..	134
<i>3.7 Regionális fejlesztést támogató szervezetek.....</i>	<i>134</i>
3.7.1 VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft (VÁTI Nonprofit Kft.).....	136
3.7.2 Regionális Fejlesztési Holding Zrt.	138
<i>3.8. Befektetésösztönzés és kereskedelemfejlesztés.....</i>	<i>139</i>
3.8.1 Nemzeti Külgazdasági Hivatal	139
<i>3.9 Innovációt, kutatás-fejlesztést támogató intézmények</i>	<i>146</i>
3.9.1 Nemzeti Innovációs Hivatal	146
3.9.2 Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH)	148
3.9.3 Ipari-, Tudományos-, Innovációs- és Technológiai Parkok Egyesülete (IPE).....	150
<i>3.10 A műszaki fejlesztést és az innovációt elősegítő további intézmények.....</i>	<i>151</i>
3.10.1 Európai Innovációs és Technológiai Intézet – (European Institute of Innovation and Technology, EIT).....	151
3.10.2 Magyar Innovációs Szövetség (MISZ)	151
3.10.3 Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége (VISZ)	152
<i>3.11 A foglalkoztatáspolitikai intézményrendszere</i>	<i>153</i>
3.11.1 ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.....	154
3.11.2 Országos Foglalkoztatási Alap / Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA)	157
<i>3.12 Vállalkozói érdekképviseletek.....</i>	<i>157</i>
3.12.1 Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetség (KÉSZ)	157
3.12.2 Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ)	158
3.12.3 Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége (ÁFEOSZ).....	158
3.12.4 Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ) ..	159
3.12.5 Magyar Iparszövetség (OKISZ)	160
3.12.6 Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ)	162
3.12.7 Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ)	162
3.12.8 Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége (FIVOSZ)	163
<i>3.13 Vállalkozások meghatározott csoportjait képviselő szervezetek, vállalkozásfejlesztést támogató alapítványok.....</i>	<i>164</i>

3.13.1 SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány	164
3.13.2 Joint Venture Szövetség (JVSZ)	166
3.13.3 Magyar Bankszövetség	166
3.13.4 Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület (HVCA)	167
3.13.5 Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet (FBN-H)	168
<i>3.14 Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézményei</i>	<i>168</i>

Előszó

Több mint két évtizede a magyar gazdaságpolitika legfontosabb feladata a folyamatos növekedés elősegítése, mely növekedés az unió tagállamai közül talán leginkább Magyarországon függ a mikro-, kis- és középvállalkozói szektor teljesítményétől. Kijelenthetjük, hogy ezeknek a gazdálkodó szervezeteknek a fennmaradásán múlik a magyar társadalom széles rétegeinek megélhetése és jóléte, ezért a KKV-k tevékenységének és környezetének mélyreható elemzése mind a tudományos szféra, mind a kormányzati döntéshozók számára kiemelt fontossággal bír. A változások folyamatos nyomon követésével és tanulmányozásával feltárhatók a vállalkozók helyzetére hatást gyakorló tényezők, s így válnak megismerhetővé és befolyásolhatóvá a szektor jövőbeni versenyelőjelei.

Ezt az igényt hivatott kielégíteni a 2010/11. évi KKV Évkönyv, mely folytatva a hagyományt szorosan illeszkedik a már tizenkét alkalommal napvilágot látott, a kis- és középvállalkozásokról szóló Éves Jelentések sorába.

Az Évkönyv tanulsága szerint egyrészt a 2010-es és 2011-es években is érzékelhetőek a 2009-ben elmélyülő világgazdasági válság tünetei, vagyis a mérsékelt belső kereslet és az alacsony beruházási hajlandóság, másrészt azonban a külső keresleti tendenciák bizakodásra adnak okot, és a kisméretű vállalkozások számára is reális kilátássá teszik a külpiacok meghódítását. Ezen fő feltételekhez idomulnak a vizsgált időszakban tett kormányzati intézkedések is: a kedvezőbb adózási, közbeszerzési és adminisztratív háttér megteremtése, valamint a szektor fejlesztési hitelezését és exportfinanszírozását támogató intézményrendszer átalakítása.

Az említett fejlemények bemutatása mellett a magyarországi KKV-k-ra vonatkozó statisztikai adatokkal, a befektetés-ösztönzési és kereskedelemfejlesztési tevékenység aktualitásaival vagy a vállalkozói érdekképviseleti szervek működésével is megismerkedhet a Tisztelt Olvasó. Meglátásom szerint az évkönyv jól strukturált információkkal gazdagítja a hazai vállalkozásokról és lehetőségeikről alkotott képet, ezért ajánlom figyelmébe a téma iránt elkötelezett szakértők és közéleti szereplők mellett a látókörüket szélesíteni kívánó vállalkozók és minden kedves érdeklődő számára.

Varga Mihály
nemzetgazdasági miniszter

Összefoglaló

2009-ben és 2010-ben számos negatív hatás érte a KKV-k makrogazdasági környezetét. A 2009-es évben a válság elmélyülésével együtt jelentősen visszaesett mind a külső, mind a belső kereslet. Ez a folyamat 2010-ben csak részben fordult meg: a külső kereslet dinamikus emelkedése mellett mind a háztartások végső fogyasztása, mind a bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene visszaesett hazánkban.

Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag (SBA) alapján összeállított 2010-11-es értékelés szerint Magyarország több dimenzió mentén is elmarad az uniós átlagtól. A legnagyobb elmaradás az innováció, nemzetköziesedés és második esély dimenziók mentén figyelhető meg. Az Európai Bizottság összehasonlító elemzése a következő megállapításokat emeli ki a hazai KKV szektorról: Magyarország más uniós tagállamokhoz képest nagyobb mértékben függ a mikrovállalkozásoktól; a KKV-k foglalkoztatottság és hozzáadott érték tekintetében kezdenek kilábalni a válságból, számuk azonban 2005 óta stagnál; a statisztikák szerint a legtöbb SBA-területen elmarad az uniós átlagtól, de javulás tapasztalható; 2010-ben Magyarország a „Vállalkozói szellem” és az „Egységes piac” kivételével minden SBA területen hozott intézkedéseket.

A regisztrált vállalkozások száma a gazdasági válság éveiben is folyamatosan növekedett. 2008-tól közel százezerrel emelkedett a bejegyzett vállalkozások száma. A bővülés közel fele az egyéni vállalkozók számának változásához köthető, de a táblázatból is jól látható, hogy a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozások száma ugyanakkor mérséklődött a megfigyelt időszakban.

A működő vállalkozások területi eloszlását tekintve továbbra is meghatározó Budapest, a vállalkozássűrűség itt a legmagasabb. Továbbra is Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a legalacsonyabb az ezer lakosra vetített működő vállalkozások száma. Regionális összehasonlításban – szinte minden mutató tekintetében – a Közép-magyarországi régió túlsúlya látható. Ebben a régióban a legnagyobb a vállalkozás-sűrűség, itt a legmagasabb a hozzáadott értéke és az export aránya.

A vállalkozások létszám-kategóriánkénti eloszlása továbbra is egy alapjaiban nagyon kiszélesedő piramis képét mutatja. A vállalkozások kétharmada tartozik a 0-1 fős kategóriába, 28 százaléka foglalkoztatott kettőnél több, de tíznél kevesebb alkalmazottat, 4 százaléknál 10 és 49 fő közötti a létszám, 1 százaléknál van 50 főnél több foglalkoztatott és a működő vállalkozások mindössze 0,1 százaléka tartozik a 250 főt meghaladó méretkategóriába.

A kettős könyvvitelű vállalkozások 38,4 százaléka évi 10 millió forint árbevétel alatti, 0-1 fős vállalkozásnak számít. 2008-hoz képest ugyanakkor némileg emelkedett az arányuk (2008-

ban a vállalkozások 35 százaléka tartozott ebbe a csoportba). Az exportértékesítés aránya (a vállalkozás teljes árbevételéhez képest) a 250 főnél nagyobb vállalkozásoknál a legmagasabb (49,6 százalék 2010-ben), és a 2-9 fős vállalkozásoknál a legalacsonyabb (12,5 százalék). Az elmúlt négy évben a 0-1 fős vállalkozások export-aránya csökkent, míg a közepes- és nagyvállalatoké emelkedett.

A veszteséges vállalkozások aránya a jelentésben vizsgált időszakban, a válságot követően fokozatosan emelkedett. Míg 2007-ben a társas vállalkozások 27,3 százaléka volt veszteséges, addig 2010-ben ez az arány 35,9 százalék volt. Az egyéni vállalkozások körében mérsékeltebb az emelkedés, itt 22 százalékról 29,9 százalékra nőtt a negatív eredményt felmutató cégek aránya. A mérleg szerinti eredmény alapján veszteségesnek tekintett vállalkozások aránya 2008-at követően csak az 50-249 fős és a 250 főnél nagyobb kategóriákban nem emelkedett. Az alaptevékenység eredményességét tükröző üzemi eredmény is romlott, de a rendkívüli, a pénzügyi és az adózási előtti eredmény romlása jelentősebb volt.

A beruházások értéke jelentősen visszaesett a gazdasági válság hatására. Folyó áron is csökkenés figyelhető meg a legtöbb méretkategóriában. A legnagyobb mérséklődést a 250 főnél nagyobb vállalkozások szenvedték el. (itt majdnem feleződött az érték folyó áron) Ebben is megfigyelhető, hogy a válság legérzékenyebben a nagyobb vállalkozásokat érintette, azaz a nagyok után a közepes vállalkozások beruházásai estek vissza leginkább.

A munkavállalói jövedelmek (bérköltség és személyi jellegű kifizetések összege) nem változtak jelentősen az elmúlt években. A nagyvállalatokra eső bér- és személyi kifizetések aránya enyhén emelkedett, miközben a kis- és közepes vállalkozások mutatója mérséklődött. Az egy alkalmazottra eső munkajövedelmek ugyanakkor a mikro-vállalkozások körében folyó áron sem tudtak emelkedni az elmúlt négy évben.

2008-hoz képest mind a rövid-, mind a hosszú lejáratú hitellel rendelkező KKV-k aránya csökkent. Az előbbi 15 százalékról 11,8 százalékra, az utóbbi 22,9 százalékról 20,1 százalékra mérséklődött 2010-re. A csökkenés minden méretkategóriában megfigyelhető volt. A KKV-knak nyújtott hitelállomány csökkenése mellett a portfólió minősítési összetétele is jelentősen változott. Míg 2008-ban a hitelállomány 73,7 százaléka volt problémamentes, addig 2010-ben ez az érték 65 százalékra süllyedt.

A második évezred első évtizedének végére a kockázati tőkebefektetések kedvelt célpontjává vált Kelet-Európa. A kockázati tőkebefektetéseknek 2009-ben az uniós forrásból elindított Jeremie program adott újabb lendületet. A kiválasztott alapkezelők 2010 II. negyedévében kezdték meg tényleges befektetési tevékenységüket. 2010-ben a 17 kockázati tőkebefektetésből 15 a Jeremie alapokhoz kapcsolódott.

A Kormány 2011. januárjában fogadta el az Új Széchenyi Tervet, melynek középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése áll. Elsődlegesen a Vállalkozásfejlesztési program

tartalmaz KKV-fejlesztési elemeket. A program három prioritást határoz meg: vállalkozásélénkítés – a vállalkozói aktivitás növelése; szövetségben a vállalkozókkal a munkahelyekért; üzleti környezetfejlesztés.

A vállalkozásokra rakódó adó- és járulékkerhek csökkentése érdekében a Kormány a társasági adó mértékének 19%-ról 10%-ra való mérséklésével összhangban az egyéni vállalkozó vállalkozói személyi jövedelemadójának mértékét is 10%-ra csökkent. A cégek nyeresége után fizetendő kedvezményes 10%-os társasági adó alkalmazási köre pedig 2010. július 1-től 50 millió forint pozitív adóalapról 500 millió forintra bővült.

Az adminisztrációs terhek csökkentése területén fontos lépések történtek. 2010 nyarán az eljárások könnyítése jegyében az új Országgyűlés módosította a KKV törvényt. Az új tartalom szerint a hatósági ellenőrzést végző szervek kis- és középvállalkozásokkal szemben az első esetben előforduló jogsértés esetén – az adó- és vámhatósági eljárást kivéve – bírság kiszabása helyett figyelmeztetést alkalmaznak. A KKV-kat érintő teher-csökkentő intézkedések között ki kell emelni, hogy 2010-ben és 2011-ben öt kis adónemet töröltek el.

I. A makrogazdasági környezet változása

1.1 Makrogazdasági folyamatok

A világgazdasági válság hatására a gazdasági növekedés világszerte lassult, recesszióba ment át. A fejlett gazdaságok növekedése lelassult és az Euróövezet stagnálás közeli állapotba került, miközben az államadósságok fenntarthatóságát övező aggodalmak felerősödtek. Az Európai Unió esetében a bruttó hazai termék 2009-ben 4,3 százalékkal esett vissza, amely a kibocsátás értékének 2006-os szintre történő csökkenését eredményezte. A válsággal leginkább sújtott országok a balti államok voltak, ahol a visszaesés mértéke meghaladta a 10 százalékot. A munkanélküliségi ráták magas szintre emelkedtek.

Az inflációs nyomás 2011 végén a fejlett országokban enyhült a csökkenő élelmiszer - és nyersanyagárak, valamint a gyengébb gazdasági teljesítmények miatt. A fejlett országokban az infláció a stabilizációt követően az év végére csökkenésnek indult és ezt követően egy alacsonyabb szinten stabilizálódott. A pénzromlás ütemére jelentős hatással volt a fiskális konszolidáció során az indirekt adók és a szabályozott árak emelése. Összességében a nyersanyagárak csökkenése folytatódott.

A világkereskedelem növekedési üteme visszaesett, ami hatással volt a fejlődő országok gazdasági teljesítményére is.

A 2010-es évhez képest 2011-ben a legtöbb fejlett gazdaság költségvetési mutatói a nehéz gazdasági környezet ellenére is jelentősen javultak. A fiskális politika alakítóit ugyanakkor nehéz helyzetbe hozta a reálgazdasági válság második hulláma.

2008-tól a világgazdasági válság hatására nem csupán a korábban már lelassult belső kereslet, hanem az exportpiacaink kereslete is visszaesett. Ennek ellenére az enyhe növekedést felhasználási oldalról továbbra is a nettó export hajtja, míg a belső tételek csökkenése folytatódik. A háztartások fogyasztási kiadása 2010-11-ben visszaesett a személyi-jövedelemadó csökkentés, valamint a magán-nyugdíjpénztári reálhozamok egyösszegű kifizetése ellenére. A bruttó állóeszköz-felhalmozás kettősségről árulkodik: a feldolgozóipari gépberuházások 2011. év végi dinamikus bővülése a járműgyártás nagyprojektjeihez köthető, azonban az általános befektetési klíma kedvezőtlenül alakult. Termelési oldalon pozitív változás, hogy az ipar hozzáadott értékének a lassulása megállt, sőt negyedéves bázison ismét dinamikus bővülést regisztráltak. A kis súlyt képviselő mezőgazdaság átlagosnak tekinthető hozzáadott értéke a 2010. év alacsony bázisának köszönhetően 0,9 százalékkal járult hozzá a 2011. negyedik negyedéves GDP-bővüléshez. A válság hatására az építőipari kibocsátás csökkenése 2011-ben folytatódott. A szolgáltatási szektorban a pénzügyi, biztosítási ágazat hozzáadott értéke szintén jelentős visszaesést

mutatott, míg az információ és kommunikáció ágazatban növekedést is lehetett mérni 2011 végén.

A munkaerőpiacon az aktivitás bővülése jelentősen lassult, a munkanélküliség továbbra is tíz százalék fölött alakult.

A hazai inflációs folyamatokat 2011-ben az áfa és a jövedéki adó változása, illetve a gyenge árfolyam határozta meg, míg középtávon érvényesült a gyenge belső kereslet árleszorító hatása. A jegybank az inflációs kockázatokat mérlegelve többször az irányadó ráta emelése mellett döntött. A válság hatására jelentősen gyengült a hitelezési aktivitás, a banki hitelportfólió minősége romlott.

Magyarország gazdaságának teljesítményére - annak mérete és nyitottsága miatt - jelentős befolyást gyakorolnak az európai és a világ gazdasági konjunktúraciklusok. A külkereskedelmi partnerek lassabb növekedése visszafogta az exportdinamikát, azonban a gyenge belső kereslet miatt az import növekedési rátájának visszaesése még markánsabb volt az elmúlt években.

Össességében a 2009-ben és 2010-ben kedvezőtlen volt a KKV-k makrogazdasági környezete. A 2009-es évben a válság elmélyülésével együtt jelentősen visszaesett mind a külső, mind a belső kereslet. Ez a folyamat 2010-ben csak részben fordult meg: a külső kereslet dinamikus emelkedése mellett mind a háztartások végső fogyasztása, mind a bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene visszaesett hazánkban.

1.1. TÁBLÁZAT: FONTOSABB MAKROGAZDASÁGI MUTATÓK ALAKULÁSA

Megnevezés	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
GDP termelés (volumenindex)	104,8	104,0	103,9	100,1	100,9	93,2	101,3	101,6
Feldolgozóipar	105,8	105,7	105,6	106,8	97,7	81,7	114,6	103,6
Építőipar	98,4	106,0	97,0	94,4	91,2	96,4	91,0	94,7
Mezőgazdaság	149,9	94,9	93,9	80,1	151,6	86,8	85,1	122,4
Kereskedelem, javítás, szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	102,6	107,7	111,8	98,2	100,9	81,3	98,4	100,9
Szállítás, távközlés	105,3	105,5	104,5	106,1	93,7	90,8	103,2	100,3
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	103,1	103,6	99,4	91,3	97,7	100,5	95,3	94,4
GDP belföldi felhasználása	104,7	101,4	101,6	98,6	100,7	89,5	99,5	100,1
Végso fogyasztás	101,7	102,3	102,2	98,6	99,8	95,5	97,7	100,3
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	107,2	104,5	97,3	103,8	102,9	88,9	90,5	96,4
Export (volumenindex)	118,4	111,5	118,0	115,8	104,2	87,3	116,9	109,9
Import (volumenindex)	115,2	106,1	114,4	112,0	104,3	82,9	115,1	106,7
Államháztartás egyenlege (GDP %- ban) - ESA módszertan	-6,5	-7,9	-9,3	-5,1	-3,7	-4,6	-4,3	4,3
Fogyasztóiár-index	106,8	103,6	103,9	108,0	106,1	104,2	104,9	103,9
Ipari termelői-index		103,1	106,6	100,3	105,0	104,9	104,5	104,2
Külkereskedelmi termékforgalom (millió euró)	-3.915	-2.904	-2.379	-120	-319	3.738	5.515	7.061
Folyó fizetési mérleg egyenlege, Mrd euró	-7.111	-6.624	-6.636	-7.223	-7.752	-202,5	1.033	909,6
Foglalkoztatottak száma, 1000 fő (15-64 éves kor)	3.874,7	3.878,0	3.906,0	3.897,0	3.849,1	3.751,3	3.750,1	3.779,0
Aktivitási ráta, % (15-64 éves kor)	60,5	61,4	62	61,9	61,5	61,6	62,4	62,7
Munkanélküliségi ráta	6,1	7,2	7,5	7,4	7,9	10,1	11,2	10,9

Forrás: KSH, MNB

1.2 Gazdaságpolitikai környezet

1.2.1 Fejlemények a kis- és középvállalkozási politika területén

A KKV szektor középtávú stratégiáját 2003-2006 között a 1213/2002 (XII.23.) Korm. határozattal elfogadott Széchenyi Vállalkozásfejlesztési Program jelentette. Az SZVP nem stratégiai tervdokumentum, hanem irányelvek formájában foglalta össze a Kormány adott időszakra vonatkozó kis- és középvállalkozás-fejlesztési politikájának célrendszerét, a teljesülés mérésére nem tartalmazott indikátorokat.

A 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozóan 2007-ben elkészült a Kis- és Középvállalkozások fejlesztésének stratégiája 2007-2013 című dokumentum. Bár a 2007-2013-as KKV stratégia stratégiai tervdokumentumként került megalkotásra, az akkori Kormány nem foglalta kormányhatározatba, ezért az nem emelkedhetett kormányzati szintű cselekvési tervvé. A KKV-fejlesztési stratégia mellett egyes beavatkozásokat más kormányzati programok (Üzletre hangolva program, a Tudomány-, technológia- és innováció-politikai

Stratégia, a Külgazdasági Stratégia és a hozzájuk kapcsolódó cselekvési tervek, az Új Magyarország Fejlesztési Terv KKV-stratégia szempontjából releváns operatív programjai, Új Magyarország Vidékfejlesztési Program) szolgálták. A 2007-2013-as stratégia előrehaladása 2008-ban és 2009-ben értékelésre került. A 2009. évi jelentés szerint az indikátorok az előző évhez képest többnyire változatlan állapotot mutattak.

2010. március 31-i teljesítési határidővel sor került a Stratégia külső szakértő által történt közbenső értékelésére. Az Ernst & Young által végzett értékelés az alábbiakat állapította meg:

- A Stratégiát nem foglalták kormányhatározatba, ezért hiányzik a végrehajtáshoz szükséges legitimáció.
- A Kis- és Középvállalkozás Fejlesztési Stratégia (2007-2013) megteremtette a kis- és középvállalkozásokkal kapcsolatos cselekvés kormányzati kereteit.
- A Stratégia megvalósíthatóságát jelentősen korlátozza, hogy nem határozza meg a végrehajtó intézményrendszer KKV-kkal kapcsolatos szereplőit, azok feladatait, illetve felelősségét.

Az Új Széchenyi Terv

Az Új Széchenyi Tervet 2011. januárjában fogadta el a Kormány. Fő funkciója egy fejlesztéspolitikai jövőkép és programcsomag bemutatása, amely egyben az uniós források felhasználásának új megközelítését is jelenti.

Az Új Széchenyi Terv középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése áll. Az a törekvés vezérli a gazdaság- és társadalomfejlesztő programot, hogy *tíz esztendő alatt egymillió új és adózó munkahely* jöjjön létre Magyarországon. A Kormány az Új Széchenyi Terv keretében a következő lépéseket kívánta tenni az üzleti környezet és a versenyképesség javítása érdekében:

- Adócsökkentés – minden esetben, ha azt a költségvetés egyensúlya megengedi és a gazdasági növekedés hozama lehetővé teszi, először a vállalkozásokat közvetlenül érintő adók, utána pedig a foglalkoztatásra rakódó adó- és járulékterhek fokozatos csökkentésére kerül sor;
- Az adónemek számának csökkentése, az adóeljárások és az adóadminisztráció radikális egyszerűsítése;
- A vállalkozókat sújtó adminisztrációs költségek és terhek nagyarányú csökkentése;
- A hazai és uniós támogatási forrásokhoz való hozzáférés egyszerűsítése, beleértve a pályázati eljárások és a pályázattal kapcsolatos intézményrendszer egyszerűsítését;

- A versenytorzító egyensúlytalanságok, a piaci oligopol- és monopolhelyzetek felszámolása (legyen szó állami, vagy piaci oligopóliumokról és monopóliumokról), valamint a korrupció visszaszorítása;
- A gazdasági jogbiztonság visszaállítása.

Az Új Széchenyi Terv mind a hét programja kapcsolódik valamilyen módon a kis- és középvállalkozás-fejlesztéshez, itt csak a legfontosabbakat emeljük ki. Elsődlegesen a Vállalkozásfejlesztési program tartalmaz KKV-fejlesztési elemeket. A program egyebek mellett tartalmaz bürokrácia csökkentési, finanszírozási, uniós források hatékonyabb felhasználását szorgalmazó, valamint a belső és a külső piacok fejlesztését célzó alfejezeteket. A program előírja egyablakos ügyintézési rendszer kialakítását, az információellátás javítását és a gazdasági kamarák szerepének növelését.

A program három prioritást határoz meg: vállalkozásélénkítés – a vállalkozói aktivitás növelése; szövetségben a vállalkozókkal a munkahelyekért; üzleti környezetfejlesztés.

A prioritásokon belül számos alprogram van, amelyek ugyan nem tekinthetők feladatlistának vagy akciótervnek, mégis számos esetben tartalmaznak konkrét teendőket. (Fontos megemlíteni, hogy az ÚSZT prioritásai nem azonosak az uniós programozásban használt prioritásfogalommal.)

Magyar Növekedési Terv

A Magyar Növekedési Tervet 2011 decemberében tette közzé a Nemzetgazdasági Minisztérium, elsősorban a megváltozott világgazdasági környezettel indokolva a koncepció elkészítését. A Növekedési Terv vállalkozásfejlesztési része döntően az Új Széchenyi Tervre épül, valójában azt helyezi globális kontextusba. Monitoring szempontjából a növekedési terv releváns részeit az Új Széchenyi Terv tartalmazza.

A dokumentum szerint a következő időszak a növekedésről szól, melynek középpontjában a hazai gazdaság motorjainak beindítása áll annak érdekében, hogy a kormányprogramban vállalt gazdaságpolitikai célok és az államháztartás egyensúlyi helyzete hosszú távon is biztosított legyen. Erre megoldásnak az importkiváltást látják, mind a termelésben, mind a fogyasztásban.

A tanulmány továbbá kiemelten foglalkozik Magyarország versenyképességi programjával, amely azt a középtávú célt tűzi ki, hogy a három legelfogadottabb nemzetközi versenyképességi rangsorban Magyarország három éven belül a legjobb 15 uniós tagállam és ezzel párhuzamosan a három legjobb kelet-közép-európai EU-tagállam között legyen.¹

¹ Magyar Növekedési Terv

A Széll Kálmán Terv

A Széll Kálmán Terv döntően egy makrogazdasági konszolidációs program, amelynek fő célja az adósság elleni küzdelem. A terv vállalkozói fejezete rávilágít azokra az összefüggésekre, amelyek a vállalkozások gazdálkodási feltételei és az adósság között állnak fenn. A terv utal az ÚSZT-re, mint a vállalkozások fejlesztését szolgáló eszközök forrására. Két konkrét feladatcsomag vonatkozik a vállalkozásokra, mindkettő 2011. december 31-i határidővel: a vállalkozások közterheinek mérséklése és a végrehajtási és felszámolási eljárások gyorsítása.

1.2.2 Az Európai Unió KKV politikája és a magyar kis- és középvállalati szektor

A kis- és középvállalkozások döntő szerepet játszanak az európai gazdaság versenyképessége tekintetében. Az Európai Unióban működő mintegy 23 millió KKV a vállalatok 99,7%-át képviseli, amelyek gazdasági növekedés, az innováció, és a foglalkoztatás motorjai.

A KKV politika meghatározó dokumentumai

Az Európai Unió kis- és középvállalkozási politikáját meghatározó dokumentum az Európai Kisvállalkozói Intézkedés-csomag (Small Business Act of Europe, SBA) a 2000 júniusában elfogadott Kisvállalkozói Charta helyére lépett. A dokumentum tíz elvet fogalmaz meg, amelyet mind az EU, mind a tagországok KKV politikájában javasol követni:

- Olyan környezetet kell teremteni, amelyben a vállalkozók és a családi vállalkozások boldogulhatnak, és amely díjazza a vállalkozói készséget.
- Biztosítani kell azt, hogy a csődbe jutott becsületes vállalkozók gyorsan megkapják a lehetőséget az újrakezdéshez.
- A „Gondolkozz előbb kicsiben!” elvnek megfelelő szabályokat kell alkotni.
- A közigazgatási rendszereknek meg kell felelniük a KKV-k szükségleteinek.
- Meg kell könnyíteni a KKV-k részvételét a közbeszerzési eljárásokban, és jobban ki kell használni a KKV-k állami támogatásának lehetőségeit.
- Meg kell könnyíteni a KKV-k finanszírozáshoz jutását, továbbá olyan jogi és üzleti környezetet kell teremteni, amely támogatja a kereskedelmi tranzakciókhoz kapcsolódó fizetések időben történő teljesülését.
- Segíteni kell a KKV-kat abban, hogy nagyobb mértékben élvezhessék az egységes piac nyújtotta előnyöket.
- Elő kell segíteni a KKV-k szaktudásának fejlesztését és az innováció valamennyi formáját.
- Lehetővé kell tenni a KKV-k számára, hogy a környezetvédelmi kihívásokat üzleti lehetőségekké alakíthassák.

- Ösztönözni és támogatni kell a KKV-kat, hogy részesüljenek a növekvő piacok előnyeiből.

A Kisvállalkozói Intézkedéscsomag és a Kisvállalkozói Charta témakörei nagyon hasonlóak, és némi átfedést mutatnak az iparpolitikai dokumentum javaslataival. A kisvállalkozás-fejlesztési politika területén is az a legfontosabb változás, hogy az Európai Bizottság az elvek alkalmazását, betartását a korábbiaknál jóval szorosabban követi, a politikák végrehajtására nagyobb súlyt helyez.

2010-ben a Bizottság felülvizsgálta a tagállamokban az SBA végrehajtását. Az SBA-ben megfogalmazott alapelvek megvalósulása érdekében a Bizottság négy jogalkotási kezdeményezést indított el, amelyek közül hármat elfogadtak:

- A 2008. augusztus 6-án elfogadott általános csoportmentességi rendelet (GBER), amely a bejelentési kötelezettség alól mentesített támogatási intézkedések révén megkönnyítette a kormányzatok számára a KKV-k támogatását, egyszerűsítette az eljárásokat és csökkentette a költségeket, valamint növelte a KKV-k támogatásainak intenzitását, és megkönnyítette a KKV-k számára, hogy a képzési, kutatás-fejlesztési, környezetvédelmi támogatásokból és a támogatások egyéb formáiból részesüljenek.
- Az ÁFA irányelv módosítása szerint a tagállamok kedvezményes ÁFA kulcsokat alkalmazhatnak egyes helyben nyújtott, munka-erőigényes szolgáltatásokra, amelyeket főként kis- és középvállalkozások kínálnak. A módosítás 2009. június 1-től hatályos.
- A késedelmes fizetésekről szóló irányelv átdolgozása lezárult. A módosítás célja, hogy segítsék annak megvalósulását, hogy a KKV-k felé fennálló tartozásokat az előírt 30 napos határidőn belül kiegyenlítsék, a követelések kezelésének költségeit automatikusan megtérítik, a követelések korábbi alsó korlátját (5 euró) megszüntetik.
- Függetlenül lévő jogalkotási javaslat az Európai Zártkörűen működő Részvénytársaság státútumáról szóló rendelettervezet (EZRt., European Private Company, Société Privée Européenne, SPE): a Bizottság az SBA-vel egyidőben készítette el e rendelet javaslatát. A gyakorlatban az EZRt. azt jelentené, hogy azonos jogi feltételekkel alapíthatnak cégeket – a tervezet célcsoportja szerint KKV-kat - az Unió területén. Az „EZRt. forma” választása a vállalkozónak időt és pénzt takaríthatna meg a jogi tanácsadás, a menedzsment és az adminisztráció tekintetében. Az EZRt. jogi személyiséggel rendelkezne, korlátolt felelősségű és zártkörűen működő társaság lenne. A javaslat nem terjed ki a munkajoggal (kivéve a munkavállalók részvételi jogával kapcsolatos kérdéseket), adójoggal, számvittel vagy az EZRt. fizetéseképtelenségével kapcsolatos kérdésekre. Az EZRt. alapszabályából fakadóan kívül nem szabályozza az EZRt. vagy részvényesei szerződéses jogait és kötelezettségeit sem. Ezek a kérdések továbbra is a nemzeti jog vagy adott esetben a hatályos közösségi jog hatályába tartoznak. Az új társasági forma lényeges eleme,

hogy megkönnyíti a székhelyváltást két tagállam között. A rendelettervezetről való politikai megállapodást Németország a 2009. decemberi Versenyképességi Tanácson megvétózta, elsősorban a munkavállalói részvételre vonatkozó szabályok miatt.

Az **EU2020** stratégia szerint új növekedési stratégia három pillére az okos (smart), a fenntartható (sustainable) és a befogadó (inclusive) növekedés. Az okos növekedés jellemzője, hogy innováció- és tudásalapú. A befogadó növekedés a foglalkoztatás növekedése mellett valósul meg, beleértve ebbe a hátrányos helyzetű csoportok (bevándorlók, kisebbségek) gazdasági aktivitásának növelését is. Míg a fenntarthatóság mind környezeti, mind gazdasági, pénzügyi értelemben fontos. Ami azt jelenti, hogy a társadalom nem élheti fel az erőforrásait és nem erőltetheti a rövid távú növekedést hosszú távú áldozatok árán. Mindhárom elv fontos a kis- és középvállalkozások szempontjából, a Bizottság komoly szerepet szán nekik az új stratégia megvalósításában. Jelentős változás, hogy a végrehajtást szolgáló nemzeti politikákat a Bizottság sokkal szorosabban, operatívabban ellenőrzi és követi, mint korábban.

Az **Európai Bizottság iparpolitikájáról 2010-ben kiadott közlemény** (An Integrated Industrial Policy for the Globalisation Era Putting Competitiveness and Sustainability at Centre Stage) újraértelmezi az iparpolitika fogalmát. A korábbi struktúrapolitikai megközelítés helyett a kedvező működési környezet kialakítására helyezi a hangsúlyt. Az iparpolitika fókuszában már nem az állam által versenyképesnek, perspektivikusnak tartott ágazatok kiválasztása és kiemelt fejlesztése áll, hanem az állami (gazdaság)politika minden fontos területének összhangja, versenyképességet javító hatása.

Az ipar szempontjából fontos új, vagy módosított szabályozás hatásvizsgálatát el kell végezni egy átlátható, az érdekeltek véleményét is figyelembe vevő folyamat keretében. A dokumentum az alkalmazandó módszerekről is szokatlanul részletesen ír, ezzel is hangsúlyozva a hatásvizsgálatok fontosságát.

A finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés javítását elsősorban a kis- és középvállalkozások számára tartja fontosnak a dokumentum. Kiemeli a pénzpiacok szabályozásának rugalmasabbá, hatékonyabbá tételét, a működőtőke bevonását és az újszerű finanszírozási formák alkalmazását.

Az egységes piac erősítéséhez a következő lépéseket látja szükségesnek a bizottság.

- A 27 tagország jogi-szabályozási környezetének további harmonizációja, ami megkönnyíti az európai polgárok tájékozódását más tagországokban.
- A közös piac lehetőségeinek kihasználását segítő üzleti szolgáltatások nyújtása, és fejlesztése.
- A szellemi tulajdonjogok védelmének erősítése.

- A versenypolitika következetes betartásának érvényesítése, hogy a vállalatfelvásárlások és –egyesülések, valamint az állami támogatások ne korlátozzák a versenyt.
- A közös piac előnyeinek kihasználását lehetővé tevő, versenyképes áron nyújtott szolgáltatások a közlekedés és a telekommunikáció területén.
- Az évtized végéig ki kell fejleszteni egy európai szabványrendszert, ami mind az ipar, mind a közigazgatás igényeit kielégíti.

A Bizottság új ipari innovációs politikát hirdetett meg a dokumentumban, és két fontos problémát emelt ki.

Az ipari innovációban Európa teljesítményét az jellemzi, hogy jó technológiai, műszaki eredményeket ér el, de az üzleti, gyakorlati hasznosításban elmarad a világgazdaság más vezető centrumai mögött. Szükség van a tudásbázis erősítésére is, különösen azokban az ágazatokban, amelyek meghatározóak a jövő technológiai fejlődése szempontjából. Fontos a források felhasználásának optimalizálása, és az infokommunikációs technológiák jobb felhasználása az ipar versenyképességének javítására. A klaszterek és a hálózati együttműködések nagyban javíthatják az innovációs folyamatok hatékonyságát

Az iparban dolgozók képzettségét folyamatosan kell javítani és fejleszteni, a képzési programokat az ipar igényeit figyelembe véve kell meghatározni.

A globalizáció lehetőségeinek kihasználása érdekében a dokumentum a következőket ajánlja:

- Egyrészt szükség van az európai piacok védelmére a tisztességtelen versennyel szemben, másrészt javítani kell az európai ipar hozzáférését a gyorsan növekvő külpiacokhoz. A szabályozásban versenyképessé kell tenni az új termékek, szolgáltatások, technológiák szabályozását, és azonos feltételeket kell teremteni az Európában gyártott és az import termékek, szolgáltatások számára. Fontos az együttműködés a szomszédos nem uniós országokkal. A kisvállalkozások nemzetköziesedését információval, és megfelelő szolgáltatásokkal kell támogatni.
- Biztosítani kell az európai ipar hozzáférését a kulcsfontosságú alapanyagokhoz, és ehhez uniós szintű együttműködésre van szükség.
- Elő kell segíteni az ipari modernizációt és ennek érdekében a következő intézkedéseket kell hozni.
- Különös súlyt kell helyezni az erőforrások, az energia és a szénfelhasználás hatékonyságának javítására, a környezeti értelemben is fenntartható ipari fejlődésre.
- Társadalmilag is elfogadható stratégiákat kell kialakítani a válság miatt keletkezett kihasználatlan kapacitások átalakítására.
- Építeni kell a vállalatok társadalmi felelősségvállalására, amely a hozzájárul a rövid és a hosszú távú szempontok összehangolásához.

Az EU-s KKV politika kiemelt eseményei

2009 januárjától a Bizottság módszeresen alkalmazza a **KKV-tesztet** a főbb jogalkotási és szakpolitikai javaslatok KKV-kra gyakorolt hatásának felmérésére. Több tagállam (pl. Belgium, Dánia, Finnország és Németország) is beépítette a „KKV-tesztet” a nemzeti döntéshozatali rendszerébe. Magyarországon a KKV törvény 11. §-a rendelkezik arról, hogy a gazdasági szabályozó rendszer egyes elemeinek módosítása során, valamint a KKV-kat is érintő jogszabály-módosítások előterjesztésében be kell mutatni a tervezett változtatásoknak a KKV-k gazdasági helyzetére gyakorolt hatását.

A szabályozási környezet befolyásolja a vállalkozások versenyképességét, növekedési és munkahely-teremtési képességét. A Bizottság célja egyszerűbb, hatékonyabb és végrehajthatóbb szabályok kidolgozása. Ezzel összefüggésben indították az intelligens szabályozás programot, melynek legfőbb céljai: a hatályos jogszabályok hasznának és költségeinek rendszeresebb kiértékelése („alkalmassági vizsgálat”); az érdekeltekkel folytatott konzultáció javítása; a hatásvizsgálat minőségének javítása; az uniós joganyag javítása (az uniós jog egyszerűsítése és az adminisztratív terhek csökkentése); az uniós jogszabályok átültetésének, végrehajtásának és érvényre juttatásának javítása.

Az Unió megújult szabályozási programja a közösségi szabályozásból fakadó adminisztratív terhek 25%-os csökkentését irányozza elő 2012-ig számos kiemelt területen. Ennek megvalósítása mintegy 150 milliárd eurós megtakarítást és 1,5 százalékos plusz gazdasági növekedést jelenthet. Európai szinten jelenleg a bruttó össztermék mintegy 3,5 százaléka az átlagos teher.

Európai Kis- és Középvállalkozások Hete címmel 2009. május 6-14. között több mint 1 000, kis- és középvállalkozásokkal kapcsolatos programra került sor az EU tagországaiban. Magyarországon – elsődlegesen a megyei kamarák, szakmai szövetségek, vállalkozói érdekképviseleti szervezetek rendezésében – mintegy 50 KKV-fejlesztési célú konferenciára, szakmai találkozóra, konzultációra, tréningre került sor az ország különböző régióiban. A nemzeti koordinátori feladatokat a gazdasági tárca látta el együttműködve a Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Ügynökséggel.

Az **Európai Vállalkozási Díjat** az Európai Bizottság Vállalkozási és Ipari Főigazgatósága 2005-ben alapította a vállalkozási kedvet regionális szinten ösztönző kiemelkedő kezdeményezések elismerésére öt pályázati kategóriában. 2009-ben a Miskolc Holding Zrt. „Anti-Bureau” programja lett a „Bürokrácia visszaszorítása” kategória nyertese. 2010-ben magyar pályázat sajnos nem került be az élmezőnybe.

Az Európai Bizottság létrehozta a **kis- és középvállalkozói finanszírozási fórumot**, amely a KKV-kat, bankokat és egyéb pénzügyi intézményeket képviselő szervezeteket tömöríti, hogy megvitassák, hogyan lehetne a legjobban kezelni a KKV-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek kihívásait és hosszú távú strukturális kérdéseit.

A kis- és középvállalkozások fejlesztését több pénzügyi forrás szolgálja:

- A Strukturális Alapok (Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és az Európai Szociális Alap (ESZA)) célja a régiók fejlődésében mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentésének segítése, valamint a gazdasági és társadalmi kohézió előmozdítása az Európai Unión belül. Ezek a kis- és középvállalkozásokat támogató legnagyobb közösségi finanszírozási eszközök. Az európai uniós forrású vidékfejlesztési támogatások az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) finanszírozott intézkedésekben összpontosulnak.
- A CIP (Versenyképességi és Innovációs Keretprogram 2007-2013) célja az innováció ösztönzése és a gazdasági növekedés biztosítása, a megújuló energiaforrások, a környezeti technológiák, valamint az információs és kommunikációs technológiák (IKT) jobb kihasználásának támogatása. A keretprogram részprogramja a Vállalkozásfejlesztési és Innovációs program (EIP), az IKT politika támogatási programja és az Intelligens Energia Európa Program.
- A JASMINE az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Alap, valamint az Európai Beruházási Bank közös kezdeményezése, amely az európai mikrofinanszírozási intézmények támogatásáról szóló együttes fellépés. Célja a mikrohitel elérhetőségének javítása. Technikai segítséget ad mikrofinanszírozási intézmények részére ahhoz, hogy hitelt érdemlő pénzügyi közvetítőkké válhassanak, továbbá anyagi támogatást nyújt a nem banki pénzügyi intézmények tevékenységéhez, a minél nagyobb számú hitel kihelyezhetősége érdekében. A program rendeltetése, hogy megkönnyítse az olyan kisvállalkozások, illetve önálló vállalkozói tevékenységet folytatni szándékozó munkanélküliek és pillanatnyilag munkaviszonnyal nem rendelkező személyek részére a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést, akik nem férnek hozzá a hagyományos banki szolgáltatásokhoz. A program 2009-ben indult hároméves kísérleti fázissal, 50 millió euró kezdeti tőkével.
- Az Európai Beruházási Bank (EBB) 30 milliárd eurót irányzott elő a KKV-k számára 2008 és 2011 között. A vállalkozásokat támogató, példa nélkül álló kötelezettségvállalás következtében a kereskedelmi bankokon keresztül több milliárd euró jutott el a KKV-khoz 2008 októberétől. A Bank 1 milliárd eurót különített el a hitel és a tőke elemeit kombináló hibrid tőkére („mezzanine finanszírozás”), amelyet az Európai Befektetési Alap (EBA) teljesített.

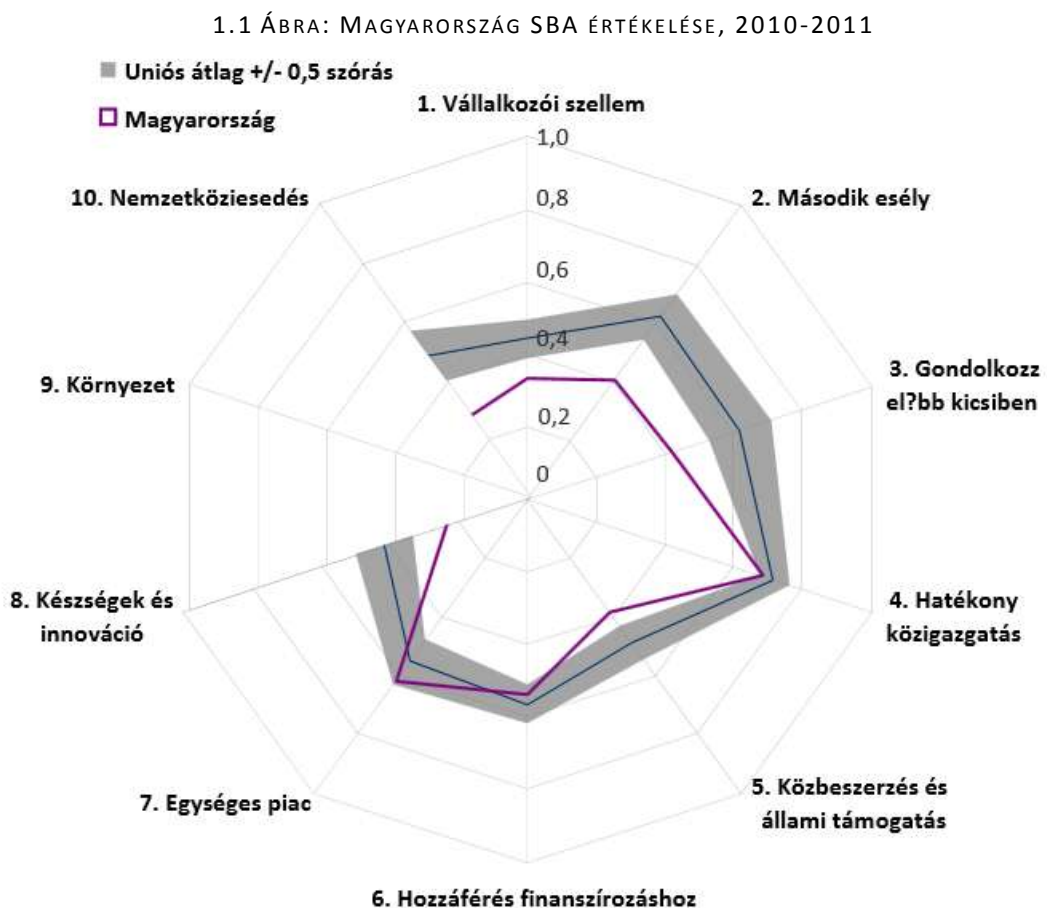
Az Európai Bizottság arra is kötelezettséget vállalt, hogy javítja a hitelek és a tőkefinanszírozás jellemzőit kombináló pénzügyi termékek európai piacait. Ez az úgynevezett „mezzanine” hitel alkalmas arra, hogy a vállalkozásokat élettartamuk különböző fázisaiban támogassa, például a növekedés vagy az átruházás során.

Magyarországi KKV-k helye az unióban

Az Európai Bizottság összehasonlító elemzése a következő megállapításokat emeli ki a hazai KKV szektorról:

- Magyarország más uniós tagállamokhoz képest nagyobb mértékben függ a mikrovállalkozásoktól
- A KKV-k foglalkoztatottság és hozzáadott érték tekintetében kezdenek kilábalni a válságból, számuk azonban 2005 óta stagnál
- SBA-profilja alapján Magyarország felzárkózást mutat: a statisztikák szerint a legtöbb SBA-területen elmarad az uniós átlagtól, de javulás tapasztalható
- 2010-ben Magyarország a „Vállalkozói szellem” és az „Egységes piac” kivételével minden SBA területen hozott intézkedéseket.

Az Európai Kisvállalkozói Intézkedéscsomag (SBA) alapján összeállított 2010-11-es értékelés szerint Magyarország több dimenzió mentén is elmarad az uniós átlagtól. A legnagyobb elmaradás az innováció, nemzetköziesedés és második esély dimenziók mentén figyelhető meg.

Forrás: SBA Fact Sheet, 2010/2011

Megjegyzés: a „Környezet” dimenzióra nem állt rendelkezésre minden szükséges indikátor, így a jelentésben nem szerepelt összehasonlító adat

1.3 A jogszabályi környezet változásai és azok hatása a kis- és középvállalkozói szektorra

1.3.1 Vállalkozások alapítása, engedélyezése

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény újraszabályozta az egyéni vállalkozó tevékenységének megkezdését, folytatását, működését, megszűnésének feltételeit, valamint az egyéni cégalapítás jogait és kötelezettségeit. Egyéni vállalkozóként az végezhet gazdasági tevékenységet, aki üzletszerűen, rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett teszi azt. Nem lehet egyéni vállalkozó, aki a törvény szerint mezőgazdasági őstermelő, magán-állatorvos, ügyvéd, közjegyző vagy egyéni szabadalmi ügyvivő. Az egyéni vállalkozó nem lehet egyéni cég vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja.

Az egyéni vállalkozó dönthet úgy is, hogy kizárólag elektronikusan intézi ügyeit.

2010. január 1-től elvált egymástól az egyéni vállalkozói státusz és a jogosultság. Működési engedélyhez kötött tevékenységet csak az engedély birtokában végezhet az egyéni vállalkozó, de ennek hiányában az egyéni vállalkozói státuszát nem veszítette, nem veszti el. Egyes tevékenységeket azonban csak engedély alapján lehet folytatni.

Egyéni cég az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy által alapított, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, amely a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre, jogképes, cégneve alatt jogokat szerezhethet és kötelezettségeket vállalhat, így különösen tulajdont szerezhethet, szerződést köthet, pert indíthat és perelhető.

Az egyéni cégnek kizárólag egy tagja (alapítója) lehet, aki alapításkor, vagy a cég vásárlásakor egyéni vállalkozóként tevékenykedett. Az egyéni cég eldöntheti, hogy korlátlan, vagy korlátolt felelősséggel kíván tartozni a cégvagyonát meghaladó tartozásért. A választott módot szerepeltetni kell a cégnyilvántartásban. Engedélyhez kötött tevékenységet az egyéni cég is csak engedély birtokában végezhet. Az egyéni cég is bármely társasággá átalakulhat, többi céghez hasonló okokból megszűnhet, rá is vonatkoznak a felszámolás, csődeljárás, végelszámolás általános szabályai.

1.3.2 Engedélyezés, hatósági eljárások, adminisztráció

A KKV politika szerves részei a vállalkozók adminisztrációs terheit is jelentősen csökkentő, a hatósági eljárásokban bevezetett változások. 2010 nyarán az eljárások könnyítése jegyében az új Országgyűlés módosította a KKV törvényt. Az új tartalom szerint a hatósági ellenőrzést

végző szervek kis- és középvállalkozásokkal szemben az első esetben előforduló jogsértés esetén – az adó- és vámhatósági eljárást kivéve – bírság kiszabása helyett figyelmeztetést alkalmaznak, illetve kötelesek megvizsgálni a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 94. § (1) bekezdés a) pontjában szabályozott eljárás alkalmazásának lehetőségét. Nincs lehetőség a bírságtól való eltekintésre, amennyiben a bírság kiszabásának alapjául szolgáló tényállás megvalósulásával emberi élet, testi épség vagy egészség került közvetlen veszélybe, illetve környezetkárosodás következett be.

A KKV törvény ezen módosítása arra hivatott, hogy jelezze, megváltozott a törvényhozói hozzáállás a KKV szektorhoz. Az indoklás tartalmazza, hogy a szakhatósági ellenőrzéseket végző szervezeteket korábban érdekeltté tették a magas bírságok kiszabásában azzal, hogy a beszedett pénzek saját működési költségeik kiegészítését szolgálták. Ez a tisztességes eljárás elveivel ellentétes, ezért volt indokolt az eljáró hatóság függetlenítése a befizetett bírságoktól.

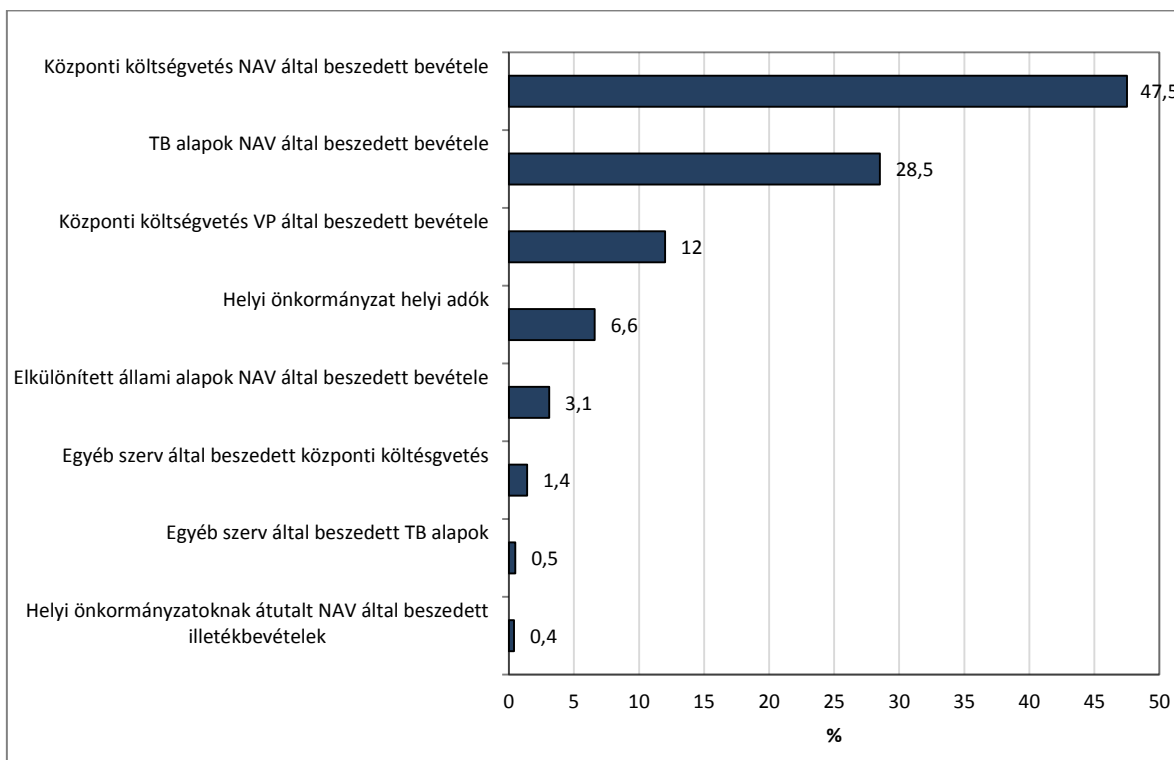
A családi vállalkozások generációk közötti átadását javította az a törvénymódosítás, amely eltörölte az öröklési illetéket. Az 1990. évi XCIII. törvényt a 2010. évi XC. törvény módosította, amely 2010. augusztus 14-től hatályos. A számos pénzügyi és gazdasági változást rögzítő 2010. évi XC. törvényben kapott helyet a már hosszú ideje várt illetékmódosítás. Az öröklés illetékmentes, ha az örökös az örökhagyó egyenes ági rokona (ideértve az örökbefogadáson alapuló rokoni kapcsolatot is). Ezek alapján a szülő, a gyermek, az unoka, a nagyszülő és további felmenők közötti öröklés illetékmentes. Korábban az öröklésnél a 20 millió forintot meg nem haladó hagyaték esetében nem kellett illetéket fizetni. Az új mentességi szabályok miatt az illetéktörvényben (a 1990. évi XCIII. törvény, Itv.) az öröklési illetéktáblázatok módosítására volt szükség, hiszen az illetékfizetés alól mentesülő személyi kört már nem szükséges szerepeltetni az illetékkulcsok megállapításánál.

1.3.3 Vállalkozások működése

1.3.3.1 Adórendszer

A NAV által beszedett bevétel az államháztartás adójellegű bevételeinek 92%-át adták 2011-ben.

1.2 ÁBRA: AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS 2010. ÉVI ADÓJELLEGŰ BEVÉTELEINEK MEGOSZLÁSA

Forrás: NAV Bulletin, 2011

1.2. TÁBLÁZAT: A NAV ÁLTAL KEZELT BEVÉTELEK ALAKULÁSA (MILLIÓ FORINT)

Megnevezés	2009	2010	2011
Társasági adó	385.543	323.370	316.621
Társas vállalkozások különadója	156.859	-32.390	-16.133
Hitelintézetek különadója és hitelintézeti járadék	12.255	10.034	9.389
Személyi jövedelemadó	1.874.224	1.767.850	1.382.785
Magánszemélyek különadója	25.505	6.060	3.700
Általános forgalmi adó	2.168.488	2.313.582	2.219.451
Egyszerűsített vállalkozói adó	169.703	181.880	172.272
Játékadó	66.736	62.689	62.465
Energiaellátók jövedelem adója	24.170	16.987	16.885
Pénzügyi szervezetek különadója	-	182.308	186.466
Bolti kiskereskedelmi tevékenység különadója	-	28.942	21.604
Távközlési tevékenység különadója	-	58.576	51.339
Energiaellátó vállalkozási tevékenységének különadója	-	64.175	99.001
Környezetterhelési díj	10.694	6.574	6.261
Cégautó adó	-	-	25.256
Munkaadói járulék	169.607	13.050	-
Munkavállalói járulék	96.305	9.373	-
Különféle alapok, alapszerű befizetések	85.490	121.083	136.799
Rehabilitációs hozzájárulás	15.014	54.237	66.418
Nemzeti kulturális járulék	7.682	2.053	-
Szakképzési hozzájárulás	39.615	42.701	45.206
Innovációs járulék	23.179	22.092	25.175
Társadalombiztosítási járulék	2.883.039	2.321.766	2.633.075
Egészségügyi hozzájárulás	109.934	41.207	54.284
Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék	-	683.423	779.972
Gyógyszer forgalmazásával kapcsolatos bevételek	37.064	39.239	46.155
Uniós vámbevételek (NAV által beszedett összes)	-	33.954	36.793
Jövedéki adók összesen	868.816	856.524	875.114
Regisztrációs adó	-	30.039	34.479
Környezetvédelmi termékdíj	-	18.548	19.759
Energiaadó	-	16.887	17.253
Népegészségügyi termékadó	-	-	3.274
Illeték bevétel (NAV által beszedett összes)	129.835	88.739	77.732
Különféle egyéb befizetések, szankciók, bírsággal, pótlékkal együtt	354.499	77.534	77.051
Összes befizetés	8 829 159	9.342.003	9.323.846

Forrás: NAV Évkönyv, 2012 és NAV Világa 2010

Személyi jövedelemadó

2009-től a vállalkozások beruházási forrásainak bővítése céljából megszűnt az osztalékjövedelmet terhelő 35%-os adókulcs, így 2009-től a magánszemélyek osztalékból

származó jövedelmét főszabályként 25%-os mértékű adó terheli. Ugyanezen szabályváltozás az egyéni vállalkozók által kimutatott vállalkozói osztalékalapot is érintette. 2009-től emelkedett a személyi jövedelemadóban alkalmazott átalányadózás választási lehetőségének bevételi értékhatára: általános esetben 8 millió forintról 15 millió forintra, a kereskedők esetében 40 millió forintról 100 millió forintra.

A kis- és középvállalkozások fejlesztési adókedvezményt vehetnek igénybe 2010. január 1-től. A legalább 500 millió forint jelenértékű beruházás esetén a kis- és középvállalkozásoknak lehetőségük van a társasági adójuk 80 %-áig fejlesztési adókedvezmény igénybevételére, meghatározott feltételek mellett.

Szintén 2010. január 1-től az átalányadózást választó egyéni vállalkozó átalányban megállapított jövedelme az összevont adóalap részeként adózik.

2010. július 1-től a társasági adókulcs 500 millió forint pozitív adóalapig 10%, amely a korábbi 19 %-os adókulcsot váltotta fel. A KKV-k részére az alacsonyabb mértékű adókulcs alkalmazása azért előnyös, mivel jelentős mértékű köztehercsökkenéssel jár.

A társasági adó mértékének 19%-ról 10%-ra való mérséklésével összhangban az egyéni vállalkozó vállalkozói személyi jövedelemadójának mértéke is 10%-ra csökkent, amely mérték 500 millió forint adóalapig alkalmazható 2010. július 1-től.

2011. július 1-től a KKV-k is igénybe vehetik a látvány-csapatsportok támogatásával kapcsolatos adókedvezményt a társasági adótörvényben meghatározott feltételek mellett.

Az arányos, egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer bevezetése az adóterhelés csökkentése mellett egyszerűsítette a vállalkozások adóelőleg-megállapítással, levonással, bevallással kapcsolatos adminisztrációs terheit. Egyszerűsödött továbbá a bérbeadók és az úgynevezett egyéb szálláshely-szolgáltatók személyi jövedelemadóztatása: nem kell egyéni vállalkozóvá válnia az ingatlan-bérbeadással és az úgynevezett egyéb szálláshely-szolgáltatással (például falusi turizmussal, fizetővendéglátással) foglalkozó magánszemélynek, de természetesen nem zárja ki számukra a vállalkozói forma választásának lehetőségét sem.

Társasági adó

A cégek nyeresége után fizetendő kedvezményes 10%-os társasági adó alkalmazási köre 2010. július 1-től 50 millió forint pozitív adóalapról 500 millió forintra bővült. A kedvezményes kulcs alkalmazása nem kötődik feltételek teljesítéséhez. A társas vállalkozásoknak és az egyéni vállalkozóknak 2010-től a negatív adóalap elhatárolását nem kell az adóhatóságnál engedélyeztetniük.

Az ingyenesen, térítésmentesen adott támogatások, juttatások közül a film-, valamint az előadó-művészeti szervezet támogatásával kapcsolatosan, illetve a látvány csapatsport támogatásával kapcsolatosan felmerülő költségek, ráfordítások a Tao. tv. alapján elismert

költségnek minősülnek. Ez esetben is, a főszabállyal ellentétben, akkor sem kell növelnie az adózás előtti eredményét az adózónak, ha a támogatott szervezet veszteséges, vagy nem rendelkezik a pozitív adóalapot igazoló nyilatkozattal.

KKV-k speciális kedvezményei

A KKV-k által érvényesíthető beruházási adóalap-kedvezményt és a beruházási hitelek törlesztése utáni érvényesíthető adókedvezményt a vállalkozások az ún. csekély összegű (de minimis) támogatásokra vonatkozó uniós szabályok alapján vagy a KKV-knak nyújtott állami támogatásokra vonatkozó uniós rendeletet követve vehetik igénybe. Ha a kedvezménynél figyelembe vett beruházás elsődleges mezőgazdasági termelést szolgál, a kedvezmény a mezőgazdasági termékek előállításával foglalkozó KKV-knak nyújtott állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelet szerint érvényesíthető.

1.3. TÁBLÁZAT: EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL IGÉNYBE VETT ADÓALAP- ÉS ADÓKEDVEZMÉNYEK

		2008	2009	2010
Kedvezmény összege (Ft/ vállalkozás)	Kisvállalkozói (beruházási adóalap-) kedvezmény	9.985.380	7.392.022	5.866.304
	Kisvállalkozások hiteleinek adókedvezménye	67.834	35.611	41.376
	Fejlesztési tartalék	3.712.777	4.488.562	4.412.562
	Kis- és közép-vállalkozások szabadalom, mintaoltalom utáni bevétel-csökkentése	11.114	83	-
	Mikrovállalkozások foglalkoztatás utáni bevétel-csökkentése	97.158	63.618	95.200
Fő/darab	Kisvállalkozói (beruházási adóalap-) kedvezmény	4.895	3.976	3.797
	Kisvállalkozások hiteleinek adókedvezménye	463	370	532
	Fejlesztési tartalék	2.056	3.256	3.500
	Kis- és közép-vállalkozások szabadalom, mintaoltalom utáni bevétel-csökkentése	7	4	-
	Mikrovállalkozások foglalkoztatás utáni bevétel-csökkentése	130	94	121

Forrás: Adóbevallás

2010-től kibővült a fejlesztési adókedvezményre jogosító beruházások köre a kis- és középvállalkozások számára. A nagyvállalkozásoktól eltérően, jelenértéken legalább 500 millió forint beruházással jogot szerezhetnek fejlesztési adókedvezményre, függetlenül attól, hogy a beruházást milyen térségben valósítják meg. A kisebb beruházási értékhez kisebb létszám- vagy bérköltség-növelési követelmény tartozik. Kisvállalkozásnak legalább 20, középvállalkozásnak legalább 50 fővel kell növelnie a foglalkoztatottak átlagos állományi létszámát a beruházás megkezdése előtti adóév vagy – az adózó választása szerint – a beruházás megkezdését megelőző három adóév számtani átlagához viszonyítva. Bérköltség-növelési feltétel választása esetén az éves bérköltségnek kisvállalkozásnál legalább az adóév első napján érvényes minimálbér adóévre számított összegének ötvenszeresével, középvállalkozásnál százszorosával kell meghaladnia a beruházás megkezdése előtti adóév

évesített vagy – az adózó választása szerint – a beruházás megkezdését megelőző három adóév évesített számtani átlagának megfelelő bérköltségét.

1.4. TÁBLÁZAT: Az adókedvezmények megoszlása jogcímenként a kettős könyvvitelű vállalkozásoknál 2010-BEN (SZÁZALÉK)

	Megoszlás (%)
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adókedvezmény	18.1
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítását szolgáló beruházás adókedvezmény	47.6
Támogatási igazolás alapján	3.6
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0.9
Szoftverfejlesztés bérköltségének 10%-os adókedvezménye	0.8
Szoftverfejlesztés bérköltségének 15%-os adókedvezménye	0.4
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0.0
Közép és mikrovállalkozások kamatkedvezménye	2.5
Fejlesztési adókedv. Kormány által engedélyezett fejlesztési program	21.8
Fejlesztési adókedv. Kormány által engedélyezett fejlesztési program	1.2
Korábbi évek adókedvezményei összesen	2.8
Egyéb adókedvezmény	0.3
Összesen	100.0

Forrás: Adóbevallás alapján

A munkahelyteremtést szolgáló beruházásoknál 2010-től megszűnt a létszám-növelési követelmény, továbbá az a feltétel, hogy az újonnan létrehozott munkakörökben foglalkoztatott munkavállalók legalább 20%-át pályakezdőként felvett munkavállalók adják. Foglalkoztatottak létszámának növekedésével összefüggő társaságiadóalap-kezdmény: a legfeljebb 5 főt foglalkoztató mikrovállalkozások a létszám minden egy fővel történő növelése esetén a minimálbér éves összegével csökkenthetik az adózás előtti eredményüket. A 2009. adóévtől alkalmazható, hogy a 2008-as beszámolóban lekötött tartalékként kimutatott fejlesztési tartalék feloldására rendelkezésre álló időtartam négy adóév helyett hat adóév.

A sporttal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény számos kedvezményt vezetett be a személyi jövedelemadó, a társasági adó, valamint az illetékek rendszerébe. A társasági adóból érvényesíthető kedvezmény bevezetésével az adózókat arra kívánja ösztönözni, hogy a látvány csapatsport (labdarúgás, a kézilabda, a kosárlabda, a vízilabda, a jégkorong sportág) körébe tartozó sportágak támogatásával segítsék elő a gazdasági szempontból is kiemelkedő jelentőségű szektor fejlődését.

Egyszerűsített Vállalkozói Adó (EVA)

2010. január 1-től az EVA mértéke 30%-ra emelkedett – igazodva az ÁFA kulcs 2009. júliusi 5 százalékpontos emelkedéséhez. Bevezetésre került egy második, 50%-os EVA kulcs is, melyet akkor kell alkalmazni, ha az adózó túllépi a bevételi határt. Ebben az esetben a bevételnek a törvényi értékhatárt meg nem haladó része után 30%, az azt meghaladó része után 50% mértékű adót kell fizetni.

1.5. TÁBLÁZAT: AZ EGYSZERŰSÍTETT VÁLLALKOZÓI ADÓ HATÁLYA ALÁ TARTOZÓ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS EVA BEVÉTELEK ALAKULÁSA

	Egyéni	Társas	Összes	Befizetett eva (Mrd Ft)	EVA/cég (millió Ft)
2008	43.801	51.526	95.380	166,5	1,7
2009	42.711	54.040	97.608	169,7	1,7
2010	39.808	53.690	96.010	181,9	1,9
2011	34.740	51.989	89.202	172,3	1,9

Forrás: NAV Évkönyvek

Általános Forgalmi Adó (ÁFA)

A hozzáadottérték-adó területén fennálló jogharmonizációs kötelezettségre tekintettel átültetése kerültek a 2008/8/EK irányelv, 2008/9/EK irányelv és a 2008/117/EK irányelv rendelkezései, ennek keretében a teljesítési hely meghatározásával, az összesítő nyilatkozatadási kötelezettséggel (kiterjed a határon átnyúló szolgáltatásokra is), valamint a belföldön nem, azonban más tagállamban, illetve elismert harmadik államban letelepedett adóalanyok adó-visszatérítetési jogának érvényesítésével kapcsolatos rendelkezések módosítására került sor. A módosítások a jogalkalmazás könnyítése érdekében további pontosító jellegű rendelkezéseket tartalmaznak az engedményezésre, az utazásszervezésre, az ingatlanértékesítésre és a számlázásra vonatkozóan.

2010. január 1-től adminisztrációt egyszerűsítő és az eljárást gyorsító céllal teljes mértékben elektronikus útra terelődött a külföldön felszámított áfa visszaigénylése. Továbbá szintén adminisztrációt egyszerűsítő céllal bővült azoknak az eseteknek a köre, melyek során az adóalap utólagos módosítása nem von maga után önellenőrzési kötelezettséget.

2010. január 15-től kedvezményes, 5%-os ÁFA kulcs hatálya alá tartozik a távhőszolgáltatás és a megújuló energiaforráson alapuló hőszolgáltatás. A 2010. július 17-én hatályba lépett módosítás értelmében a közcélú adományozás nem keletkeztet áfa-fizetési kötelezettséget. 2011. április 12-étől kedvezményes, 5%-os ÁFA kulcs hatálya alá tartoznak egyes hangszeres élőzenei szolgáltatások.

A 2009/162/EU tanácsi irányelvvel összhangban, a villamosenergiára és a vezetékes földgázra vonatkozó speciális szabályok kiterjesztésre kerültek a hő- vagy hűtési energia hő- vagy hűtési hálózaton keresztüli értékesítésére is.

2011. január 1-től szétvált a kulturális, művészeti, tudományos, oktatási, szórakoztatási és sportszolgáltatások, továbbá más, ezekhez hasonló szolgáltatások teljesítési helye aszerint, hogy ezeket adóalany vagy nem adóalany veszi igénybe.

Pontosításra került az adóalap utólagos csökkenését eredményező tényállások és az önellenőrzés nélküli adóalap-korrekciót lehetővé tevő esetek köre. A módosítás - a 2006/112/EK irányelvvel összhangban - szabályozta az ún. együttműködő közösséget, valamint az ilyen közösség által a tagjai részére nyújtott szolgáltatás adómentességének feltételeit.

Bővült a fordított adózás alá eső ügyletek köre a felszámolási, vagy más, a fizetőkép telenségét jogerősen megállapító eljárás hatálya alatt álló adóalany vonatkozásában, valamint az üvegházhatású gáz kibocsátására jogosító forgalomképes vagyoni értékű jog átruházását illetően.

További pontosító rendelkezések értelmében az utazásszervezési szolgáltatásokra vonatkozó különös szabályok kizárólag azzal a feltétellel alkalmazhatók, ha az utas minden esetben kötelezően nyilatkozik arról, hogy az utazásszervezési szolgáltatást végfogyasztóként veszi igénybe.

Az ÁFA tv. módosítása értelmében – a jogszabályban előírt feltételek teljesülése esetén – immár nem áll be a termék értékesítéséhez, szolgáltatás nyújtásához fűződő joghatás az egyéni vállalkozó egyéni céggé alakulása, valamint a mezőgazdasági tevékenység megszüntetése során történő ún. gazdaságátadás esetén.

A pénzügyileg nem rendezett ügyletek vonatkozásában is lehetővé vált – az egyéb jogszabályi feltételek teljesülése esetén – az adóvisszaigénylés. A megfizettség tehát már nem feltétele a visszaigénylési jog gyakorlásának.

Jövedéki adó

Az alkoholok adómértékei 2010. január 1-től 10%-kal, 2011. december 1-jén 5%-kal emelkedtek, valamint az alkoholtermékek adómértéke – az utóbbi időponttól kezdődően – differenciáltan változott. Az üzemanyagok közül a benzin és a gázolaj adómértéke 2010. január 1-től emelkedett, 2011. november 1-től pedig a gázolaj adómértéke literenként 13 Ft-tal nőtt. Ezzel párhuzamosan, azonos mértékben nőtt a – 2011. január 1-től érvényesíthető – kereskedelmi gázolaj adókedvezménye, valamint a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj után érvényesíthető adókedvezmény mértéke.

A sűrített földgáz adómértéke 2010. január 1-től 0 Ft-ra csökkent. Az E85 üzemanyag adókedvezménye két ízben, 2011. augusztus 28-ától és 2012. január 1-től csökkent. A dohánygyártmányok adómértéke több ízben, 2010. és 2011. január 1-től, 2011. november 1-től, valamint 2012. február, július és december 1-től emelkedett.

A nagymértékű cigaretta-, dohány-készlet felhalmozások megakadályozása érdekében 2011. november 1-től a dohánygyártmányok jövedéki-adómértékének változását követő 30. napon túl a jövedéki engedélyes kereskedő és az importáló, a 60. naptól a kiskereskedő a változást megelőző, régi adójeggyel ellátott terméket nem értékesítheti.

A KKV-k számára kedvező feltételek kerültek bevezetésre a jövedéki adózás területén is, így az engedélyezési feltételekben (pl. a kis szeszfőzdeknél, sörfőzdeknél nem előírás a vámhatósággal az elektronikus kapcsolati rendszer kialakítása), továbbá a jövedéki biztosítékra is egyszerűbb feltételek érvényesülnek a kis szeszfőzdeknél.

Helyi adók

2011. január 1-től megszűnt a „vállalkozók kommunális adója”, amely korábban helyi adóként funkcionált.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény változásainak következtében, 2009. január 1-től – a korábbi 4 millió forint helyett – a 8 millió forint árbevételt meg nem haladó kisvállalkozások számára van lehetőség az iparűzési adó egyszerűsített megállapítására. Az árbevételi határ emelése jelentős mértékben szélesíti azon vállalkozások körét, melyeknek ezáltal csökken az adminisztrációs terhe.

A külföldi telephelyre jutó adóalaprészt kikerült a helyi iparűzési adó alapjából.

A helyi iparűzési adóban – közvetített szolgáltatás értékeként nevesítve – adóalap-csökkentő tétellé vált az új lakás építéséhez vállalkozási szerződés alapján igénybe vett szolgáltatás értéke.

A települési önkormányzatnak a helyi iparűzési adónál lehetősége van, hogy – rendeleti úton – mentességet, kedvezményt biztosítson a 2,5 millió forintnál alacsonyabb adóalappal rendelkező vállalkozások számára.

Adózás rendje

A KKV-kat érintő adminisztrációs terheket csökkentő intézkedések nyomán 2010-ben és 2011-ben öt kis adónemet töröltek el (összesen tízet, de ebből közvetlenül öt érinti a KKV szektort). Mint fent már említettük, megszűnt a vállalkozók kommunális adója, valamint az üdülő épület utáni idegenforgalmi adó, a vízgazdálkodási termelői érdekeltségi hozzájárulás, a bérfőzésben előállított pálinka utáni „kedvezményes jövedéki adó”, valamint a TV-készülékek üzemen tartási díja.

Népegészségügyi termékadó

2011. szeptember 1-től hatályos a népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény, mely bizonyos, népegészségügyi kockázatot hordozó előrecsomagolt termékek (cukrozott üdítőital, energiaital, cukrozott készítmények, sós snack, ízesített sör, alkoholos

frissítő, gyümölcsíz) első belföldi értékesítését vonja adókötelezettség alá. Az adó alanya az adóköteles termék első belföldi értékesítője, alapja az értékesített termék mennyisége, mértéke pedig termékkategóriánként eltérő.

1.3.3.2 Számviteli törvény, könyvvizsgálat

Az Országgyűlés 2009. évben elfogadta az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvényt (2009. CXV. tv.), mely módosította a vállalkozások beszámolási kötelezettségét. A számviteli törvény kiterjed a gazdaság minden olyan résztvevőjére, amelynek működéséről a nemzetgazdaság más szereplői tájékoztatást igényelnek. A törvény nem terjed ki arra a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságra (közkereseti társaság, betéti társaság) és korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cégre, amely az üzleti évben (az adóévben) nyilvántartásait az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény előírásai szerint vezeti.

Azok a KKV-k, amelyek nem felelnek meg az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvényben az adóalanyiságra vonatkozóan meghatározott feltételeknek, a számviteli törvény előírásait kötelesek alkalmazni attól a naptól kezdve, amikortól nem tartoznak az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény hatálya alá.

A jogi személyiséggel nem rendelkező, könyvvizsgálatra nem kötelezett gazdasági társaságok (betéti társaságok, közkereseti társaságok) már 2009-től, az egyéni cégek 2010-től sajátos egyszerűsített éves beszámolót készíthetnek. Ebben a beszámolási formában készített beszámoló nem tartalmaz kiegészítő mellékletet, és számos értékelési szabályt sem kell az elkészítése során figyelembe venni. A pontos és naprakész információ biztosítása érdekében 2009-től csak elektronikusan lehet a beszámolókat elküldeni, illetve közzétenni.

A kötelező éves beszámoló helyett egyszerűsített éves beszámolót készíthetnek 2011-től (már a 2010. üzleti évre vonatkozóan is) azok a konszolidációba bevont vállalkozások (leányvállalatok, közös vezetésű vállalkozások, társult vállalkozások, ezen belül jelentős számú KKV), amelyeket nem a számviteli törvény szabályai alapján vontak be a konszolidációba, ha egyébként a minden vállalkozóra egységesen meghatározott mérethatárt nem haladják meg.

A kötelező könyvvizsgálat értékhatára 2012-től (elsőként a 2012-ben induló üzleti év könyvvizsgálatára vonatkozóan) a korábbi 100 millió forintos árbevételi értékről 200 millió forintra nőtt, 2014-től (elsőként a 2014-ben induló üzleti év könyvvizsgálatára vonatkozóan) 300 millió forintra változik, amellyel jelentős számú mikrovállalkozás mentesül a könyvvizsgálati kötelezettség alól.

1.3.3.3 Társadalombiztosítás

2010-től a csökkentett 27%-os foglalkoztatói járulékmérték a teljes járulékalapra kiterjed, szemben a 2009. július 1-től hatályos szabályozással, amikor a minimálbér kétszereséig 27%-

ot (26% tb, 1% munkaadói járulékot), afölött 32%-ot (29% tb, 3% munkaadói járulékot) kellett fizetni. Megszűnt továbbá a munkáltatókat, kifizetőket, egyéni vállalkozókat terhelő tételes egészségügyi hozzájárulás (havi 1950 forint személyenként).

A főállású egyéni vállalkozónál és a társas vállalkozás személyesen közreműködő főállású tagjánál a minimálbér kétszerese helyett a tevékenységre jellemző keresetre változott a járulékfizetési alsó határ.

A kifizetőket terhelő százalékos egészségügyi hozzájárulás 11% helyett 27%, amit a nem biztosítás-köteles, összevont adóalapba tartozó (és egyes külön adózó) jövedelmek után kell fizetni.

A főállású egyéni és társas vállalkozók minimális járulékalapjánál már nem kell alkalmazni a tevékenységre jellemző keresetre vonatkozó előírást, azonban a járulékot a minimálbér helyett legalább a garantált bérminimum után meg kell fizetni, ha a személyesen végzett fő tevékenységük legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igényel.

A kedvezményesen adózó béren kívüli juttatásnak nem minősülő egyes juttatások (Szja-tv. 70. §) után a kifizetők 27% egészségügyi hozzájárulást fizetnek az adóalapként meghatározott összeg után.

Foglalkoztatás- és munkajog

2011-ben a Nemzeti Munkaügyi Hivatal feladatköre kibővült a munkaügyi kapcsolatok területén felmerülő - elsősorban adminisztratív jellegű - feladatokkal. Ennek megfelelően sor került a Munkaügyi Kapcsolatok Információs Rendszerének (MKIR) a Hivatal részére történő átadására. A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvény hatályon kívül helyezte az Országos Érdekegyeztető Tanácsra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, ennek megfelelően ahol jogszabály az Országos Érdekegyeztető Tanácsot említi, azon a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsot kell érteni.

2011. január 1-től a minimálbér 78.000 Ft/hó, a garantált bérminimum 94.000 Ft/hó lett a Kormány döntése szerint, az OÉT-tel folytatott konzultáció alapján, biztosítva a minimálbér és a garantált bérminimum nettó összegének kisebb mértékű növelését.

Egységesítésre került az ország egyes területén eltérő munkavédelmi bírság kiszabására vonatkozó jogalkalmazói gyakorlat és a mikro-, kis- és középvállalkozás vagy természetes személy munkáltató esetén – a bírság kiszabásával elérni kívánt cél megtartása mellett – kisebb mértékű bírság kiszabására nyílt lehetőség.

A szakképzés nagyot vesztett az elmúlt évtizedekben presztízséből, és ma már egyes szakmákban szinte minimálisra mérséklődött a képzésben résztvevők száma. Ennek alapján indokolttá vált, hogy a szakképzés szerkezetében, tartalmában, intézményrendszerében és

finanszírozásában átfogó és alapvető átalakításokra kerüljön sor. A Kormány az új szakképzési koncepció elfogadásával egyúttal új szakképzési törvény és új szakképzési hozzájárulási törvény megalkotásáról, s ezzel a rendszer teljes újrászabályozásáról is döntött 2011-ben. Az új szakképzési törvény célja, hogy a szakképzési szerkezet a szakirányok és a létszámok vonatkozásában is igazodjon a gazdaság igényeihez, versenyképesebb tudást tudjon nyújtani a fiataloknak, az intézményrendszer hatékonyabban, átláthatóbban működjön. Erősíti a duális rendszeren (az iskola és a vállalkozások közös feladatvállalásán) alapuló gyakorlati képzést, valamint megteremti a szakképzés tartalmi szabályozását jelentő dokumentumok továbbfejlesztésének alapját. Mindez a későbbi munkavállalók foglalkoztathatóságának javítása révén az ország versenyképességét növelheti.

Az Országgyűlés által 2011. július 4-én elfogadott 2011. évi CV. Törvény, mely a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. Törvényt is módosította, lehetővé tette, hogy az intézmény-, illetőleg a programakkreditációs tanúsítvány adataiban bekövetkezett változás átvezetése kérelmezésre megállapított határidő elmulasztása ne vonja maga után azonnal az intézményi-, illetőleg programakkreditációs tanúsítvány visszavonását a Felnőttképzési Akkreditáló Testület (FAT) részéről, inkább a pénzbírságot közbeiktató, fokozatosságra épülő szankciórendszer alakuljon ki. Az ezzel összefüggésben megjelent kormányrendelet - a törvénymódosításnak megfelelően - tartalmazza a FAT által kiszabható pénzbírság mértékét, valamint az ehhez kapcsolódó eljárási szabályokat. Az intézmény-, illetőleg programakkreditáció visszavonására csak akkor kerülhet sor, amikor az intézmény a bírságolás ellenére sem kezdeményezi az adatváltozásra irányuló eljárás megindítását. Ezzel elkerülhető a cselekmény súlyához mért aránytalan szankció.

1.3.3.4 Közbeszerzés

A Közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) - vizsgált időszakban hatályos szövegének - 2008 és 2009. évi módosításai kísérletet tettek arra, hogy a KKV-k esélyeit a közbeszerzésekben javítsák. Az egyik ilyen irányú rendelkezés, hogy a minisztériumok, az egyéb központi költségvetési szervek és a helyi önkormányzat körébe tartozó ajánlatkérők számára kötelezővé vált annak vizsgálata, hogy a beszerzési tárgy jellege lehetővé teszi-e a közbeszerzés egy KKV által történő ajánlattétel biztosítását.

Az új Kormány egyik első intézkedésével a Kbt. eddigi legjelentősebb módosítását hajtotta végre annak érdekében, hogy a KKV-k közbeszerzési eljárásokban való részvétele könnyebbé váljon.

A 2010. szeptember 15-én hatályba lépett módosítás a kis- és középvállalkozások ajánlattételi és nyelési esélyeinek növelését különösen az alábbi rendelkezésekkel segítette elő:

- a kötelező rész-ajánlattétel szabályainak pontosítása (minden ajánlatkérő köteles lehetővé tenni a rész-ajánlattételt);
- könnyebbé vált a kezdő vállalkozások részvétele;
- a KKV-kat támogatta az a módosítás is, hogy árubeszerzés és szolgáltatás esetében a 100 millió forint feletti, építési beruháznál pedig az 1 milliárd forint feletti árbevételű cégeket, az ajánlatkérő kizárhatta a közbeszerzésből;
- a legfeljebb 5%-os mérték előírása a szerződéskötés utáni időszakra vonatkozó biztosítékok esetében;
- egyszerűbbé vált az ajánlattétel;
- az egybeszámítási kötelezettségre vonatkozó szabályozás egyszerűsödött;
- a kisebb értékű beszerzéseknél ismételten lehetségessé vált hirdetmény közzététele nélkül három ajánlatot kérni;
- a körbetartozások visszaszorítását szolgáló módosítások kerültek beépítésre;
- lehetővé vált, hogy az ajánlattevő az alkalmasságát 10% alatti alvállalkozóval is igazolja;
- a 20. § (3) bekezdés módosítása kizárta, hogy az ajánlatkérők eredeti vagy hiteles másolati igazolásokat követeljenek meg;
- előírásra került: ha egy körülmény hatósági vagy közhiteles elektronikus nyilvántartásból megállapítható, akkor az ajánlatkérő nem kérhet ezzel kapcsolatban igazolást (ezeket az igazolásokat az ajánlatkérő ellenőrzi az Interneten);
- a köztartozásmentes adózási adatbázisban való szereplés helyettesíti az APEH- és VPOP igazolást;
- az előzetes vitarendezés lehetősége kiszélesedett;
- a Kbt. 249. § (3) bekezdés a közösségi értékhatár alatti eljárásoknál kizárta, hogy az ajánlatkérő a kizáró okokkal kapcsolatban igazolásokat, illetve közjegyző által hitelesített nyilatkozatot írjon elő.²

² 2003. évi CXXIX. törvény a közbeszerzésekről 2012. január 1-től hatályát veszítette, és hatályba lépett az új, 2011. évi CVIII. törvény. A Törvény elfogadása 2011 júliusában megtörtént, így elegendő idő állt rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. Az új törvény áttekinthető szabályozása révén jobban szolgálja a közbeszerzés alapvető céljait. Biztosítja a közpénzek elköltésének átláthatóságát és a verseny tisztaságát. Számos olyan rendelkezése is van, amelyek a visszaélések és a korrupció visszaszorítására irányulnak. Fontos eleme még a vállalati körbetartozás és lánctartozás elleni küzdelem, valamint a kis- és középvállalkozások közbeszerzésben való részvételének elősegítése, adminisztrációs terhek csökkentése.

1.6. TÁBLÁZAT: A KKV-K ÁLTAL ELYNERT ELJÁRÁSOK ARÁNYA (SZÁZALÉK)

	KKV-k által elnyert eljárások számának aránya az összes eljárás százalékában	KKV-k által elnyert eljárások értékének aránya a közbeszerzések összértékének százalékában
2001	65,4	59,0
2002	65,7	46,8
2003	64,9	54,1
2004	72,5	46,1
2005	66,9	41,0
2006	67,4	34,4
2007	71,4	34,2
2008	70,8	39,1
2009	74,0	39,1
2010	79,3	47,8

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámoló

1.7. TÁBLÁZAT: A KKV-K ÁLTAL ELYNERT ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK ARÁNYA AJÁNLATKÉRŐK SZERINT

	Eljárások számának aránya		Eljárások értékének aránya	
	2009	2010	2009	2010
Központi költségvetés	72,99	75,75	40,10	42,40
Helyi önkormányzatok	75,25	81,66	56,59	68,05
Közjogi szerv	68,54	74,64	28,31	23,19
Közszolgáltató	72,33	68,90	19,18	40,16
Egyéb ajánlatkérő	80,30	85,80	77,26	68,32

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámoló

1.8. TÁBLÁZAT: A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELYNERT ELJÁRÁSOK AZ AJÁNLATKÉRŐ BESOROLÁSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2010-BEN

Ajánlatkérők besorolása	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (m Ft)
Központi költségvetési szervek	1.381	98.265
Helyi önkormányzatok	5.015	351.272
Közjogi szerv	880	88.833
Közszolgáltatók	514	103.581
Egyéb beszerzők	683	73.459
Összesen	8.473	715.409

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámoló

1.9. TÁBLÁZAT: A MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELYERT EGYSZERŰ ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK ALTÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2010-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Hirdetménnyel induló, tárgyalás nélküli	4.327	185.619
Hirdetménnyel induló, tárgyalásos	847	66.708
Hirdetmény nélküli, tárgyalásos	718	30.017
Három ajánlattevős eljárások	561	11.770
Összesen	6.453	294.114

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolóik

1.10. TÁBLÁZAT: A MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELYERT ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK TÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN AZ EU-S ÉRTÉKHATÁR FELETT 2010-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Nyílt eljárás	1.219	250.458
Meghívásos eljárás	121	34.500
Tárgyalásos eljárás	541	125.700
Összesen	1.881	410.658

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolóik

1.11. TÁBLÁZAT: A MIKRO-KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELYERT ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK TÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2010-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Nyílt eljárás	1.325	258.810
Meghívásos eljárás	126	35.196
Tárgyalásos eljárás	569	127.290
Egyszerű eljárások	6.453	294.114
Összesen	8.473	715.409

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolóik

1.12. TÁBLÁZAT: A NYERTES MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZVÉTELE AZ EU-S ÉRTÉKHATÁR ALATTI, A NEMZETI ÉRTÉKHATÁR FELETTI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN 2010-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Mikrovállalkozások	2.387	73.548
Kisvállalkozás	2.991	144.851
Középvállalkozás	1.214	86.353
Egyéb vállalkozás	1.289	92.359

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolóik

1.13. TÁBLÁZAT: A NYERTES MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZVÉTELE AZ EU-S ÉRTÉKHATÁR FELETTI KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN 2010-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Mikrovállalkozások	472	44.009
Kisvállalkozás	819	177.484
Középvállalkozás	590	189.166
Egyéb vállalkozás	850	669.162
Nem besorolható	73	19.522
Összesen	2.804	1.099.343

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.14. TÁBLÁZAT: A NYERTES MIKRO- KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZVÉTELE A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN 2010-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerezés értéke (millió Ft)
Mikrovállalkozások	2.859	117.556
Kisvállalkozás	3.810	322.335
Középvállalkozás	1.804	275.518
Egyéb vállalkozás	2.139	761.521
Nem besorolható	73	19.522
Összesen	10.685	1.496.452

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa éves beszámolók

1.3.4 Vállalkozások megszüntetése, megszűnése, jogérvényesítés

Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét a 2010-ben változott szabályozás szerint legalább egy hónapig és legfeljebb öt évig szüneteltetheti. A szünetelést a körzetközponti jegyzőnél – elektronikus úrlapon – kell bejelenteni.

II. A kis- és középvállalkozói szféra folyamatai

2.1 Módszertani megjegyzések

A kis- és közepes vállalkozások besorolásának alapvetően kétféle módszertani megközelítése van. Az egyik a támogatáspolitikai megközelítés, amely szerint csak több feltételnek egyidejűleg megfelelő vállalkozások számíthatnak KKV-nak. A kis- és középvállalkozásokat az 1999. évi XCV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról definiálta négy szempont alapján. Ez a négy szempont a vállalkozások alkalmazottainak száma, árbevételének, illetve mérlegfőösszegének nagysága, valamint tulajdonosi önállósága. A törvényt a 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról két lépésben módosította: egyrészt 2004. május 1-től, az EU csatlakozástól kezdődően, másrészt 2005. január 1-től kezdődően. Mindkét időpontban módosultak a kis- és közepes vállalkozások árbevétel és mérlegfőösszeg korlátai. A hatályos törvényi szabályozás szerint kis- és közepes vállalkozásnak a következő kritériumokat teljesítő vállalkozások számítanak:

„(1) KKV-nak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

(2) A KKV-kategórián belül kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg, továbbá megfelel a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek.

(3) A KKV-kategórián belül mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg, továbbá

(4) Nem minősül KKV-nak az a vállalkozás, amelyben az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati jog alapján – külön-külön, vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.”

A megfelelést pedig az úgynevezett kapcsolt vagy partnervállalkozásokkal együtt kell értelmezni, azonos tulajdonosi körhöz tartozó cégek mérlegfőösszegét, árbevételét és létszámát tehát a megfelelő súlyozással egybe kell számítani³.

A statisztikai megközelítés – és gyakran a nemzetközi összehasonlító elemzésekben is alkalmazott módszer – a vállalkozások létszám-kategóriák szerinti besorolása. Ebben az értelemben KKV-nak számít minden, 250 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozás. Jelen

³ További részletek a KKV besorolásról az NFÜ honlapján
http://www.nfu.hu/download/1480/tajekoztato_a_KKV_minosites_megallapitasahoz%5B2%5D.pdf

tanulmányban – ahogy a korábbi évkönyvekben is – a létszám-kategóriák szerinti megközelítést követjük.

A következő kérdés, hogy mely szervezetek számítanak vállalkozásnak. Erre vonatkozóan a KSH módszertani útmutatóját tartottuk irányadónak.

„Regisztrált gazdasági szervezet a megfigyelés időpontjában az adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező egység, azaz adószámmal rendelkező gazdasági szervezet, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is.

Egy adott évben működő vállalkozásnak tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele, vagy foglalkoztatottja. A vállalkozási demográfia a vállalkozások működését mindig egy adott időszakra, konkrétan egy adott évre vizsgálja. A demográfiai felmérésben a működő vállalkozások köre az adott évre vonatkozó tényleges statisztikai és adóadatok alapján, mindig utólag kerül megállapításra, ezen adatok beérkezése után. Gazdálkodási formák szerint a működő vállalkozások köre tartalmazza a jogi személyiségű és jogi személyiség nélküli társas vállalkozásokat és a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozókat.”⁴

Az évkönyvben közölt összesítő, KKV szektor egészére vonatkozó adatoknál a KSH módszertan szerinti, vagy a KSH által közölt eredeti adatokat mutatjuk be. Ettől a mélyebb strukturális mutatók bemutatásánál térünk el.

A KKV-k szerkezeti mutatóit három adatbázisból számoltuk: az egyéni vállalkozók, az eva-alanyok, valamint a társasági adóbevallást készítő vállalkozások adataiból.

Az évkönyvben bemutatott adatokat a korábbi évkönyvekben szereplő módszertan szerint állítottuk össze, a 2008-as évre vonatkozó adatokat viszont az újonnan összeállított adatbázis alapján újraszámoltuk. Ez minimális eltérést eredményezett a mutatókban. Ahol a táblázatban 2007-es adat is megjelenik, ott a 2009-es évkönyv adatait vettük át. Ezt a táblázatok alatt is külön jeleztük.

⁴ Gazdasági és nonprofit szervezetek módszertani kérdései a KSH honlapján <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz32.html>

2.2 A vállalkozások jellemzői létszámnagyság szerint

2.3.1 A vállalkozások száma és összetétele

2.3.1.1 A regisztrált és működő vállalkozások száma

A regisztrált vállalkozások száma a gazdasági válság éveiben is folyamatosan növekedett. 2008-ról közel százezerrel emelkedett a bejegyzett vállalkozások száma. A bővülés közel fele az egyéni vállalkozók számának változásához köthető, de a táblázatból is jól látható, hogy a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozások száma ugyanakkor mérséklődött a megfigyelt időszakban. Ez azonban azzal magyarázható, hogy 2010-ben megszűnt a vállalkozói igazolvány kiváltására irányuló szigorú elvárás. Az egyéni vállalkozásról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény értelmében az egyéni vállalkozói igazolvány kiváltása nem kötelező, a tevékenység végzésének csak az egyéni vállalkozó nyilvántartásba vétele a feltétele.

2.1. TÁBLÁZAT: A REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA GAZDASÁGI FORMÁNKÉNT

Év	Egyéni vállalkozó	Ebből: vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozás	Kkt	Bt	Kft	Rt	Szövetkezet	Egyéb vállalkozás	Vállalkozások összesen
2005	710.838	469.890	7.483	220.955	224.146	4.371	6.230	34.757	1.208.780
2006	670.203	434.601	7.244	221.152	238.411	4.373	5.860	36.710	1.183.953
2007	702.595	425.950	6.868	218.307	257.347	4.493	5.488	38.606	1.233.704
2008	1.000.022	400.308	6.486	211.823	292.165	4.828	5.245	40.877	1.561.446
2009	1.012.770	372.786	6.153	202.173	319.849	5.020	4.365	42.261	1.592.591
2010	1.043.758	374.129	5.754	190.750	350.245	5.269	4.358	44.350	1.644.484

Forrás: KSH

Megjegyzés: a szervezetek besorolása a 2002. január 1-jétől hatályos gazdálkodási forma nomenklatúrája szerint történt

A közkereseti társaságok, betéti társaságok, szövetkezetek száma ugyanakkor csökkent 2008 és 2010 között. Továbbra is stabil a vállalkozások gazdasági formák szerinti súlya: a cégek két-harmada egyéni vállalkozás, míg egy-harmada gazdasági társaság.

A regisztrált vállalkozások egyre alacsonyabb aránya számít a KSH 2005-től megváltoztatott módszertana szerint működő vállalkozásnak. Működőnek az a vállalkozás számít, amelynek az adott évben volt árbevétele vagy foglalkoztatottja. Az adatok nyilvánvalóan később állnak

rendelkezésre, hiszen az adóbevallások adatainak összesítése alapján lehet eldönteni, hogy a tárgyévben működött-e a vállalkozás.

2.2. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

Év	Működő vállalkozások
2005	707.756
2006	698.146
2007	688.058
2008	701.390
2009	688.996
2010	696.680

Forrás: KSH

A KSH által közölt adatok szerint 2010-ben a vállalkozások alig több mint 40 százaléka volt működő, míg 2005-ben még 60 százalék körül alakult ez az arány. Ennél a mutatónál ugyanakkor többet mond a gazdálkodási formánként vizsgált trend. A két táblázat szerinti eltérés abból adódik, hogy a működő vállalkozások között a KSH nem veszi figyelembe a vállalkozó igazolvánnyal nem rendelkező vállalkozásokat⁵.

2.3. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA A REGISZTRÁLTAKHOZ KÉPEST VÁLLALKOZÁSI FORMÁNKÉNT

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Egyéni vállalkozás	79,4%	80,9%	78,9%	83,2%	84,2%	83,3%
Közkereseti társaság	74,0%	73,3%	72,1%	71,3%	69,9%	70,0%
Betéti társaság	70,3%	71,0%	69,7%	69,1%	67,8%	67,7%
Korlátolt Felelősségű Társaság	72,9%	72,7%	73,8%	70,6%	69,5%	68,4%
Részvénytársaság	77,5%	79,1%	78,7%	77,2%	76,0%	74,0%
Szövetkezet	49,4%	47,5%	44,9%	44,2%	50,1%	49,4%

A struktúrájában vizsgált mutatók szerint elmondható, hogy a vállalkozások átlagosan kétharmada tekinthető működőnek. Ez az arány a szövetkezet esetében rosszabb, míg a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozások körében kedvezőbb.

⁵ Gazdasági és nonprofit szervezetek módszertana a KSH honlapján <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz32.html>

2.3.1.2 Vállalkozások alapítása, túlélése, megszűnése

A vállalkozások demográfiai mutatóiról közölt adatok lényeges késéssel állnak csak rendelkezésre. Ez elsősorban a megfigyelés módjából adódik. A KSH módszertan szerint valódi új vállalkozásnak az a vállalkozás minősül, amelyik az adott évben működőnek számított (erről a korábban említettek szerint csak az adóbevallás benyújtását követően van teljes körű információ) és a megelőző két évben nem számított működőnek (azaz nem a tevékenység tartós szüneteltetéséről van szó). A jogelőddel rendelkező szervezetek nem számítanak újonnan alakuló cégnek.

A megszűnt vállalkozást akkor tekinti valódi megszűnt vállalkozásnak a statisztika, ha egymást követő két évben kimarad a működő szervezetek közül. A jogutóddal megszűnt szervezetek nem számítanak valódi megszűnésnek.

Mindebből adódóan a valódi új vállalkozások időszora rendre „előbbre jár” mint a valódi megszűnt vállalkozások időszora.

2.4. TÁBLÁZAT: VALÓDI ÚJ VÁLLALKOZÁSOK ÉS VALÓDI MEGSZÜNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

Év	Valódi új vállalkozás	Valódi megszűnt vállalkozás
2005	63.598	73.715
2006	59.797	66.715
2007	60.968	65.038
2008	71.316	72.663
2009	63.110	71.620
2010	69.935	-

Forrás: KSH

Az adatokból látható, hogy a megszűnt vállalkozások száma a gazdasági válság időszakában, 2008-ban illetve 2009-ben számottevően emelkedett, miközben az új vállalkozások bejegyzése egy éves átmeneti visszaesés után 2010-ben már megközelítette a 2008-as szintet.

A megszűnések száma majdnem minden gazdálkodási formában, a társas vállalkozások és egyéni vállalkozások körében közel fele-fele arányban volt megfigyelhető. Létszám-kategóriánként vizsgálva szembevetőd a több embert foglalkoztató cégek megszűnése 2008-ban. Míg 2006-ban 68, 2007-ben 40 cég szűnt meg ténylegesen, addig 2008-ban 173 működő céggel lett kevesebbe az 50-249 fős alkalmazottal bíró kategóriában.

2.3.1.3 Ágazati és szakma szerinti megoszlás

A működő vállalkozások száma 10 százaléknál nagyobb mértékben csökkent 2008 és 2010 között a vegyi anyag, termék gyártása; a villamos berendezés gyártása; a gép, gépi berendezés gyártása; a járműgyártás és az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység gazdasági ágazatokban. A működő vállalkozások száma 10 százaléknál nagyobb mértékben emelkedett 2008 és 2010 között az oktatás ágazatban.

2.5. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS MEGOSZLÁSA ÁGAZAT SZERINT

	Darabszám		Százalék	
	2009	2010	2009	2010
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	22.744	23.331	3,3%	3,3%
Bányászat, kőfejtés	448	460	0,1%	0,1%
Feldolgozóipar	51.802	51.475	7,5%	7,4%
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	6.489	6.556	0,9%	0,9%
Textília, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása	5.238	5.129	0,8%	0,7%
Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	8.013	7.935	1,2%	1,1%
Kokszgyártás, kőolajfeldolgozás	12	13	0,0%	0,0%
Vegyi anyag, termék gyártása	556	561	0,1%	0,1%
Gyógyszergyártás	86	91	0,0%	0,0%
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	4.270	4.240	0,6%	0,6%
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	8.664	8.550	1,3%	1,2%
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	1.637	1.632	0,2%	0,2%
Villamos berendezés gyártása	888	900	0,1%	0,1%
Gép, gépi berendezés gyártása	2.910	2.720	0,4%	0,4%
Járműgyártás	688	712	0,1%	0,1%
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	12.351	12.436	1,8%	1,8%
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	506	556	0,1%	0,1%
Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	52.756	52.491	7,7%	7,5%
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	1.876	1.967	0,3%	0,3%
Ipar	54.632	54.458	7,9%	7,8%
Építőipar	67.730	66.033	9,8%	9,5%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	139.254	139.546	20,2%	20,0%
Szállítás, raktározás	30.779	30.263	4,5%	4,3%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	32.193	32.352	4,7%	4,6%

	Darabszám		Százalék	
	2009	2010	2009	2010
Információ, kommunikáció	33.487	34.371	4,9%	4,9%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	25.947	27.673	3,8%	4,0%
Ingatlanügyletek	30.754	31.223	4,5%	4,5%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	107.400	109.881	15,6%	15,8%
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	37.907	38.089	5,5%	5,5%
Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	74	94	0,0%	0,0%
Oktatás	27.497	28.420	4,0%	4,1%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	26.613	27.623	3,9%	4,0%
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	15.820	16.274	2,3%	2,3%
Egyéb szolgáltatás	36.165	37.049	5,2%	5,3%
Nemzetgazdaság összesen	688.996	696.680	100,0%	100,0%

Forrás: KSH

A vállalkozások gazdasági ágazatok szerinti összetételét vizsgálva, továbbra is meghatározóak a kereskedelemben, gépjárműjavításban (20%) és a feldolgozóiparban (7,4%) tevékenykedő vállalkozások.

2.3.1.4 Területi megoszlás

A működő vállalkozások területi eloszlását tekintve továbbra is meghatározó Budapest, a vállalkozássűrűség itt a legmagasabb. Továbbra is Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a legalacsonyabb az ezer lakosra vetített működő vállalkozások száma (46).

2.6. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ EZER LAKOSRA JUTÓ MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK TERÜLETI MEGOSZLÁSA 2010-BEN

	Vállalkozások száma	Vállalkozássűrűség
Budapest	189.882	110
Pest	89.548	73
Fejér	26.172	61
Komárom-Esztergom	20.060	64
Veszprém	23.921	67
Győr-Moson-Sopron	32.543	73
Vas	16.860	65
Zala	19.631	68
Baranya	26.155	66
Somogy	19.191	60
Tolna	14.006	60
Borsod-Abaúj-Zemplén	32.090	46
Heves	17.819	57
Nógrád	9.371	46
Hajdú-Bihar	32.926	61
Jász-Nagykun-Szolnok	19.078	49
Szabolcs-Szatmár-Bereg	28.063	50
Bács-Kiskun	32.675	62
Békés	18.659	51
Csongrád	28.030	66
Összesen	696.680	70

Forrás: KSH

2.3.1.5 Létszám szerinti megoszlás

A vállalkozások létszám-kategóriánkénti eloszlása továbbra is egy alapjaiban nagyon kiszélesedő piramis képét mutatja. A vállalkozások két-harmada tartozik a 0-1 fős kategóriába, 28 százaléka foglalkoztatott kettőnél több, de tíznél kevesebb alkalmazottat, 4 százaléknál 10 és 49 fő közötti a létszám, 1 százaléknál van 50 főnél több foglalkoztatott és a működő vállalkozások mindössze 0,1 százaléka tartozik a 250 főt meghaladó méretkategóriába.

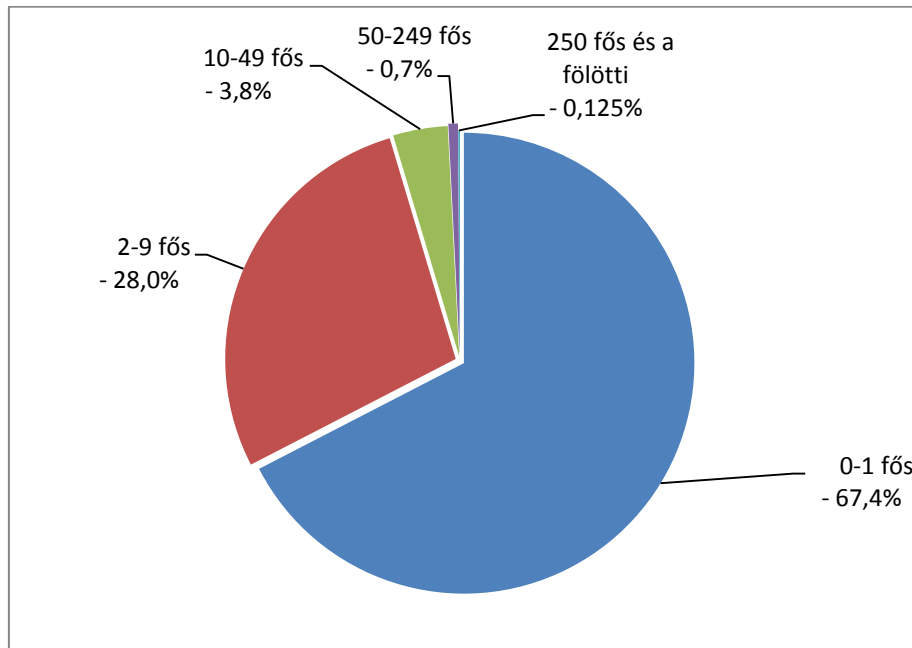
2.7. TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT 2007 ÉS 2010 KÖZÖTT

Létszám-kategóriák	2007	2008	2009	2010
0-1 fős	449.807	461.852	465.491	466.313
2-9 fős	203.796	204.501	187.038	193.353
10-49 fős	28.443	28.926	26.116	26.517
50-249 fős	5.088	5.157	4.724	4.615
250 fős és a fölötti	924	954	863	866
Összesen	688.058	701.390	684.232	691.664

Forrás: KSH

2008-hoz viszonyítva csak a 0-1 fős kategóriában figyelhető meg némi, 0,9 százalékos növekedés, a többi méretkategóriában csökkent a működő vállalkozások száma 2008 és 2010 között.

2.1 ÁBRA: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁS ÖSSZETÉTELE LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

Forrás: KSH

A működő vállalkozások 99,87 százaléka esik a 250 fő alatti foglalkoztatottal működő KKV körbe. A vállalkozások mindössze 0,1 százaléka számít nagyvállalkozásnak.

2.8. TÁBLÁZAT: AZ ADÓBEVALLÁST BENYÚJTÓ KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA A FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM KATEGÓRIÁI SZERINT

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	47,8	48,0	50,3	51,1
2-9 fő	40,9	41,0	39,6	39,0
10-49 fő	9,3	9,1	8,4	8,2
Mkv összesen	98	98,1	98,2	98,3
50-249 fő	1,7	1,6	1,5	1,4
KKV összesen	99,7	99,7	99,7	99,7
250 főnél nagyobb	0,3	0,3	0,3	0,3
Összesen	100	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások összetétele nagyjából állandó, a 0-1 fős vállalkozások aránya 50 százalék körül alakult az elmúlt években. Az adatbázisban szereplő vállalkozások 99,7 százaléka 250 főnél kevesebb foglalkoztatottal működik.

Az egyéni vállalkozások és az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá eső vállalkozások foglalkoztatotti létszám szerinti összetétele sem mutat lényeges változásokat. Ezekben a kategóriákban a vállalkozások több mint kilencven százaléka tartozik a 0-1 fős kategóriában. Az EVA-s vállalkozások átlagos létszáma évek óta 1,2 körül alakul.

2.3.2 A kisvállalkozások szerepe a foglalkoztatásban

A vállalkozások foglalkoztatási adatait egyrészt a KSH vonatkozó statisztikái, másrészt a különböző adóbevallások adatbázisai alapján mutatjuk be.

A KSH közlése alapján a működő vállalkozások által foglalkoztatottak száma a KKV-k minden szegmensében csökkent, a legkisebb a mikro- és kisvállalkozások körében volt a mérséklődés.

2.9. TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZES FOGLALKOZTATOTTAINAK SZÁMA VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2007	2008	2009	2010
Mkv összesen	1.631.904	1.648.686	1.558.472	1.562.668
KKV összesen	2.123.073	2.144.206	2.011.764	2.003.429
250 főnél nagyobb	778.271	779.528	694.231	704.865
Összesen	2.901.344	2.923.734	2.705.995	2.708.294

Forrás: KSH

A társasági adóbevallást benyújtó vállalkozásoknál foglalkoztatottak száma 2008-at követően csökkent⁶. A nagyvállalatoknál és az összes KKV-nál megfigyelhető csökkenés mellett ugyanakkor emelkedett a 0-1 főt, illetve a 2-9 főt foglalkoztatók munkaerőpiaci súlya. A mikro- és kisvállalkozói körben összesen 1,5 százalékos növekedés volt megfigyelhető.

2.10. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK ÁLLOMÁNYI LÉTSZÁMA (EZER FŐ)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	85,0	83,8	89,4	93,0
2-9 fő	421,0	419,8	413,8	425,9
10-49 fő	505,0	490,4	463,8	468,4
Mkv összesen	1010,0	994,0	967,0	987,2
50-249 fő	472,0	442,7	421,4	417,9
KKV összesen	1483,0	1436,8	1388,5	1405,1
250 főnél nagyobb	736,0	664,2	671,1	664,6
Összesen	2219,0	2101,0	2059,5	2069,7

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások tekintetében – 2010-es adatok alapján - a foglalkoztatottak 67 százaléka dolgozik a KKV szektorban. A mikro- és kisvállalkozások a foglalkoztatotti létszám 47 százalékát fedik le. Ha a KSH módszertana alapján vizsgáljuk a létszám-kategóriák szerinti összetételt (azaz figyelembe vesszük az egyéb adózási formákat választó vállalkozásokat is) a teljes létszám 74 százaléka tartozik a 250 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozásokhoz.

2.11. TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZES FOGLALKOZTATOTTAINAK MEGOSZLÁSA VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2007	2008	2009	2010
Mkv összesen	56,2%	56,4%	57,6%	57,7%
KKV összesen	73,2%	73,3%	74,3%	74,0%
250 főnél nagyobb	26,8%	26,7%	25,7%	26,0%

Forrás: KSH

2.12. TÁBLÁZAT: A FOGLALKOZTATOTTSÁG VÁLTOZÁSA AZ ELŐZŐ ÉVHEZ KÉPEST (ELŐZŐ ÉV=100)

	2008	2009	2010
Mkv összesen	101,0	94,5	100,3
KKV összesen	101,0	93,8	99,6
250 főnél nagyobb	100,2	89,1	101,5

Forrás: KSH

⁶ A 2007-ről 2008-ra történő elmozdulás a módszertani váltásból is adódhat.

Össességében tehát a válság hatására a középvállalkozásoknál és nagyvállalkozásoknál esett vissza a foglalkoztatottság. Az egy-két fős vállalkozások létszáma – az újonnan belépő és a magasabb méretkategóriákból lecsúszó vállalkozások számának növekedése miatt – némileg még emelkedni is tudott.

2.3.3 A tulajdonosi szerkezet alakulása létszám-kategóriák szerint

A vizsgált időszakban számottevően nőtt a külföldi tulajdon aránya, miközben az állami tulajdon részaránya mérséklődött. A külföldiek a jegyzett tőke 47 százalékával rendelkeztek 2010-ben, amit a belföldi társasági tulajdon követett 38,8 százalékkal. A belföldi magánszemélyek birtokolták 2010-ben a jegyzett tőke 13,1 százalékát. Az állami tulajdon 2010-re 5 százalék alá mérséklődött.

2.13. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA TULAJDONOSONKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
Állami	6,6	7,2	7,1	4,7
Belföldi magán	13,1	13,7	12,6	13,1
Belföldi társasági	30,9	32,1	28,9	28,8
Külföldi	40,6	39,3	44,6	47,0
Egyéb*	8,4	7,7	6,9	6,4
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Létszám-kategóriánként vizsgálva, látható, hogy a legkisebb és legnagyobb méretkategóriákban magas a külföldi tőke aránya. A KKV-k körében elenyésző az állami tulajdonú jegyzett tőke súlya.

2.14. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT ÉS FŐ TULAJDONOSONKÉNT 2010-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	Állami	Belföldi magán	Belföldi társasági	Külföldi	Egyéb*
0-1 fő	0,2	25,0	30,1	43,6	1,1
2-9 fő	1,1	45,5	20,2	30,8	2,4
10-49 fő	4,9	26,8	24,0	37,3	7,0
Mkv összesen	2,0	31,1	25,4	38,0	3,4
50-249 fő	2,1	8,7	39,6	44,9	4,7
KKV összesen	2,1	22,4	30,9	40,7	3,9
250 főnél nagyobb	8,2	0,9	26,0	55,3	9,7
Összesen	4,7	13,1	28,8	47,0	6,4

Forrás: Adóbevallások alapján

A belföldi magánszemélyek tulajdona a mikro- és kisvállalkozások körében a legnagyobb (31,1 százalék), míg a belföldi társasági tulajdon az 50-249 fős létszám-kategóriára jellemző leginkább.

2.15. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	12,9	12,6	13,2	13,6
2-9 fő	9,2	10,7	9,1	9,2
10-49 fő	14,4	11,0	10,9	11,7
Mkv összesen	36,5	34,3	33,3	34,6
50-249 fő	25,1	25,1	24,2	22,1
KKV összesen	61,6	59,4	57,5	56,7
250 főnél nagyobb	38,4	40,6	42,5	43,3
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Méretkategóriánként vizsgálva a jegyzett tőke eloszlását, látható, hogy a tőke 56,7 százaléka volt a KKV szektornál, míg 43,3 százaléka a nagyvállalatoknál. Az elmúlt négy év adatait vizsgálva, a KKV szektor részarányának lassú csökkenése figyelhető meg, ezen belül elsősorban a közepes méretű vállalkozások tőkéjének aránya mérséklődött.

2.16. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK SAJÁT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	10,8	11,2	11,8	12,6
2-9 fő	9,0	11,3	11,6	11,5
10-49 fő	16,2	13,7	14,8	18,5
Mkv összesen	35,9	36,3	38,2	42,6
50-249 fő	19,2	19,4	19,4	16,8
KKV összesen	55,1	55,7	57,6	59,4
250 főnél nagyobb	44,9	44,3	42,4	40,6
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A saját tőke összetétele tendenciájában a jegyzett tőkétől eltérő elmozdulást jelez. A KKV szektor saját tőke-súlya emelkedett, miközben a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozások aránya mérséklődött az elmúlt években.

2.17. TÁBLÁZAT: A SAJÁT ÉS A JEGYZETT TŐKE ARÁNYA A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOKNÁL VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	2,25	2,8	2,9	2,9
2-9 fő	2,64	3,3	4,1	3,9
10-49 fő	3,03	3,9	4,3	5,0
MKV átlag	2,66	3,3	3,7	3,9
50-249 fő	2,07	2,4	2,6	2,4
KKV átlag	2,42	2,9	3,2	3,3
250 főnél nagyobb	3,17	3,4	3,2	3,0
Átlag	2,70	3,1	3,2	3,2

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A saját tőke és a jegyzett tőke hányadosa megmutatja, hogy milyen mértékű tőkefelhalmozás zajlott a különböző vállalati kategóriákban. A táblázatból látható, hogy továbbra is a 10-49 fős kategóriában a legnagyobb a tőkefelhalmozás mértéke.

2.3.4 Beruházások

A beruházások értéke jelentősen visszaesett a gazdasági válság hatására. Folyó áron is csökkenés figyelhető meg a legtöbb méretkategóriában. A legnagyobb mérséklődést a 250 főnél nagyobb vállalkozások (itt majdnem feleződött az érték folyó áron) szenvedték el. Ebben az esetben is megfigyelhető, hogy a válság legérzékenyebben a nagyobb vállalkozásokat érintette, azaz a nagyok után a közepes vállalkozások beruházásai estek vissza leginkább.

2.18. TÁBLÁZAT: AZ ADÓÉVBEN AKTIVÁLT BERUHÁZÁSOK A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MRD FT)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	394,0	625,0	565,6	352,9
2-9 fő	423,0	554,5	575,6	710,1
10-49 fő	625,0	673,2	874,1	451,3
Mkv összesen	1.442,0	1.852,6	2.015,4	1.514,4
50-249 fő	590,0	568,4	880,4	536,1
KKV összesen	2.032,0	2.421,1	2.895,8	2.050,5
250 főnél nagyobb	1.783,0	1.186,1	1.069,8	984,4
Összesen	3.815,0	3.607,1	3.965,6	3.034,9

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A beruházások bruttó hozzáadott értékhez és saját tőkéhez viszonyított arányát mutatja a következő táblázat. Az arányszámok alapján minden kategóriában csökkenés figyelhető meg (kivéve a 2-9 főt foglalkoztató kategóriában).

2.19. TÁBLÁZAT: KETTŐS KÖNYVVITELŐ VÁLLALKOZÁSOK BERUHÁZÁSAI A SAJÁT TŐKÉHEZ ÉS A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉKHEZ VISZONYÍTVA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	Beruházások / Saját Tőke		Beruházások / Bruttó hozzáadott érték	
	2008	2010	2008	2010
0-1 fő	23,1	10,6	73,2	48,2
2-9 fő	20,3	23,4	38,3	48,7
10-49 fő	20,3	9,2	31,6	20,9
Mkv átlag	21,1	13,5	41,8	34,8
50-249 fő	12,2	12,1	23,6	22,1
KKV átlag	18,0	13,1	35,4	30,2
250 főnél nagyobb	11,1	9,2	21,1	17,7
Átlag	14,9	11,5	28,9	24,6

Forrás: Adóbevallások alapján

A társasági adóbevallás adatbázisa lehetőséget ad arra, hogy megvizsgáljuk a beruházási aktivitást méretkategóriánként.

2.20. TÁBLÁZAT: A BERUHÁZÓ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	28,5	29,0	26,7	25,6
2-9 fő	48,2	48,7	45,6	44,4
10-49 fő	68,6	69,4	67,6	66,6
MKV összesen	40,6	40,9	37,8	36,5
50-249 fő	78,3	80,0	79,5	78,7
KKV összesen	41,3	41,6	38,4	37,1
250 főnél nagyobb	82,8	86,4	82,8	85,0
Összesen	41,4	41,7	38,5	37,2

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A táblázatból látható, hogy a beruházó vállalkozások aránya minden méretkategóriában csökkent 2008-at követően. A KKV szektorban 2010-ben a vállalkozásoknak mindössze 37,1 százaléka eszközölt valamilyen beruházást. A nagyvállalkozások körében 86,4 százalékról 85 százalékra mérséklődött a beruházók aránya.

2.3.5 Részesedés a bruttó hozzáadott érték termeléséből

A KSH vállalati statisztikái alapján 2010-ben a GDP 55,1 százalékát adták a KKV-k. A KKV-k részesedése a legalacsonyabb foglalkoztatási kategóriákban emelkedett, miközben a középvállalkozások aránya csökkent, a nagyvállalatok hozzájárulása pedig alig változott.

2.21. TÁBLÁZAT: BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
1 fő	6,0	6,3	7,1	7,8
2-9	12,4	12,8	12,8	12,5
10-49	16,6	17	16,4	16,2
50-249	20,0	19,5	19,9	18,6
250 felett	44,9	44,5	43,7	44,8
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: KSH

Érdeemes a kettős könyvvitelű vállalkozások arányát külön is megvizsgálni. Látható, hogy ebben a körben az arányok tendenciájukban hasonlóak, az alacsonyabb foglalkoztatási méretkategóriákban az egyéni vállalkozások és EVA-s vállalkozások hozzájárulása emeli némileg az arányokat.

2.22. TÁBLÁZAT: A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK TERMELÉSÉHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁS VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	9,0	6,8	6,8	5,9
2-9 fő	11,6	11,6	12,0	11,8
10-49 fő	16,0	17,1	16,6	17,5
Mkv átlag	36,7	35,6	35,3	35,3
50-249 fő	19,1	19,3	19,9	19,7
KKV átlag	55,7	54,9	55,2	54,9
250 főnél nagyobb	44,3	45,1	44,8	45,1
Átlag	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Nemzetgazdasági ágazonként alig fedezhető fel elmozdulás a 2008-as adatokhoz képest. A KKV-k összes bruttó hozzáadott értéke a kereskedelmi és gépjárműjavítási gazdasági ágon belül a legmagasabb (23 százalék). Ágazatokon belül jelentős eltérések fedezhetők fel. Míg a teljes bruttó hozzáadott érték 55 százalékát adják a KKV-k, addig vannak olyan ágazatok, ahol

ez az arány eléri vagy meghaladja a 80 százalékot (bányászat, kőfejtés, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, építőipar, szálláshely-szolgáltatás, ingatlanügyletek, oktatás, szakmai tudományos és műszaki tevékenység, illetve egyéb szolgáltatás). A kis- és közepes vállalkozások hozzájárulása a járműgyártásban (9 százalék) és híradás- és műszeriparban (17,7 százalék) a legalacsonyabb.

Az ingatlanügyletekben a 0-1 fős vállalkozások hozzájárulása kiemelkedően magas (48 százalék) az ágazati összes bruttó hozzájáruláson belül.

2.3.6 Árbevétel és export

Az árbevétel méretkategóriánként eloszlása 2008-2010 között alig változott. A kisebb vállalkozások piacot veszítettek, míg a nagyobb vállalkozások kissé növelni tudták az árbevétel-részesedésüket a KSH adatai szerint.

2.23. TÁBLÁZAT: ÁRBEVÉTEL MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT

	2007	2008	2009	2010
1 fő	7,7	7,9	7,9	7,1
2-9	14,9	14,9	15,0	14,3
10-49	17,8	17,6	17,5	18,0
50-249	20,6	21,2	20,4	19,3
250 felett	39,0	38,3	39,2	41,4
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: KSH

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások körében hasonló tendencia figyelhető meg, a súlyok az egyéni vállalkozók és EVA-s cégek hiányzó adatai miatt térnek el a fenti táblázat adataitól. A vállalkozások árbevétele egyedül a 250 főnél nagyobb vállalkozások körében (2,9 százalékkal nőtt 2010 és 2008 között) nem csökkent folyó áron számítva. Reálértéken itt is csökkenés figyelhető meg.

2.24. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŐ VÁLLALKOZÁSOK NETTÓ ÁRBEVÉTELÉNEK MEGOSZLÁSA VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁK SZERINT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010
0-1 fő	6,2	6,2	5,8
2-9 fő	14,5	14,4	13,8
10-49 fő	19,3	18,7	19,7
Mkv összesen	39,9	39,3	39,4
50-249 fő	21,6	21,4	20,1
KKV összesen	61,5	60,7	59,5
250 főnél nagyobb	38,5	39,3	40,5
Összesen	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A kettős könyvvitelű vállalkozások 38,4 százaléka évi 10 millió forint árbevétel alatti, 0-1 fős vállalkozásnak számít. 2008-hoz képest ugyanakkor némileg emelkedett az arányuk (2008-ban a vállalkozások 35 százaléka tartozott ebbe a csoportba). A következő nagy kategóriát a 10 és 100 millió forint éves árbevétellel rendelkező, 2-9 fős vállalkozások jelentik. Ezek súlya 23,3 százalék volt 2010-ben.

2.25. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA ÁRBEVÉTEL- ÉS LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT, 2010 (SZÁZALÉKBAN)

	Kisebb, mint 10 millió Ft	10-100 millió Ft	100- 1000 millió Ft	1-5 milliárd Ft	5 milliárd Ft-nál több	Összesen
0-1 fő	38,4	11,1	1,4	0,1	0,0	51,1
2-9 fő	10,4	23,3	5,1	0,2	0,0	39,0
10-49 fő	0,1	2,4	5,0	0,6	0,1	8,2
50-249 fő	0,0	0,0	0,6	0,6	0,2	1,4
250 főnél nagyobb	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3
Összesen	49,0	36,8	12,1	1,6	0,5	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások körében meg tudjuk vizsgálni az export-teljesítményt. A teljes export-árbevételben belül 2009-ben némileg növelni tudták részesedésüket az 50-249 fős foglalkoztatotti létszámmal működő vállalkozások, de 2010-ben „kifulladt” az expanzió. A többi méretkategóriában érdemi elmozdulás nem történt.

2.26. TÁBLÁZAT: AZ EXPORTÉRTÉKESÍTÉS MEGOSZLÁSA A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	5,9	4,8	4,8	3,8
2-9 fő	6,1	6,6	6,8	5,4
10-49 fő	10,1	11,6	12,2	12,1
Mkv összesen	22,1	23,0	23,8	21,3
50-249 fő	14,8	14,0	17,1	15,8
KKV összesen	37,0	37,1	40,9	37,0
250 főnél nagyobb	63,0	62,9	59,1	63,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Folyó áron számítva a 10-49 fős (14,9 százalék), az 50-249 fős (23,5 százalék) és a 250 főnél nagyobb (10,1 százalék) létszám-kategóriákban nőtt az export árbevétel. A 0-1 fős és 2-9 fős kategóriákban folyó áron 10 százalékot meghaladóan csökkent az export árbevétel 2008 és 2010 között. A teljes árbevétel minden kategóriában megfigyelhető csökkenése mellett tehát a nagyobb vállalkozásoknál nőtt az export részaránya.

2.27. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK EXPORT ÉRTÉKESÍTÉSÉNEK ARÁNYA A NETTÓ ÁRBEVÉTEL BEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁK SZERINT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	26,7	22,1	20,9	20,8
2-9 fő	12,2	13,0	12,8	12,5
10-49 fő	14,5	17,0	17,7	19,5
Mkv átlag	15,6	16,3	16,4	17,2
50-249 fő	19,4	18,4	21,8	25,0
KKV átlag	17,0	17,1	18,3	19,9
250 főnél nagyobb	45,2	46,3	40,9	49,6
átlag	28,0	28,3	27,2	31,9

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Az exportértékesítés aránya (a vállalkozás teljes árbevételéhez képest) a 250 főnél nagyobb vállalkozásoknál a legmagasabb (49,6 százalék 2010-ben), és a 2-9 fős vállalkozásoknál a legalacsonyabb (12,5 százalék). Az elmúlt négy évben a 0-1 fős vállalkozások export-aránya csökkent, míg a közepes- és nagyvállalatoké emelkedett. Az export növekvő részaránya

mellett figyelembe kell venni, hogy a mutatóra jelentős hatást gyakorolt a forint árfolyam gyengülése. Magasabb forint/euró és forint/dollár árfolyamok mellett a hazai valutában kifejezett export is értelem szerűen emelkedett.

2.3.7 A vállalkozások költségszerkezete

A vállalkozások költségszerkezetét a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások körében tudjuk bemutatni. Az egyéni vállalkozások és egyszerűsített vállalkozási adó hatálya alá tartozó vállalkozásokról nem állnak rendelkezésre ilyen részletezettségű adatok.

2.28. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖLTSÉGSZERKEZETE LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT 2010-BEN

	0-1 fő	2-9 fő	10-49 fő	MKV összesen	50-249 fő	KKV összesen	250 főnél nagyobb	Összesen
Anyagköltség	9,9	11,5	16,6	13,8	24,5	17,5	42,3	27,5
Igénybe vett szolgáltatások értéke	18,2	13,0	11,3	12,9	10,3	12,0	4,0	8,8
Eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ)	47,3	55,6	51,7	52,4	41,8	48,8	28,5	40,6
Közvetített szolgáltatások	1,5	1,3	1,5	1,4	1,0	1,3	0,6	1,0
Béreköltség	2,7	6,9	7,1	6,4	8,3	7,1	7,9	7,4
Személyi jellegű egyéb kifizetések	0,6	0,8	1,1	0,9	1,5	1,1	1,5	1,3
Bérbírlékok	0,8	2,0	2,1	1,9	2,5	2,1	2,5	2,2
Értékcsökkenési leírás	8,6	4,2	3,3	4,4	3,5	4,1	5,3	4,6
Egyéb ráfordítások	10,4	4,7	5,4	5,9	6,5	6,1	7,4	6,6
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A legnagyobb részt – a nagyvállalkozásokat kivéve - minden létszám-kategóriában az eladott áruk beszerzési értéke teszi ki. Az ELÁBÉ a KKV-k költségszerkezetében 48,8 százalékos súlyt, a nagyvállalkozások 28,5 százalékos súlyt képviseltek. A nagyvállalkozásoknál az anyagköltség a meghatározó (42,3 százalék).

2.3.8 Jövedelmezőség

A veszteséges vállalkozások aránya a vizsgált négy évben fokozatosan emelkedett. Míg 2007-ben a társas vállalkozások 27,3 százaléka volt veszteséges, addig 2010-ben ez az arány 35,9 százalék volt. Az egyéni vállalkozások körében mérsékeltebb az emelkedés, itt 22 százalékról 29,9 százalékra nőtt a negatív eredményt felmutató cégek aránya.

2.29. TÁBLÁZAT: A VESZTESÉGES VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS ARÁNYA

		2007	2008	2009	2010
Társas vállalkozások	Száma	74.599	89.230	106.858	106.830
	Aránya	27,3 %	32,2 %	37,4 %	35,9 %
Egyéni vállalkozások	Száma	80.901	82.387	82.080	84.060
	Aránya	22,0 %	27,9 %	29,5 %	29,9 %

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A kettős könyvvitelű vállalkozásoknál a veszteséges vállalkozások arányát méretkategóriánként is meg tudjuk vizsgálni.

2.30. TÁBLÁZAT: A VESZTESÉGES KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	31,8	36,4	41,0	39,9
2-9 fő	25,0	30,3	36,0	34,4
10-49 fő	17,0	20,9	25,0	21,8
Mkv átlag	27,5	32,4	37,6	36,2
50-249 fő	17,1	21,5	23,9	20,3
KKV átlag	27,3	32,2	37,4	36,0
250 főnél nagyobb	19,4	28,1	28,1	23,3
Átlag	27,3	32,2	37,4	35,9

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A mérleg szerinti eredmény alapján veszteségesnek tekintett vállalkozások aránya 2008-at követően csak az 50-249 fős és a 250 főnél nagyobb kategóriákban nem emelkedett. A nagyvállalatoknál 28,1 százalékról 23,3 százalékra csökkent a negatív eredménnyel rendelkező vállalkozások aránya 2008 és 2010 között.

2.31. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ADÓZÁS ELŐTTI NYERESÉGE FOLYÓ ÁRON LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MRD Ft)

	2008	2009	2010
0-1 fő	247	-57	85
2-9 fő	278	301	208
10-49 fő	136	440	740
Mkv összesen	661	684	1 034
50-249 fő	349	453	369
KKV összesen	1.010	1.137	1.403
250 főnél nagyobb	675	876	825
Összesen	1.685	2.013	2.228

Forrás: Adóbevallások alapján

Az adózás előtti eredmény folyó áron számítva a 0-1 fős (-66 százalék) és a 2-9 fős (-25 százalék) létszám-kategóriákban csökkent, míg a többi kategóriában emelkedett. A legjelentősebb javulás a 10-49 fős kategóriában volt megfigyelhető.

2.32. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK EREDMÉNYE ÖSSZETEVŐNKÉNT, FOLYÓ ÁRON (MRD Ft)

	2007	2008	2009	2010
Üzemi Eredmény	2.990	2.833	2.224	2.283
Pénzügyi Eredmény	208	-1.079	-48	-179
Rendkívüli eredmény	610	-69	-163	124
Adózás előtti eredmény	3.808	1.685	2.013	2.228

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Az alaptevékenység eredményességét tükröző üzemi eredmény is romlott, de a rendkívüli, a pénzügyi és az adózási előtti eredmény romlása jelentősebb volt. A pénzügyi eredmény változásában a befektetések árfolyamvesztesége, a kamatok emelkedése játszott komoly szerepet.

2.33. TÁBLÁZAT: AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK EREDMÉNYESSÉGE FOLYÓ ÁRON (MRD FT)

	2008	2009	2010
Főállású	9,4	-1,6	5,6
Munkaviszonya 36 órát eléri	5,6	5,4	6,5
Munkaviszonya 36 órát nem éri el	0,1	0,0	0,1
Nyugdíjas	5,4	3,6	5,1
Oktatási intézmény hallgatója	0,2	0,1	0,2
ÖSSZESEN	20,7	7,5	17,3

Forrás: Adóbevallások alapján

Az egyéni vállalkozások eredményessége jelentős ingadozásokat mutat. Ez a kör tekinthető eredményesség szempontjából a leginkább heterogénnek. Míg a mellékállásban dolgozók eredménymutatója valamivel kiegyenlítettebb képet mutat, addig a főállású egyéni vállalkozók mutatója a 2008-as 9,4 milliárd forintról -1,6 milliárd forintra csökkent 2009-ben, majd 2010-ben 5,6 milliárd forintra emelkedett.

2.3.9 Termelékenység, hatékonyság

Az egy alkalmazottra vetített pénzügyi mutatók részletesebb képet adnak a vállalkozások teljesítményéről. Ebben a fejezetben az árbevétel, a bruttó hozzáadott érték és a saját tőke fajlagos mutatóit mutatjuk be. Az összehasonlíthatóság érdekében minden táblázatban csak a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások adatait mutattuk be. A korábbi adatokhoz hasonlóan a 0-1 fős vállalkozások mutatói néhol jelentősen kilógnak a „sorból”.

2.34. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ ÁRBEVÉTELÉNEK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT FOLYÓ ÁRON (MILLIÓ FT)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	48,0	48,7	43,7	40,3
2-9 fő	21,2	22,8	21,7	20,9
10-49 fő	24,7	26,0	25,2	27,2
Mkv átlag	25,2	26,6	25,4	25,7
50-249 fő	29,7	32,3	31,7	31,1
KKV átlag	26,6	28,3	27,3	27,3
250 főnél nagyobb	37,2	38,3	36,6	39,4
Átlag	29,9	31,5	30,4	31,2

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Az egy alkalmazottra jutó árbevétel folyó áron számítva is csökkent minden méretkategóriában – egyedül a 10-49 főt foglalkoztató kisvállalati körben figyelhető meg némi emelkedés 2007 és 2010 között. Az egy főre jutó árbevétel a legalacsonyabb és a legmagasabb méretkategóriákban a legnagyobb: a 0-1 fős vállalkozói körben 40,3 ezer forint, a 250 főnél nagyobb vállalkozásoknál 39,4 ezer forint volt 2010-ben.

Az egy alkalmazottra eső bruttó hozzáadott érték stagnált vagy csökkentő folyó áron is a vizsgált időszakban. Emelkedés ennél a mutatónál is a 10-49 fős létszám-kategóriában figyelhető meg.

2.35. TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MILLIÓ FT)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	8,8	10,2	9,3	7,9
2-9 fő	3,2	3,4	3,6	3,4
10-49 fő	4,1	4,3	4,4	4,6
Mkv átlag	4,1	4,5	4,5	4,4
50-249 fő	5,3	5,4	5,8	5,8
KKV átlag	4,5	4,8	4,9	4,8
250 főnél nagyobb	8,5	8,5	8,3	8,4
Átlag	5,7	5,9	6,0	6,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A tőkeellátottság a nagyobb méretkategóriák felé haladva emelkedik. Ebből a sorból csak a legkisebb, 0-1 fős cégek lógnak ki, ahol a legmagasabb az egy főre eső saját tőke értéke.

2.36. TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ SAJÁT TŐKE ÉRTÉKE VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MILLIÓ FT)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	35,4	32,3	35,9	35,9
2-9 fő	6,2	6,5	7,6	7,1
10-49 fő	8,5	6,8	8,7	10,4
Mkv átlag	9,8	8,8	10,7	11,4
50-249 fő	10,3	10,6	12,5	10,6
KKV átlag	9,9	9,4	11,3	11,2
250 főnél nagyobb	16,1	16,1	17,2	16,1
Átlag	11,8	11,5	13,2	12,8

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Az egy forint saját tőkére eső bruttó hozzáadott értéket mutatja a következő táblázat. A tőkehatékonyság 2010-es adatok alapján az 50-249 fős kategóriában a legmagasabb (54,7 százalék) és a 0-1 fős mikrovállalkozásoknál a legalacsonyabb (22 százalék).

2.37. TÁBLÁZAT: AZ EGY FORINT SAJÁT TŐKÉRE ESŐ BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010
0-1 fő	31,5	26,0	22,0
2-9 fő	52,9	46,9	48,1
10-49 fő	64,3	51,0	44,3
Mkv átlag	50,6	42,0	38,7
50-249 fő	51,5	46,4	54,7
KKV átlag	50,9	43,5	43,2
250 főnél nagyobb	52,5	48,1	51,8
Átlag	51,6	45,4	46,7

Forrás: Adóbevallások alapján

A vállalati méretkategóriákon fölfelé haladva egyre nő az egy vállalkozásra eső saját tőke értéke. Míg a 0-1 fős vállalkozásoknál alig 22 millió forint az egy cégre jutó saját tőke, addig a 250 főnél nagyobb szervezeteknél közel 14 milliárd forint a mutató értéke.

2.38. TÁBLÁZAT: AZ EGY VÁLLALKOZÁSRA JUTÓ SAJÁT TŐKE ÉRTÉKE VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉN FOLYÓ ÁRON (Ft)

	2008	2009	2010
0-1 fő	20.370	22.314	21.959
2-9 fő	24.131	27.913	26.149
10-49 fő	131.899	168.256	200.106
Mkv átlag	32.270	36.977	38.497
50-249 fő	1.032.448	1.236.312	1.051.448
KKV átlag	48.670	54.983	52.917
250 főnél nagyobb	13.571.972	14.532.321	13.740.787
átlag	87.200	95.181	88.868

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Az árbevétel-arányos nyereség jelentősen csökkent 2007-et követően, a korábbi 6,1 százalékos szintről 3 százalék körüli szintre süllyedt. A legrosszabb év a mutató szempontjából mindenképpen 2008 volt. Minden méretkategóriában megfigyelhető a

visszaesés, majd a lassú javulás. A 2-9 fős és 50-249 fős kategóriában ugyanakkor még 2010-ben is mérséklődött a mutató értéke egy átmeneti emelkedést követően.

2.39. TÁBLÁZAT: AZ ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	9,6	6,0	-1,5	2,3
2-9 fő	4,1	2,9	3,4	2,3
10-49 fő	5,7	1,1	3,8	5,8
Mkv átlag	5,7	2,5	2,8	4,1
50-249 fő	4,3	2,4	3,4	2,8
KKV átlag	5,2	2,5	3,0	3,7
250 főnél nagyobb	7,3	2,7	3,6	3,2
átlag	6,1	2,5	3,2	3,5

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A saját tőke arányos nyereség ugyancsak visszaesett minden méretkategóriában. Átlagosan 17,4 százalékos szintről 7-8 százalékos tartományban süllyedt a mutató értéke 2007-et követően.

2.40. TÁBLÁZAT: A SAJÁT TŐKE ARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	19,1	9,1	-1,8	2,5
2-9 fő	15,4	10,2	9,6	6,9
10-49 fő	19,7	4,1	11,0	15,2
Mkv átlag	18,3	7,5	6,6	9,2
50-249 fő	13,7	7,5	8,6	8,3
KKV átlag	16,7	7,5	7,3	8,9
250 főnél nagyobb	18,3	6,3	7,6	7,7
átlag	17,4	7,0	7,4	8,4

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Egységnyi bérköltségre jutó nyereség jellemzően a 0-1 fős kategóriában a legmagasabb, de hosszabb időszoron nézve itt is figyelhető meg a legnagyobb szórás. 2008-tól viszont minden méretkategóriában romlott a mutató.

2.41. TÁBLÁZAT: A BÉRARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	543,00	302,25	-69,56	97,35
2-9 fő	73,00	52,40	56,73	37,76
10-49 fő	90,00	17,00	55,38	91,39
Mkv átlag	107,00	46,82	48,62	71,33
50-249 fő	64,00	37,88	47,94	38,02
KKV átlag	90,00	43,29	48,34	57,96
250 főnél nagyobb	109,00	39,81	49,88	45,03
átlag	98,00	41,82	49,00	52,39

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

2.3.10 Támogatások és elvonások

A következőkben elsősorban a társasági adóbevallást készítő vállalkozások által kapott támogatásokat és befizetéseket tekintjük át. Ahol arra lehetőség van, bemutatjuk az egyéni vállalkozókra vonatkozó adatokat is.

Az utóbbi években folytatódott a vállalkozások által igénybe vett beruházási adóalap-kedvezmények csökkenése.

2.42. TÁBLÁZAT: A KISVÁLLALKOZÓI BERUHÁZÁSI ADÓALAP-KEDVEZMÉNYT IGÉNYBE VETT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS A BEFEKTETÉS ÖSSZEGE (DB, MRD FT)

		2007	2008	2009	2010
Egyéni vállalkozások	Száma	4.306	4.895	3.976	3.797
	Összege	10,0	10,0	7,4	5,9
Társas vállalkozások	Száma	15.449	14.591	11.561	10.835
	Összege	78	75	55	54

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Létszám-kategóriánként vizsgálva (a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások adatai alapján) a csökkenés a KKV-k minden csoportjában megfigyelhető. A KKV-k 3,7 százaléka élt ezzel az adókedvezménnyel 2010-ben.

2.43. TÁBLÁZAT: A KISVÁLLALKOZÁSOK BERUHÁZÁSI ADÓALAP-KEDVEZMÉNYT IGÉNYBE VETT KETTÓS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	2,4	2,3	1,8	1,6
2-9 fő	6,4	6,2	4,8	4,1
10-49 fő	16,6	15,8	12,6	12,7
Mkv átlag	5,4	5,1	3,9	3,5
50-249 fő	14,1	13,9	11,6	12,5
KKV átlag	5,6	5,3	4,1	3,7
250 főnél nagyobb	0,7	0,6	0,5	0,8
átlag	5,6	5,3	4,0	3,6

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Az igénybe vett kedvezmény legnagyobb részét a 250 főnél nagyobb vállalkozások veszik igénybe, az összes adókedvezmény 92,2 százaléka ebben a vállalkozói körben fordult elő. A különböző címen igénybe vehető kedvezmények értelemszerűen a nagyobb összegű beruházásoknál magasabb támogatási összeget eredményeznek.

2.44. TÁBLÁZAT: A KETTÓS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK TÁRSASÁGI ADÓKEDVEZMÉNYEI ÖSSZEGÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	0,3	0,4	0,6	0,4
2-9 fő	0,7	1,0	1,0	0,8
10-49 fő	1,6	2,7	2,6	2,4
Mkv összesen	2,5	4,0	4,1	3,6
50-249 fő	4,4	3,6	2,9	4,2
KKV összesen	6,9	7,6	7,1	7,8
250 főnél nagyobb	93,1	92,4	92,9	92,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Jogcímenként vizsgálva 2010-ben a legnagyobb arányban a „Legalább 10 milliárd forint értékű termék előállítását szolgáló beruházás” után vették igénybe. Ezt követte a fejlesztési adókedvezmény és az elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni kedvezmény.

2.45. TÁBLÁZAT: AZ ADÓKEDVEZMÉNYEK MEGOSZLÁSA JOGCÍMENKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL 2010-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	Megoszlás (%)
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adókedvezmény	18,1
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítását szolgáló beruházás adókedvezmény	47,6
Támogatási igazolás alapján	3,6
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,9
Szoftverfejlesztés bérköltségének 10%-os adókedvezménye	0,8
Szoftverfejlesztés bérköltségének 15%-os adókedvezménye	0,4
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0,0
Közép- és mikrovállalkozások kamatkedvezménye	2,5
Fejlesztési adókedv. Kormány által engedélyezett fejlesztési program	21,8
Fejlesztési adókedv. Kormány által engedélyezett fejlesztési program	1,2
Korábbi évek adókedvezményei összesen	2,8
Egyéb adókedvezmény	0,3
Összesen	100,0

Forrás: Adóbevallás alapján

A támogatáspolitikai és adópolitikai elvekkel összhangban a kedvezmények más-más vállalkozói csoportokhoz jutnak el. Az viszont jól látható a táblázatból, hogy a legtöbb kedvezmény elsősorban a nagyvállalkozásoknál jelentkezik.

2.46. TÁBLÁZAT: ADÓKEDVEZMÉNYEK A SZÁMÍTOTT ADÓBÓL LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOKNÁL 2010-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	0-1 fő	2-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250 főnél több
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adók	0,0	0,0	0,0	0,1	99,9
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítását szolgáló beruházás adók	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Támogatási igazolás alapján	0,7	0,7	14,1	36,5	48,0
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,0	0,9	3,8	15,0	80,4
Szoftverfejlesztés bérköltségének adókedvezménye	0,2	4,5	24,2	41,2	29,8
Szoftverfejlesztés bérköltségének adókedvezménye	0,3	8,8	52,1	38,8	0,0
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0,0	5,1	1,1	93,8	0,0
Kis- és közepes vállalkozások kamatkedvezménye	8,5	20,7	42,0	28,1	0,8
Fejlesztési adókedv. Kormány által engedélyezett fejlesztési program	0,2	0,2	0,9	0,9	97,8
Fejlesztési adókedv. Kormány által engedélyezett fejlesztési program	0,0	0,0	0,0	1,3	98,7
Korábbi évek adókedvezményei összesen	0,0	0,0	0,0	0,3	99,7
Egyéb adókedvezmény	1,4	27,4	19,5	18,4	33,2

Forrás: Adóbevallás alapján

Az átlagos társasági adóterhelés a kedvezményekkel csökkentett adókötelezettség mértékét mutatja a számított adóhoz viszonyítva. A fenti táblázatokban bemutatott adatokkal összhangban ez a mutató a nagyvállalatoknál a legalacsonyabb és az utóbbi években csökkent is a mutató értéke. A KKV-k átlagosan a számított adó 96,2 százalékát fizetik be, némi mérséklődés itt is megfigyelhető.

2.47. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK ÁTLAGOS TÁRSASÁGI ADÓTERHELÉSE (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	98,1	99,3	98,3	98,8
2-9 fő	98,6	98,7	98,3	98,2
10-49 fő	97,6	97,4	96,7	96,0
Mkv átlag	98,1	98,3	97,6	97,4
50-249 fő	94,3	96,6	96,6	93,7
KKV átlag	96,6	97,8	97,3	96,2
250 főnél nagyobb	55,1	54,8	45,8	43,5
átlag	78,2	81,7	76,7	72,8

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték. Adóterhelés=fizetendő adó/számított adó

A társasági adónál jelentősebb összeget tesznek ki a bérjárulékok. A járulékok 55,7 százalékát fizetik be a költségvetésbe a KKV-k, ez az arány az elmúlt években kis mértékben csökkent. Ezzel párhuzamosan a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozásokat terhelő járulékok 44,3 százalékra emelkedtek.

2.48. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI JÁRULÉKÁNAK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	1,8	2,1	2,0	2,1
2-9 fő	12,5	12,9	12,5	12,1
10-49 fő	19,6	19,7	19,0	18,5
Mkv összesen	34,0	34,6	33,6	32,7
50-249 fő	23,4	23,0	23,1	23,0
KKV összesen	57,4	57,6	56,6	55,7
250 főnél nagyobb	42,6	42,4	43,4	44,3
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

2.3.11 Felhalmozási célú saját források, munka- és tőkejövedelmek

Az alábbi fejezetben a vállalkozások felhalmozási célú saját forrásait, valamint a munka- és tőkejövedelmeket tekintjük át. Az adatoknál a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások beszámolóira tudunk támaszkodni.

A felhalmozási célú saját forrás az adózás utáni eredmény és amortizációból összege, csökkentve a társasági adóval. Az így számított források 56,9 százaléka képződik a KKV-knál. Külön érdemes kiemelni, hogy a közepes vállalkozások lassan javuló eredménye a válság évében megtört, 2010-ben 19,5 százalékról 15,6 százalékra csökkent a mutató értéke.

2.49. TÁBLÁZAT: FELHALMOZÁSI CÉLÚ SAJÁT FORRÁSOK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	9,0	11,3	3,9	7,4
2-9 fő	9,9	13,3	13,7	10,9
10-49 fő	17,5	11,1	17,3	22,9
Mkv összesen	36,4	35,7	34,8	41,2
50-249 fő	15,7	19,0	19,5	15,6
KKV összesen	52,0	54,7	54,4	56,9
250 főnél nagyobb	48,0	45,3	45,6	43,1
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A felhalmozási célú saját források bruttó hozzáadott értékhez viszonyított aránya csökkent a vizsgált időszakban. A legnagyobb ingadozás a 0-1 fős kategóriában figyelhető meg.

2.50. TÁBLÁZAT: FELHALMOZÁSI CÉLÚ SAJÁT FORRÁSOK A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK SZÁZALÉKÁBAN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	73,5	49,6	20,2	46,0
2-9 fő	42,0	34,4	40,5	34,0
10-49 fő	49,7	19,5	36,9	48,3
Mkv átlag	51,2	30,2	34,9	43,1
50-249 fő	37,2	29,7	34,8	29,3
KKV átlag	46,0	30,0	34,9	38,2
250 főnél nagyobb	48,9	30,3	36,0	35,3
átlag	47,3	30,1	35,4	36,9

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A munkavállalói jövedelmek (bérköltség és személyi jellegű kifizetések összege) nem változtak jelentősen az elmúlt években. A nagyvállalatokra eső bér- és személyi kifizetések aránya enyhén emelkedett, miközben a kis- és közepes vállalkozások mutatója mérséklődött.

2.51. TÁBLÁZAT: A MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELMEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	1,9	2,0	2,0	2,1
2-9 fő	12,3	13,2	12,9	13,0
10-49 fő	19,4	19,8	19,3	19,0
Mkv összesen	33,7	35,0	34,3	34,1
50-249 fő	23,4	22,9	23,0	22,8
KKV összesen	57,1	57,9	57,2	56,9
250 főnél nagyobb	42,9	42,1	42,8	43,1
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A bruttó hozzáadott értékre vetített munkavállalói jövedelmek 40,5 százalékra emelkedtek 2010-ben. Az emelkedés elsősorban a nagyvállalatoknál jelentkezett, ahol a mutató értéke a 2007. évi 35 százalékról 39,3 százalékra emelkedett 2010-re.

2.52. TÁBLÁZAT: A MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELMEK A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK SZÁZALÉKÁBAN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	12,8	12,3	12,3	14,4
2-9 fő	41,8	42,0	41,0	42,3
10-49 fő	44,2	43,7	45,2	43,1
Mkv átlag	38,0	37,1	37,5	38,0
50-249 fő	44,4	46,0	45,9	47,4
KKV átlag	40,4	40,3	40,5	41,4
250 főnél nagyobb	35,0	35,9	37,9	39,3
átlag	37,9	38,3	39,3	40,5

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

Az egy alkalmazottra eső munkajövedelmek a mikro-vállalkozások körében folyó áron sem tudtak emelkedni az elmúlt négy évben. A másik fontos megállapítás, ami leszűrhető a táblázatból, hogy a vállalat méretével együtt az egy alkalmazottra eső munkajövedelem is

nő. A közepes vállalkozásoknál a mutató értéke közel kétszerese a 0-1 fős létszám-kategóriában megfigyelt összegnek.

2.53. TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA ESŐ MUNKAJÖVEDELMEK (EZER FT)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	959	975	917	938
2-9 fő	1.204	1.263	1.284	1.295
10-49 fő	1.586	1.630	1.711	1.729
Mkv átlag	1.375	1.420	1.455	1.468
50-249 fő	2.058	2.083	2.240	2.325
KKV átlag	1.591	1.624	1.693	1.723
250 főnél nagyobb	2.532	2.552	2.617	2.758
átlag	1.893	1.918	1.994	2.055

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A tulajdonosi jövedelmek közel fele-fele arányban oszlanak meg a KKV-k és a nagyvállalatok között. 2010-ben a mikro- és kisvállalkozások körében fizették ki az osztalékok és részesedések 33,9 százalékát, míg a közepes vállalkozói körben 16,4 százalékát.

2.54. TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI JÖVEDELMEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	4,9	7,0	7,6	6,2
2-9 fő	11,8	8,9	15,1	13,2
10-49 fő	20,7	14,6	11,0	14,5
Mkv átlag	37,5	30,4	33,6	33,9
50-249 fő	13,4	13,9	25,3	16,4
KKV átlag	50,9	44,4	58,9	50,2
250 főnél nagyobb	49,1	55,6	41,1	49,8
Átlag	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A bruttó hozzáadott értékhez viszonyítva a tulajdonosi jövedelmek 12-13 százalék körül alakultak az elmúlt években.

2.55. TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI JÖVEDELMEK ARÁNYA A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉKBEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	11,1	12,6	15,6	13,0
2-9 fő	13,8	9,5	17,4	13,9
10-49 fő	16,2	10,6	9,1	10,3
Mkv átlag	14,5	10,6	13,1	12,0
50-249 fő	8,8	8,9	17,6	10,4
KKV átlag	12,4	10,0	14,8	11,4
250 főnél nagyobb	13,8	15,3	12,6	13,8
átlag	13,0	12,4	13,8	12,5

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

A tulajdonosi és munkajövedelmek hányadosa némileg csökkent 2007 és 2010 között. A mutató értéke 30,8 százalékra mérséklődött 2010-re. Az osztalékok és részesedések a mikro-vállalkozások körében a legnagyobbak, mivel itt a munkajövedelmek az alacsony foglalkoztatotti létszám miatt alacsonyak.

2.56. TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI ÉS MUNKAJÖVEDELMEK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2007	2008	2009	2010
0-1 fő	87,2	102,8	126,5	90,0
2-9 fő	33,1	22,5	42,3	32,8
10-49 fő	36,7	24,3	20,2	23,9
Mkv átlag	38,3	28,6	35,1	31,4
50-249 fő	19,7	19,4	38,3	21,9
KKV átlag	30,7	24,9	36,4	27,5
250 főnél nagyobb	39,3	42,6	33,4	35,0
Átlag	34,4	32,4	35,1	30,8

Forrás: Adóbevallások alapján

Megjegyzés: a 2007-re vonatkozó adat a 2009-es évkönyvben szereplő érték.

2.3.12 A vállalkozások finanszírozása

A KKV-kra az alultőkésítettség jellemző. A 2009-es évkönyv adataival összehasonlítva azonban a saját tőke – vállalati szektoron belüli arányának – némi növekedése figyelhető meg 2010-ben 2008-hoz képest. Míg 2008-ban a vállalkozások összes saját tőkéjének 53

százalékával rendelkezett a KKV szektor, addig 2010-ben az 59,4 százalékkal. A növekedés minden méretkategóriában megfigyelhető.

2.57. TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK SAJÁT TŐKÉJÉNEK ELOSZLÁSI MUTATÓI 2010-BEN (EZER FT)

	Alsó kvartilis	Medián	Felső kvartilis	Átlag	Megoszlás (%)
0-1 fő	19	1.036	4.243	21.959	12,6
2-9 fő	418	4.068	14.108	26.149	11,5
10-49 fő	9.754	42.526	134.279	200.106	18,5
Mkv átlag	3.397	15.877	50.877	82.738	42,6
50-249 fő	87.684	342.290	942.981	1.051.448	16,8
KKV átlag	24.469	97.480	273.903	324.915	59,4
250 főnél nagyobb	680.895	2.401.042	7.111.862	13.740.787	40,6
Átlag	155.754	558.192	1.641.495	3.008.090	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A vállalkozások külső forrásairól egyrészt a pénzügyi statisztikákból, másrészt a vállalkozások társasági adóbevallásaiból lehet információkat nyerni.

2008-hoz képest mind a rövid-, mind a hosszú lejáratú hitellel rendelkező KKV-k aránya csökkent. Előbbi 15 százalékról 11,8 százalékra, utóbbi 22,9 százalékról 20,1 százalékra mérséklődött 2010-re. A csökkenés minden méretkategóriában megfigyelhető volt.

2.58. TÁBLÁZAT: A HITELLEL RENDELKEZŐ KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA ÉS A HITELÁLLOMÁNY MEGOSZLÁSA 2010-BEN (SZÁZALÉKBAN)

	Hosszú lejáratú beruházási hitel		Rövid lejáratú kölcsön és hitel	
	Arány	Megoszlás	Arány	Megoszlás
0-1 fő	6,3	37,6	13,1	17,5
2-9 fő	14,6	22,6	23,6	14,7
10-49 fő	28,4	16,9	42,0	20,9
Mkv átlag/Összesen	11,4	77,2	19,7	53,1
50-249 fő	35,2	8,4	52,0	20,6
KKV átlag/Összesen	11,8	85,5	20,1	73,7
250 főnél nagyobb	22,8	14,5	50,7	26,3
Átlag/Összesen	34,7	100,0	59,7	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

A KKV szektor teljes hitelállományon belüli részaránya szintén csökkent. A hosszú lejáratú beruházási hiteleknel 88,1 százalékról 85,5 százalékra, a rövid lejáratú kölcsönöknél és hiteleknel 77,5 százalékról 73,7 százalékra csökkent a részesedésük. A hitelállomány csökkenése egyértelműen a válsággal magyarázható.

A PSZÁF adatai szerint a KKV-knak nyújtott hitelállomány a 2008-as csúcs után jelentősen visszaesett. A 2008. évi 4325 milliárd forintról 2009-ben 3603 milliárd forintra, majd 2010-re 3992 milliárd forintra mérséklődött a nyújtott hitelek együttes összege.

2.59. TÁBLÁZAT: A RÉSZVÉNYTÁRSASÁGI HITELINTÉZETEK (MFB, KELER, EXIM NÉLKÜL), A SZÖVETKEZETI HITELINTÉZETEK ÉS A HITELINTÉZETI FŐKTELEPEK KKV-KNAK NYÚJTOTT HITELEI EGYÜTTESEN

	2007	2008	2009	2010
Mrd Ft	3.811	4.325	3.603	3.992
Darab	477.362	607.451	1.117.054	1.997.830

Forrás: PSZÁF

A KKV-knak nyújtott hitelállomány csökkenése mellett a portfólió minősítési összetétele is jelentősen változott. Míg 2008-ban a hitelállomány 73,7 százaléka volt problémamentes, addig 2010-ben ez az érték 65 százalékra süllyedt.

2.60. TÁBLÁZAT: A HITELINTÉZETI SZÉKTOR (FÍÓKTELEPEK NÉLKÜL) ÁLTAL 2010. ÉVBEN A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOKNAK NYÚJTOTT HITELEK ÖSSZESEN

	Mrd Ft	Darab
Tárgyidőszakban nyújtott hitelek összesen (jan.1-től halmozott)	1.997.830	3.992
ebből: beruházási hitel	7.815	299
folyószámlahitel*	1.604.562	1.766
Éven túli hitelek összesen	111.715	733
Éven túli forinthitelek	108.070	430
ebből: beruházási hitel	-	-
Éven túli devizahitelek	3.645	303
Éven belüli hitelek összesen	1.886.115	3.259
Éven belüli forinthitelek*	1.785.112	2.388
ebből: export-előfinanszírozási hitel	-	-
Éven belüli devizahitelek*	101.003	870
Hitelállomány összesen (tárgyidőszak végén)	227.880	3.915
ebből: beruházási hitel	25.192	1.212
folyószámlahitel	116.006	688
Hitelállomány minősítés szerinti összetétele (tárgyidőszak végén)	-	-
Problémamentes	155.752	2.612
Külön figyelendő	19.399	751
Problémás minősítésű	52.729	551
Átlag alatti	5.851	147
Kétes	13.157	198
Rossz	33.721	206

Forrás: PSZÁF

A Magyar Nemzeti Bank hitelezési felmérései szerint a kereskedelmi bankok hitelezési hajlandósága jelentősen romlott a válságot követően. A visszafogott hitelezési hajlandóság a hitelezési feltételek szigorításával járt együtt. A pénzügyi közvetítők elsősorban az alacsonyabb kockázatú kihelyezési lehetőségeket keresték.

Az OECD 2013. április közepén tette közzé jelentését a KKV-k hitelezéséről.⁷ A 25 országra kiterjedő elemzés megállapítja, hogy a kamatok emelkedetek a vizsgált időszakban (2007-

⁷ <http://www.oecd.org/newsroom/financing-small-business-key-to-economic-recovery.htm>

2011), a hitelezési feltételek pedig a nagyvállalkozásokkal szemben támasztott követelményeknél jobban szigorodtak a kisebb vállalkozói körben. Míg a legtöbb országban a KKV-hitelezés aránya lassan emelkedett a válságot követő években, addig Magyarországon folyamatosan csökkent. 2011-ben a teljes vállalati hitelállomány 54,4 százaléka tartozott a KKV szektorhoz.

A KKV szektor hitelhez jutását kedvezményes feltételű garanciavállaláson keresztül több garanciaszervezet is segíti. A legnagyobb forgalmú közvetítőnek a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. és az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) tekinthető. A többi közvetítő részesedése összesen 5 százalék alatt marad.

2009-ben a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. a KKV hitelállomány 10 százalékára, 2010-ben 13 százalékára terjesztette ki garanciavállalását. (További részletek a Garantiqa és az AVGHA működéséről a 3.2.7 és a 3.2.8 fejezetek alatt találhatóak.)

A második évezred első évtizedének végére a kockázati tőkebefektetések kedvelt célpontjává vált Kelet-Európa. Az igazi fellendülés 2006-ban kezdődött, a régióban megjelenő kockázati tőke ekkor egy év alatt megháromszorozódott (0,5 milliárd euróról 1,6 milliárd euróra nőtt 2005-ről 2006-ra az EVCA adatai szerint) és a növekedési ütem tovább gyorsult. Magyarországon a trendek ezzel párhuzamosan alakultak, az évtized közepén a tőkebefektetések 100 millió euróról 500 millió euró fölé ugrottak egy év alatt. Visszarendeződés 2009-ben volt megfigyelhető. Mindezzel együtt Magyarországon a kockázati és magántőke-befektetések GDP-hez viszonyított aránya 0,04 százalék volt 2011-ben, amely magasabb a közép-kelet európai értéknél (0,02 százalék).

2.61. TÁBLÁZAT: A MAGYARORSZÁGI KOCKÁZATI- ÉS MAGÁNTŐKE-BEFEKTETÉSEK ÉRTÉKÉNEK, SZÁMÁNAK ÉS ÁTLAGOS MÉRTÉKÉNEK ÉVENKÉNT I ALAKULÁSA

	Befektetett tőke értéke (Millió Euró)	Befektetési ügyletek száma (db) – zárójelben a Jeremie-s befektetés	Átlagos befektetési érték (millió euró)
2002	127	29	4,4
2003	117	32	3,7
2004	108	41	2,6
2005	131	26	5,0
2006	535	39	13,7
2007	491	26	18,9
2008	477	25	19,0
2009	214	12	17,8
2010	65	17 (15)	3,8

Forrás: Karsai Judit: A Kockázati és magántőke-ipar 2011. évi eredményei.

A rendszerváltás óta Magyarországon csaknem 400 vállalat növekedését vagy piacra kerülését segítette elő a kockázati tőke iparág, összesen közel négy milliárd dollárt fektettek be a tőketársaságok ezen időszak alatt. Jelenleg 29 kockázati tőkealapkezelő működik Magyarországon a PSZÁF nyilvántartása szerint.

A kockázati tőkebefektetéseknek 2009-ben az uniós forrásból elindított Jeremie program adott újabb lendületet. A kiválasztott alapkezelők 2010 II. negyedévében kezdték meg tényleges befektetési tevékenységüket. 2010-ben a 17 kockázati tőkebefektetésből 15 a Jeremie alapokhoz kapcsolódott.

Kétféle Jeremie alap létrehozására nyílt lehetőség az első meghirdetéssel. A Co-investment konstrukció keretében az alap csak Budapesten és Pest megyében fektethet be, a vagyon teljes mértékben uniós forrásból áll, de a konkrét befektetésnél legalább 30 százalékban egyéb magánbefektetőt kell bevonni. Az ún. Közös Alap konstrukció a vidéki régiókra terjed ki és itt az alap vagyona 70 százalékban uniós forrás, 30 százalékban magánbefektetői forrás.

A Magyar Lízing Szövetség 2011. évi értékelése⁸ szerint a lízingpiacot övező kockázatok újra emelkedtek. Elsősorban a végtörlesztés ró jelentős terhet a lízingcégekre. Az ingatlanfinanszírozásban még nem látszanak a kilábalás jelei, de a többi szegmensben (flotta, truck, gépek és berendezések) már szembetűnő a növekedés. A lízingpiacot – a beszámoló szerint – egyértelműen az exportkonjunktúrából profitáló KKV szektor húzta fel 2011-ben.

A hazai faktoringpiac szereplőit a Magyar Faktoring Szövetség fogja össze. A faktoring piac a kettőezres évek első felének dinamikus felfutását követően 2006-tól csak mérsékelten nőtt.

2.62. TÁBLÁZAT: A HAZAI FAKTORING PIAC HELYZETE

	2009	2010	2011
Bruttó faktorált forgalom (Mrd Ft)	745,3	883,5	888,0
Ügyfélszám	3.282	3.131	3.048
Futamidő (nap)	66	60	68
Visszkeresetes forgalom aránya (%)	73	55	64

Forrás: Magyar Faktoring Szövetség

A GDP arányos faktoring penetráció 2012-ben 2,7% volt Magyarországon, szemben a cseh 3% és a lengyel 6,4%-kal, messze elmaradva néhány régi európai uniós tagállam értékétől. A válság hatására faktoring forgalmon belül a mikro- és kisvállalkozói kör visszaszorulása figyelhető meg.

⁸ http://www.lizingszovetseg.hu/content/_common/attachments/elemzesek/lizingpiac2011Q4.pdf

2.63. TÁBLÁZAT: A FAKTORING PIAC FORGALMÁNAK ÁGAZATI MEGOSZLÁSA (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010
Mezőgazdaság	4	3	2
Ipar	25	32	34
Építőipar	10	8	7
Kereskedelem	42	35	34
Szolgáltatások	12	9	12
Egyéb	7	13	11

Forrás: Magyar Faktoring Szövetség

2.64. TÁBLÁZAT: A HAZAI FAKTORING KKV ÜGYFÉLKÖR MÉRET SZERINTI MEGOSZLÁSA (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010
Mikrovállalkozások	28	17	12
Kisvállalkozások	51	55	53
Középvállalatok	21	28	34
Nagyvállalatok	-	-	1

Forrás: Magyar Faktoring Szövetség

A faktoring szolgáltatásokat jellemzően a kisvállalkozások veszik igénybe. Ágazati bontásban az ipar és a kereskedelem súlya a meghatározó.

2.4 A vállalkozásokról területi metszetben

Regionális összehasonlításban – szinte minden mutató tekintetében – a Közép-magyarországi régió túlsúlya látható. Ebben a régióban a legnagyobb a vállalkozás-sűrűség, itt a legmagasabb a hozzáadott értéke és az export aránya.

2.65. TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK NÉHÁNY MUTATÓJA STATISZTIKAI RÉGIÓK SZERINT 2010-BEN

	Vállalkozás-sűrűség (működő, 1000 lakosra), db	Működő vállalkozások számának megoszlása (%)	Hozzáadott érték megoszlása (%)	Export megoszlása (%)
KÖZEP-MAGYARORSZÁG	93,2	39,9	74,1	85,7
KÖZEP-DUNÁNTUL	63,7	10,1	4,8	2,6
NYUGAT-DUNÁNTUL	69,1	9,9	5,1	3,8
DÉL-DUNÁNTUL	62,6	8,5	3,0	1,4
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG	49,2	8,5	3,4	1,6
ÉSZAK-ALFÖLD	53,6	11,5	4,8	2,6
DÉL-ALFÖLD	60,2	11,4	4,7	2,3
Összes vállalkozás	69,2	100,0	100,0	100,0

Forrás: KSH, Társasági Adóbevallás

Megjegyzés: Hozzáadott érték és export mutatók csak a társasági adóbevallást benyújtó vállalkozásokra

A vállalkozás-sűrűség Észak-Magyarországon a legalacsonyabb, itt ezer lakosra 49,2 működő vállalkozás jut.

2.66. TÁBLÁZAT: MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT ÉS RÉGIÓK SZERINT (SZÁZALÉKBAN)

	0-1 fős	2-9 fős	10-49 fős	50-249 fős	250 fős és a fölötti	Összesen
KÖZEP-MAGYARORSZÁG	67,5	27,5	4,2	0,7	0,1	100,0
KÖZEP-DUNÁNTUL	68,2	27,4	3,6	0,6	0,2	100,0
NYUGAT-DUNÁNTUL	67,7	27,9	3,6	0,7	0,1	100,0
DÉL-DUNÁNTUL	68,3	27,6	3,4	0,6	0,1	100,0
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG	68,9	27,2	3,2	0,6	0,1	100,0
ÉSZAK-ALFÖLD	67,1	28,6	3,6	0,7	0,1	100,0
DÉL-ALFÖLD	64,8	30,3	4,1	0,7	0,1	100,0
Összes vállalkozás	67,4	28,0	3,8	0,7	0,1	100,0

Forrás: KSH

A vállalkozások méretkategóriánkénti eltérése nem jelentős az egyes régiók között. A 2-9 fős vállalkozások súlya némileg magasabb (30,3 százalék) mint az átlag (28 százalék), ahol a 10-49 fős vállalkozások is némileg „felülreprezentáltak”.

2.67. TÁBLÁZAT: VÁLLALKOZÁSOK MUTATÓI KISTÉRSÉGEK SZERINT 2010-BEN

	Vállalkozás-sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Abai	32	2.828	1.973	1.301
Abaúj-Hegyközi	479	30.024	11.687	4.618
Adonyi	71	9.243	4.760	1.928
Ajkai	19	1.245	794	325
Aszódi	23	524	376	193
Bácsalmási	11	339	153	74
Bajai	23	1.176	478	199
Baktalórántházai	9	163	109	61
Balassagyarmati	13	722	341	174
Balatonalmádi	26	554	267	125
Balatonföldvári	26	1.084	580	272
Balatonfüredi	37	1.083	474	216
Balmazújvárosi	14	449	219	109
Barcsi	8	424	129	60
Bátonyterenyei	11	320	74	88
Békéscsabai	25	897	485	226
Békési	8	554	178	95
Bélapátfalvai	206	7.862	5.248	2.143
Berettyóújfalui	12	504	192	103
Bicskei	6	391	126	57
Bodrogközi	21	811	342	174
Bonyhádi	19	514	307	135
Budaörsi	26	853	620	254
Budapest	60	6.250	2.907	1.042
Ceglédi	12	6.607	1.673	140
Celldőmölki	13	832	791	367
Csengeri	8	1.057	261	130
Csepregi	17	1.112	399	168
Csongrádi	16	455	291	156
Csornai	15	1.117	400	204
Csurgói	36	1.123	435	207

	Vállalkozás-sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Dabasi	87	7.084	2.238	970
Debreceni	37	3.862	1.183	386
Derecske-Létavértesi	24	1.423	517	280
Dombóvári	77	2.857	1.555	762
Dorogi	19	1.131	740	238
Dunakeszi	35	773	559	343
Dunaújvárosi	12	257	119	57
Edelényi	6	206	102	54
Egri	4	133	64	38
Encsi	32	1.917	1.980	856
Enyingi	28	2.402	1.624	667
Ercsi	12	285	137	64
Érdi	13	302	177	83
Esztergomi	35	4.060	2.050	699
Fehérgyarmati	8	400	175	78
Fonyódi	17	947	307	115
Füzesabonyi	12	649	295	143
Gárdonyi	177	18.165	7.222	3.188
Gödöllői	45	2.095	1.204	466
Gyáli	4	85	47	25
Gyöngyösi	21	579	440	190
Győri	33	10.602	2.939	634
Gyulai	20	1.789	605	246
Hajdúböszörményi	13	5.495	949	225
Hajdúhadházi	3	111	44	25
Hajdúszoboszlói	18	2.007	585	357
Hatvani	15	2.482	869	353
Hevesi	9	209	162	73
Hévízi	95	4.261	921	526
Hódmezővásárhelyi	19	1.329	513	254
Ibrány-Nagyhalászi	13	468	296	122
Jánoshalmi	62	2.700	1.234	471
Jászberényi	15	3.523	1.486	479

	Vállalkozás-sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Kadarkúti	6	213	106	43
Kalocsai	104	4.969	3.139	1.312
Kaposvári	4	181	112	54
Kapuvár-Beledi	17	740	541	252
Karcagi	15	537	250	142
Kazincbarcikai	9	645	289	128
Kecskeméti	8	298	190	60
Keszthelyi	10	699	163	159
Kisbéri	15	1.209	486	207
Kiskőrösi	16	668	499	215
Kiskunfélegyházai	22	651	372	141
Kiskunhalasi	7	220	173	60
Kiskunmajsai	19	900	422	245
Kisteleki	13	341	225	92
Kisvárdai	14	762	350	158
Komáromi	25	1.958	3.057	821
Komlói	17	475	207	105
Körmendi	17	964	578	232
Kőszegi	22	610	682	282
Kunszentmártoni	11	473	202	100
Kunszentmiklósi	7	468	165	66
Lengyeltóti	35	1.735	801	382
Lenti	11	340	210	107
Letenyei	87	5.437	2.730	1.198
Makói	13	616	334	186
Marcali	33	4.764	3.076	579
Mátészalkai	8	281	162	54
Mezőtúri	98	3.349	2.182	1.013
Mezőcsáti	45	1.045	755	464
Mezőkovácsházai	5	211	77	44
Mezőkövesdi	10	733	264	123
Miskolci	1	76	93	19
Mohácsi	20	1.213	449	238

	Vállalkozás-sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Monori	19	1.309	628	242
Mórahalmi	12	316	159	67
Móri	8	256	97	44
Mosonmagyaróvári	23	1.309	955	395
Nagyatádi	6	1.839	882	585
Nagykállói	10	575	203	69
Nagykanizsai	44	1.851	1.125	502
Nagykátai	69	14.337	7.173	2.045
Nyírbátori	100	4.894	3.015	1.129
Nyíregyházai	3	179	56	36
Orosházai	15	612	330	172
Oroszlányi	17	690	1.353	502
Ózdi	8	323	107	57
Őriszentpéteri	20	359	363	110
Pacsai	24	762	378	198
Paksi	20	3.495	2.830	609
Pannonhalmai	154	7.861	5.814	2.263
Pápai	16	807	552	259
Pásztói	12	256	131	67
Pécsi	1	67	27	12
Pécsváradi	12	361	188	98
Pétervására	5	122	110	34
Pilisvörösvári	50	1.426	3.152	418
Polgári	27	1.102	387	164
Püspökladányi	15	348	234	97
Ráckevei	9	531	357	137
Rétsági	14	615	342	171
Salgótarjáni	16	521	425	200
Sárbogárdi	16	2.069	1.311	177
Sarkadi	15	671	340	144
Sárospataki	8	231	76	51
Sárvári	16	2.433	1.130	314
Sásdi	47	1.934	668	300

	Vállalkozás-sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Sátoraljaújhelyi	26	3.491	3.478	1.088
Sellyei	30	1.367	680	262
Siklói	183	7.345	4.030	1.675
Siófoki	9	214	82	40
Sopron-Fertődi	3	52	59	20
Sümegei	12	285	173	85
Szarvasi	11	437	189	102
Szécsényi	12	204	130	66
Szegedi	31	2.639	902	318
Szeghalomi	18	585	310	167
Székesfehérvári	3	110	59	20
Szekszárdi	26	960	519	219
Szentendre	35	722	474	213
Szentesi	19	1.134	644	255
Szentgotthárdi	20	2.479	1.548	401
Szentlőrinci	17	637	392	194
Szerencsi	4	98	57	29
Szigetvári	8	306	111	58
Szikszói	5	99	20	24
Szobi	295	5.883	3.318	1.448
Szolnoki	4	204	66	38
Szombathelyi	31	3.127	1.248	423
Tabi	24	707	270	129
Tamási	14	439	225	116
Tapolcai	19	581	238	127
Tatabányai	15	499	241	108
Tatai	66	6.213	3.117	1.237
Téti	16	392	135	82
Tiszafüredi	13	399	231	120
Tiszaújvárosi	4	215	62	47
Tiszavasvári	9	392	371	87
Tokaji	16	673	305	147
Törökszentmiklósi	12	518	183	118

	Vállalkozás-sűrűség (db)	Egy lakosra jutó saját tőke (eFt)	Egy lakosra jutó hozzáadott érték (eFt)	Egy lakosra jutó bérköltség (eFt)
Váci	19	3.466	1.978	140
Várpalotai	14	1.136	844	230
Vásárosnaményi	12	460	210	100
Vasvári	6	176	134	62
Veresegyházi	110	3.785	1.865	752
Veszprémi	30	1.905	1.117	426
Záhonyi	9	720	363	128
Zalaegerszegi	4	105	41	20
Zalakarosi	18	1.099	468	215
Zalaszentgróti	12	611	271	103
Zirci	17	402	201	99

Forrás: Társasági adóbevallás adatbázisa

III. A Kis- és Középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények

3.1 A Nemzetgazdasági Minisztérium feladatai és a tárca kis- és középvállalkozói szektor erősítésére irányuló tevékenysége

A Nemzetgazdasági Minisztérium felelős a hazai gazdaságpolitika irányvonalának meghatározásáért és a nemzetgazdasági stratégia végrehajtásáért. A Minisztérium foglalkozik a nemzetgazdaságot érintő olyan kiemelkedő jelentőségű területekkel, mint a munkahelyteremtés, a családbarát adórendszer megteremtése, a versenyképesség javítása, a költségvetés megalkotása, az államadósság csökkentése vagy a gazdasági növekedés ösztönzése.

A Nemzetgazdasági Minisztérium célja, hogy a rendelkezésére álló gazdaságpolitikai eszközökkel és az uniós források hatékony felhasználásával elősegítse egy, az egységes európai piacon és a globalizálódó világgazdasági környezetben egyaránt versenyképes, gyors növekedésre alkalmas, magas hozzáadott értéket előállító, innovatív, tudásalapú gazdaság kialakulását.

Az NGM-en belül a Belgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkárság irányítja a kis- és középvállalkozás-fejlesztést érintő kormányzati döntések kidolgozását, amelynek keretében koordinálja a KKV-fejlesztéssel összefüggő kormányzati stratégia végrehajtását, nyomon követését, kapcsolatot tart a KKV-fejlesztési programok tekintetében a társadalmi partnerekkel, és irányítja a közösségi szintű KKV-fejlesztési programokkal kapcsolatos nemzeti feladatok végrehajtását.

Magyarország KKV követe a belgazdaságért felelős helyettes államtitkár feladata, hogy az egész államigazgatásra vonatkozóan a KKV-k érdekeit szem előtt tartó jogi szabályozás kialakításáról gondoskodjon, valamint folyamatosan együttműködjön a KKV-kat képviselő szervezetekkel.

3.1.1 Vállalkozásfejlesztési Tanács

A minisztérium hagyományosan a vállalkozói szövetségeken, kamarákon keresztül tartja a kapcsolatot a vállalkozókkal, amely a Vállalkozásfejlesztési Tanács keretében ölt testet. A Vállalkozásfejlesztési Tanács a vállalkozói szférát közvetlenül érintő döntések előkészítésében közreműködő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület, a vállalkozásfejlesztési szervezetek érdekegyeztető fóruma, a társadalmi partnerek és a kormányzati szervek közötti együttműködés és párbeszéd színtere.

A Vállalkozásfejlesztési Tanács a 2040/1994. (V. 3.) sz. Korm. határozat alapján jött létre, feladatait, jogköreit és felépítését a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 1999. évi XCV. törvény, majd a 2004. évi XXXIV. törvény és az annak módosításáról szóló, 2010. évi LXXXIV. törvény határozza meg.

A Vállalkozásfejlesztési Tanács (VT) részt vesz a KKV-fejlesztési stratégia kialakításában, ennek keretében javaslatot tesz a KKV-fejlesztési stratégia megalapozását szolgáló szakmai programokra és intézkedésekre; véleményezi a KKV-k fejlesztése céljából kialakított szakmai programokat; javaslatot tesz a Kis- és Középvállalkozói Célelőirányzatból támogatandó célokra, különös tekintettel arra, hogy a mikro- és kisvállalkozások is megfelelő mértékben részesüljenek a támogatásokból; értékeli a KKV-k részesedésének mértékét a költségvetési támogatásokból, a vállalkozói hitelekből, valamint a közbeszerzésekből; véleményezi a KKV-kat érintő törvénytervezeteket.

A VT elnöke a gazdaságpolitikáért felelős miniszter. A VT tagjai a jogszabályban kijelölt miniszterek egy-egy képviselője, az országos gazdasági kamarák elnökei vagy a helyettesítésükre meghatalmazott személy; az Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetségének (ÁFEOSZ), az Ipartestületek Országos Szövetségének (IPOSZ), a Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetségének (KISOSZ), a Magyar Iparászövetségnek (OKISZ), a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének (MGYOSZ) és a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének (VOSZ) elnöke vagy a helyettesítésére meghatalmazott személy. Tanácskozási joggal a jogszabály által meghatározott szervezetek egy-egy képviselője vesz részt.

3.1.2 Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

2011-ben megtörtént a társadalmi egyeztetés központi fórumainak megújítása. A társadalom valamennyi szférájának bevonásával alakult meg a magyar társadalmi és gazdasági párbeszéd új fóruma, a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT). Az NGTT létrehozásáról és működésének alapvető szabályairól a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XLIII. törvény rendelkezik. A Tanács magában foglal olyan társadalmi partnereket is, amelyek korábban nem vettek részt intézményesített egyeztetéseken. Az NGTT funkcióját tekintve az Országgyűléstől, Kormánytól független, konzultációs, javaslattevő, tanácsadó testület, amely a társadalom egészét érintő, általános gazdaság- és társadalompolitikai kérdésekkel foglalkozik.

Ennek keretében:

- nyomon követi és elemzi az ország társadalmi-gazdasági fejlődését;
- javaslatokat dolgoz ki az Országgyűlés és a Kormány részére az átfogó makrogazdasági és társadalmi problémák megoldására;

- megvitatja a foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci, a jövedelemelosztást és a társadalom széles körét érintő kormányzati stratégiákat, koncepciókat, illetve a gazdasággal, a foglalkoztatással, a jövedelmek alakulásával, a társadalompolitikával összefüggő alapvető kérdéseket;
- véleményt nyilvánít a vállalkozásokat, a foglalkoztatást, illetve a társadalom széles körét közvetlenül érintő tervezett kormányzati intézkedésekről;
- részt vesz a jogszabályok és egyéb kormányzati döntések hatásainak feltárásában, erről tájékoztatja a Kormányt;
- konzultál az Európai Unióval kapcsolatos stratégiai kérdésekről.

A Tanács 32 tagból áll, tagjai oldalakat alkotnak, melyek a következők:

1. Gazdaság Képviselői Oldal (országos munkáltatói érdekképviselők, illetve érdekképviselői szövetség, országos gazdasági kamarák, Magyarországon működő külföldi és vegyes kamarák)
2. Munkavállalói Oldal (országos munkavállalói érdekképviselők, illetve érdekképviselői szövetségek)
3. Civil Oldal
4. Tudomány Képviselői Oldal (Magyar Tudományos Akadémia, delegált kutatók, a határon túli magyar tudományos élet képviselője)
5. Egyházi Oldal (Magyar Katolikus Egyház, Magyarországi Református Egyház, Magyarországi Evangélikus Egyház, Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége)

Állandó meghívottként, tanácskozási joggal vesznek részt a Tanács plenáris ülésein a miniszterek vagy az általuk kijelölt állami vezetők, a Gazdasági Versenyhivatal és a Központi Statisztikai Hivatal elnöke vagy elnökhelyettese, továbbá az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság magyarországi delegáltjai.

A Tanács 2011-ben többek között az alábbi, KKV-kat is érintő kérdésekről konzultált:

- A gazdaságpolitika, a költségvetés és munka világának kérdései
- A kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapítása
- A 300.000 forint alatti munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés 2012. évi elvárt mértéke, és a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértéke
- A Nemzeti Vidékstratégia
- A Nemzeti Fejlesztési Terv

3.2 A kis- és középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények

3.2.1 Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) végrehajtásában résztvevő intézmények: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) végrehajtását a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011 (I.28) Kormányrendelet szabályozza. A terv legfontosabb célja a gazdaságélénkítés és a munkahelyteremtés. Az ÚSZT hét kitörési pontot határozott meg, az alábbiak szerint:

- egészségipar,
- zöldgazdaság-fejlesztés,
- otthonteremtés,
- vállalkozásfejlesztés,
- közlekedésfejlesztés,
- tudomány-innováció, és
- foglalkoztatás.

A kitörési pontok megvalósítása 15, úgynevezett operatív program keretében zajlik. A források felhasználását a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium irányítja, illetve koordinálja. A végrehajtásban részt vesznek a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség keretében működő irányító hatóságok, a szaktárcák által felügyelt közreműködő szervezetek, és a Nemzetgazdasági Minisztérium felügyelete alatt álló Igazoló Hatóság, valamint a források felhasználását ellenőrző Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF).

A 4/2011-es Kormányrendelet értelmében az NFÜ feladata az operatív programok tervezésének, programozásának és megvalósításának koordinációja. Az Ügynökség a fejlesztéspolitikáért felelős miniszter irányítása alatt működő központi hivatal.

Az operatív programok felhasználásáért felelős valamennyi – alábbi felsorolt – irányító hatóság a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség önálló szervezeti egységeként működik:

Gazdaságfejlesztési Programok Irányító Hatósága (GOP IH)

Humán Erőforrás Programok Irányító Hatósága (HEP IH)

Környezetvédelmi Programok Irányító Hatósága (KEOP IH)

Közigazgatási Reform Programok Irányító Hatósága (KÖZIG IH)

Közlekedési Programok Irányító Hatósága (KÖZOP IH)

Regionális Fejlesztési Programok Irányító Hatósága (RFP IH)

Továbbá a határon átnyúló és transznacionális programok, például az Európai Területi Együttműködési program végrehajtásáért felelős Nemzetközi Együttműködési Programok Irányító Hatósága (NEP IH) is az NFÜ-be integrálódik.

A közreműködő szervezeteket a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség intézményi és szakmai felkészültségük szerint előre rögzített, szempontrendszer alapú minősítési rendszer keretében választotta ki. A közreműködő szervezetek feladatai közé tartozik a pályázatok befogadása, a döntés előkészítés, a szerződéskötés, és -módosítás, a projektek nyomkövetése, a projektek adatainak folyamatos rögzítése az informatikai rendszerbe, az ellenőrzés és a szabálytalanságok jelentése, az elszámolások és a kifizetések, illetve az azokhoz kapcsolódó feladatok, a projektzárás, ügyfélszolgálat működtetése, a tájékoztatás, valamint beszámolók készítése az IH-nak.

Az Új Széchenyi Terv operatív programjainak népszerűsítését és a források elosztásának elősegítését 2011 óta segítik a Széchenyi Programirodák. Az irodák ellátják a pályázók és kedvezményezettek helyben történő támogatását, információellátását a fejlesztési források felhasználásának elősegítése érdekében. Az irodák feladata, hogy hatékonyan segítsék céljaik megvalósításában a pályázókat és a pályázni szándékozó személyeket, szervezeteket. A Programirodák szakmai, módszertani támogatását az NFÜ látja el.

Az NFÜ folyamatosan fejleszti és bővíti ügyfélszolgálati tevékenységét. Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) keretében az Ügynökséghez kérdéssel forduló ügyfeleket az NFÜ Ügyfélszolgálat egyablakos rendszeren keresztül, minden ponton azonos kiszolgálási színvonalon, azonos tartalmú, számukra hasznos információkkal látja el. Ennek háttérét az ÚSZT rendszerében az átgondolt koordináció mellett a minden résztvevő számára web-en is hozzáférhető és aktualizálható egységes és integrált tájékoztatási rendszer biztosítja. Az Ügynökség által működtetett egyablakos ügyfélszolgálat az ÚSZT általános és speciális megkereséseit és már beadott, illetve megvalósítás alatt lévő projektekkel kapcsolatos pályázói megkereséseit kezelte személyesen, telefonon és elektronikus (e-mail és online) úton. A beérkező megkeresések száma éves szinten mintegy 60.000 db volt.

Az NFÜ pályázatokra vonatkozó információszolgáltatása: az NFÜ, az európai uniós támogatások felhasználásának átláthatósága, és egyúttal a lebonyolítási intézményrendszer munkájának informatikai támogatása érdekében működteti az Egységes Monitoring Információs Rendszert (EMIR). Az EMIR egy olyan adminisztratív és a napi menedzsment munkát is támogató átfogó rendszer, amely nyomon követi a finanszírozott projektek előrehaladását a befogadástól a kifizetésig. Az EMIR a végrehajtó intézmények által feltöltött adatok összegzésével statisztikákat készít az Új Széchenyi Tervre vonatkozóan az alábbi kategóriákban:

- operatív programok – projekt életút szerinti lekérdezés;
- eljárásrend szerinti lekérdezések;

- projekt helyszíne szerinti lekérdezések;
- 100 millió forint feletti kifizetésekre vonatkozó lekérdezések;
- eredmények, indikátorok szerinti lekérdezés.

3.2.2 Magyar Fejlesztési Bank

A Magyar Fejlesztési Bank 1991. december 1-jén került megalapításra 100%-os állami tulajdonnal. Jogállását, feladatait és tevékenységi körét a 2001. évi XX. törvény (MFB-törvény), az Alapító Okirat rendelkezései, az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény, illetve az Európai Unió támogatás- és versenypolitikai szabályai határozzák meg.

A Magyar Fejlesztési Bank (MFB) küldetése, hogy klasszikus fejlesztési bankként a magyarországi beruházások finanszírozásával járuljon hozzá a fejlesztéspolitikai célok megvalósulásához. Feladata, hogy a magyar gazdaság fejlesztési igényeit alapvetően a pénz- és tőkepiacokról bevont források kedvező feltételű, de piaci alapú kihelyezésével segítse elő. A Bank tevékenységével a beruházások és fejlesztések növelését, a hazai infrastrukturális hiányok felszámolását, a regionális különbségek csökkentését segíti elő. Ennek során ösztönzi a magyarországi vállalkozások, elsősorban a kis- és középvállalati szektor hazai és külföldi tevékenységének bővítését, a foglalkoztatás növelését, a gazdaság technológiai, környezetvédelmi, energiahatékonysági fejlesztését.

Az MFB több mint negyven állami tulajdonú cég fölött gyakorol tulajdonosi jogokat. Feladatai kiterjednek az állami tulajdonú gazdálkodó szervezetek nemzetgazdasági szempontból jelentős fejlesztéseinek, beruházásainak finanszírozására, különös tekintettel az agrárpiacon fejlesztésének, a mezőgazdaság fenntartható fejlődésének, az agrár-innováció elősegítésének, az agrárfoglalkoztatás növelésének, a gazdálkodók integrációs együttműködésének biztosítására. Azon társaságok körét, melyek fölött az MFB tulajdonosi jogokat gyakorolhat, illetve amelyekben résztulajdont szerezhet az MFB törvény határozza meg. (zárójelben a tulajdoni hányadok)

Az MFB hitelezési tevékenysége a hitelezés módja szerint kereskedelmi bankokon keresztül kihelyezett refinanszírozási, illetve közvetlen folyósítású hitelekre; a hitelek típusa szerint hitelprogramokra, illetve programokon kívüli kihelyezésekre bontható. A Bank 2010. évben 212,2 milliárd Ft, 2011-ben 158 milliárd forint új hitelt folyósított.

A KKV szektor finanszírozása tekintetében releváns, MFB (rész)tulajdonban álló társaságokat az alábbi táblázat szemlélteti.

3.1. TÁBLÁZAT: MFB TULAJDONÁBAN ÁLLÓ TÁRSASÁGOK

Pénzügyi csoport	Támogatás-közvetítői csoport
<p>Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (50% Magyar Állam, 14% MFB)</p> <p>Készfizetőkezeség (garancia) vállalásával katalizátorként működik közre a hazai kis- és középvállalkozások hitelezésében</p>	<p>MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (100%)</p> <p>Az ÚSZT keretében a vállalkozói szféra és a vállalkozói környezet erősítését célzó Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) közreműködő szervezete, ill. a Középmagyarországi Operatív Program egyes feladatait is ellátja.</p>
<p>Magyar Követeléskezelő Zrt. (100%) A Társaság pénzügyi vállalkozás, amely saját speciális tevékenységi területén olyan kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokat nyújt (követelészvásárlás, követeléskezelés, faktoring tevékenység, stb.), amelyek közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódnak az MFB Zrt. által kitűzött gazdaságfejlesztési célokhoz.</p>	<p>Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (100% MAG Zrt. tulajdon)</p> <p>2007 második felében alakult, azzal a céllal, hogy a 2007-2013-as EU-s költségvetési periódusban a magyarországi mikro-, kis- és középvállalati szektor finanszírozási lehetőségeit bővítő pénzügyi programokat alakítson ki és működtessen. A pénzügyi programok forrásainak nagy részét az Európai Unió biztosítja.</p>
<p>Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (100% MFB Invest Zrt. tulajdon)</p> <p>Magas növekedési potenciált mutató innovatív kisvállalkozások támogatása kockázati tőkével</p>	
<p>A Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (tulajdonosi joggyakorló az MFB)</p> <p>Tőkebefektetéssel segíti a kis- és középvállalatok fejlesztését.</p>	
<p>Regionális Fejlesztési Holding Zrt. (100% MFB)</p> <p>Saját és közvetített pénzügyi termékekkel (tőkebefektetéssel és fejlesztési hitelek kihelyezésével, rövid- és középlejáratú finanszírozási konstrukciókkal) vállal részt ígéretes projektek indításában, fejlesztések kivitelezésében.</p>	

3.2.3 Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank Zrt.)

Az állami tulajdonban lévő Eximbank Zrt. szakosított hitelintézet, az MFB Bankcsoport tagjaként a magyar vállalkozások exportügyleteinek elősegítésére finanszírozási, garancia és kockázatmegosztási termékeket ajánl. A tulajdonosi jogokat az állam 75% - 1 szavazat mértékben az MFB Zrt.-n keresztül közvetetten, míg 25% + 1 szavazat mértékben az Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. révén közvetlenül gyakorolja. Alaptőkéje 10,1 milliárd forint. Hitelfelvételei mögött készfizető kezesként a Magyar Állam költségvetése áll. Az Eximbank célja, hogy javítsa a magyar áru- és szolgáltatásexport versenyképességét, amelynek során a bank figyelembe veszi Magyarország OECD és EU tagságából eredő kötelezettségeiket. Az Eximbank egyrészt a magyar hitelintézeteknek nyújtott szolgáltatásai révén, másrészt a magyar exportőrök, illetve külföldi vevők számára közvetlenül nyújtott konstrukcióival segíti az export megvalósulását.

Az Eximbank az alábbi szolgáltatásokkal áll a magyar exportőrök és külföldi vevők rendelkezésére:

3.2. TÁBLÁZAT: A MAGYAR EXPORT-IMPORT BANK HITELEI

Export-előfinanszírozó hitelek	Általános export-előfinanszírozó hitel Az exportügylet termelési szakaszához szükséges forgóeszközök finanszírozása.
Forgóeszköz-finanszírozás	Rulírozó, éven túli export-előfinanszírozó hitel Folyamatos exporttevékenység finanszírozása. Két éven túli, fix kamatozású export-előfinanszírozó hitel Az exportügylet termelési szakaszához szükséges forgóeszközök finanszírozása a kamatköltségek kiszámítható alakulása mellett.
Refinanszírozás	Kereskedelmi bankok vállalati ügyfelei export ügyleteinek forgóeszköz finanszírozása és utófinanszírozása.
Vevőhitelek	Az importőr halasztott fizetésének előrehozása.
Befektetési hitel	Magyar befektető részesedésének finanszírozása társaságban.
Garanciák: - exportgaranciák; - exportgarancia-keret; - kis- és közép vállalkozásoknak exportügyleteikhez kialakított, költségvetési háttérű garancia.	Magyar vállalkozások exporttevékenységének előmozdítása garanciák vállalása révén.
Követelésmegvásárlás	Az importőr halasztott fizetésének előrehozása.
Kockázatvállalási és -megosztási termékek	Az exportőr részére nyílt export akkreditív, garancia, illetve bank által avalizált váltó igazolása.

Kis- és középvállalkozások exportügyleteihez kialakított, költségvetési háttérű garancia

Bankgarancia vállalásának célja a hazai kis- és középvállalkozások export tevékenységének előmozdítása kedvező kondíciójú garanciák vállalása révén. A bankgarancia kiadásának megbízója a magyarországi bejegyzésű, legalább két éve működő és egy éve exportáló, kis- és középvállalkozásoknak minősülő, üzemi szinten jövedelmező, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok.

3.3. TÁBLÁZAT: GARANCIÁK TÍPUSAI

Bankgarancia típusai és szokványos mértékei	tendergarancia: az ajánlattevő által meghatározott bánatpénz (ajánlati ár 2–5%-a) kiváltására; jóteljesítési/szavatossági garancia: az exportszerződés összegének 5–10%-a erejéig, a szállítási és/vagy a szavatossági időszak végéig; előleg-visszafizetési garancia: a vevő által átutalt előleg összegének (exportszerződés 15%-a) erejéig; hitelfedezeti garancia: a kereskedelmi bank által nyújtott hitel összegének 50-70%-a erejéig.
Bankgarancia kedvezményezettje	a garancia típusától függően a tenderkiíró (tendergarancia), vagy az exportvevő (előleg-visszafizetési és jóteljesítési garancia), illetve a finanszírozást nyújtó kereskedelmi bank (hitelfedezeti garancia).
Bankgarancia összege	a tenderkiírás vagy az exportügylet értékéhez igazodóan, de minimum 50 millió HUF-nak megfelelő EUR/USD.
Bankgarancia lejáratja	a tenderkiíráshoz, illetve az exportügylethez igazodik, de maximum a garancia kibocsátástól számított 5 év; a hitelfedezeti garancia olyan hitelügylethez nyújtható, amely futamideje legalább 2, legfeljebb 5 év, törlesztése pedig legalább félévente, egyenlő részletekben történik.
Biztosítékok	a finanszírozott ügyletből származó követeléseken alapított zálogjog, valamint az Eximbank által elfogadott egyéb biztosítékok (ingatlan, gépek, készletek, közraktárjegy, Mehib Zrt. exporthitel-biztosítása, készfizető kezességvállalás stb.); hitelfedezeti garancia esetén a felajánlott biztosítékokon az Eximbank a mindenkori kockázatvállalás arányában – a biztosítéki bevételek megosztásáról szóló szerződés alapján – a kereskedelmi bankkal osztozik.
Biztosítások	Az Eximbank több típusú biztosítási terméket kínál a hazai exportáló kis- és középvállalatok illetve vevői számára biztosítékként többnyire valamilyen hitelügylet mellé. A garanciával ellentétben a biztosítási összeg lehívása feltételekhez kötött.
Rövid lejáratú ügyletek biztosítása	A forgalmi típusú ügyletek jellemzője a nagyobb forgási sebesség, amihez a biztosítás keret jellegű szerződésekkel igazodik. Az exportőr/faktor havi gyakorisággal jelenti a kiszállításait, és fizeti meg a fedezetbevételek

	<p>alapján a biztosítási díjat. A biztosítás pillérei a fizetési kockázatot jelentő külföldi vevőkre kiállított ruolózó hitellimitek.</p>
<p>Közép- és hosszú lejáratú ügyletek biztosítása</p>	<p>A nagy volumenű, jellemzően közép- vagy hosszú lejáratú exportügyletekre, projektekre, külföldi befektetésekre egyedi biztosítási kötvények kerülnek kiadásra.</p> <p>A két éven túli egyedi ügyletek vonatkozásában a biztosítási szerződési feltételek kialakítása az állami háttérű biztosításokra vonatkozó nemzetközi előírások figyelembe vételével történt.</p>
<p>KKV program</p>	<p>A MEHIB 2006 decemberében kapta meg az Európai Unió Bizottságától azt az engedélyt, amely lehetővé tette, hogy akár az alacsonyabb kockázatú (EU-s és fejlett OECD) országokba irányuló exportra vonatkozóan is hitelbiztosítást ajánljon nem-piacképes biztosításként egy meghatározott KKV kör részére, költségvetési háttérrel.</p>

3.4. TÁBLÁZAT: ÁLLOMÁNYI ADATOK ALAKULÁSA 2010-2011 (MILLIÓ FT)

	2010.12.31	2011.12.31	
	<i>auditált</i>	<i>auditált</i>	<i>változás</i>
Hitelek összesen	144.707	147.791	2%
Vevőhitelek konstrukciók	36.893	21.607	-41%
Segélyhitelek	6.852	7.399	8%
Leszámítolási konstrukciók	18.458	18.879	2%
Refinanszírozási konstrukciók	70.846	87.949	24%
Közvetlen export előfinanszírozás	11.657	11.175	-4%
Befektetési hitel		782	N/A
Garanciavállalások	38.066	36.907	-3%

A kis- és középvállalkozói szektor széles körben történő, hatékony exportfinanszírozása – figyelembe véve az Eximbank adottságait – elsősorban a hazai kereskedelmi bankok bevonásával valósulhatott meg, a refinanszírozási hitelkeret konstrukció keretein belül. A 2008-ban, a likviditási válság miatt átmenetileg felfüggesztett refinanszírozási hitelkeret-megállapodásokat az Eximbank 2011-ben – újradefiniált tartalommal és feltételrendszerrel – ismét a kereskedelmi bankok számára újra megnyitotta. A megkötött keretmegállapodások alapján a magyar exportőrök jól kiszámítható, standardizált feltételek mellett és gyorsított eljárásban juthattak fix kamatozású, középlejáratú export előfinanszírozó hitelhez kereskedelmi bankjukon keresztül. Az egyszerű feltételrendszernek és gyors ügyfélszolgálatnak köszönhetően a refinanszírozási hitelkeret lett az Eximbank legkeresettebb terméke 2011. évben. A refinanszírozási konstrukciókkal támogatott vállalkozások csaknem 80 százaléka KKV, ezeknek a cégeknek folyósította az Eximbank a hiteleinek több mint felét. Az újraindított keret típusú refinanszírozással az Eximbank csaknem 8200 közvetlen munkahely megtartását segítette elő, továbbá néhány tízezerre tehető a beszállítói kör által foglalkoztatottak száma.

3.5. TÁBLÁZAT: FOLYÓSÍTÁSOK 2010 (EZER FT)

Nemzetgazdasági ág	Mikro-vállalkozás	Kisvállalkozás	Közepes vállalkozás	Nagy vállalkozás	Összesen
C Feldolgozóipar 10-33	-	989	6.184	12.644	19.817
F. Építőipar 41	2.632	191	4.542	-	7.365
G. Kereskedelem, gépjárműjavítás 45-47	875	6.022	-	-	6.897
J. Információ, kommunikáció 58-63	-	-	-	8.363	8.363
K. Pénzügyi biztosítási tevékenység 64-66	-	4.711	-	1.043	5.755
N. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység 77	-	-	-	3.666	3.666
Összesen	3.507	11.913	10.727	25.715	126.003

3.6. TÁBLÁZAT: FOLYÓSÍTÁSOK 2011 (EZER FT)

Nemzetgazdasági ág	Mikro-vállalkozás	Kisvállalkozás	Közepes vállalkozás	Nagy vállalkozás	Összesen
C Feldolgozóipar 10-33	31	3.739	14.600	19.456	37.826
F. Építőipar 41	3.004	1.459	157	-	4.619
G. Kereskedelem, gépjárműjavítás 45-47	1.090	18.142	-	-	19.502
H. Szállítás, raktározás 49-53	-	93	-	-	93
N. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység 77	-	-	-	264	264
Összesen	4.124	23.703	14.757	19.720	62.305

3.2.4 Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (Mehib Zrt.)

A Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (Mehib Zrt.) 1994-ben alakult. A tulajdonosi jogokat a Magyar Állam nevében közvetlenül (25%+1 szavazat mértékű szavazati joggal) a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., valamint közvetve (75%-1 szavazat mértékű szavazati joggal) a Magyar Fejlesztési Bank Zrt., mint részvényes gyakorolta. A működésének jogszabályi alapját a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló – többször módosított – 1994. évi XLII. törvény alkotja.

A Mehib Zrt. küldetése:

- a külgazdasági kapcsolatok ösztönzése és segítése;
- az export hagyományos piaci eszközökkel nem biztosítható pénzügyi kockázatainak megosztása;
- a pénzügyi intézményrendszer, ezen belül az exportfinanszírozás és exporthitel-biztosítás rendszerének piacgazdasági eszközökkel, valamint a nemzetközi normákkal összhangban történő továbbfejlesztése.

A Mehib Zrt. több típusú biztosítási terméket kínált a hazai exportáló kis- és középvállalatok illetve vevői számára biztosítékként többnyire valamilyen hitelügylet mellé.

Rövid lejáratú ügyletek biztosítása	A forgalmi típusú üzletek jellemzője a nagyobb forgási sebesség, amihez a biztosítás keret jellegű szerződésekkel igazodik. Az exportőr/faktor havi gyakorisággal jelenti a kiszállításait, és fizeti meg a fedezetbevételek alapján a biztosítási díjat. A biztosítás pillérei a fizetési kockázatot jelentő külföldi vevőkre kiállított rulírozó hitellimitek.
Közép- és hosszú lejáratú ügyletek biztosítása	A nagy volumenű, jellemzően közép- vagy hosszú lejáratú exportügyletekre, projektekre, külföldi befektetésekre egyedi biztosítási kötvények kerülnek kiadásra. A két éven túli egyedi ügyletek vonatkozásában a biztosítási szerződési feltételek kialakítása az állami háttérű biztosításokra vonatkozó nemzetközi előírások figyelembevételével történt.

Külön kiemelendő a KKV program, amelyre a MEHIB 2006 decemberében kapta meg az Európai Unió Bizottságától azt az engedélyt. Ez lehetővé tette, hogy akár az alacsonyabb kockázatú (EU-s és fejlett OECD) országokba irányuló exportra vonatkozóan is hitelbiztosítást ajánljon nem-piacképes biztosításként egy meghatározott KKV kör részére, költségvetési háttérrel.

3.7. TÁBLÁZAT: A MEHIB ZRT. 2010-2011. ÉVI ÜZLETI AKTIVITÁSA

Megnevezés		2010	2011
		millió Ft	millió Ft
Fedezetbevétel	Nem-piacképes üzletág	106.004,3	121.201,0
	Piacképes üzletág	--	--
	Összesen:	106.004,3	121.201,0
Bruttó díjbevétel	Nem-piacképes üzletág	905,6	945,2
	Piacképes üzletág	--	--
	Összesen:	905,6	945,2
Kárfizetés	Nem-piacképes üzletág	3.639,7	3.353,1
	Piacképes üzletág	9,5	--
	Összesen:	3.649,2	3.353,1
Kármegtérülés	Nem-piacképes üzletág	279,1	388,1
	Piacképes üzletág	7,5	3,5
	Összesen:	286,6	391,6

3.8. TÁBLÁZAT: AZ EXPORTŐR KKV-K BIZTOSÍTÁSÁNAK SZÁMAI

Megnevezés	2010	2011
	millió Ft	millió Ft
Fedezetbevétel	5.337,5	4.509,2
Bruttó díjbevétel	58,1	42,3
Kárfizetés	-	120,1
Kármegtérülés	-	-

3.2.5 Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (MAG Zrt.)

A MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ az Új Széchenyi Terv keretében a vállalkozói szféra és a vállalkozói környezet erősítését célzó Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) közreműködő szervezete. A GOP mellett a Közép-magyarországi Operatív Program feladatait is ellátja, valamint továbbviszi elődszervezeteinek a GVOP-ból (Gazdasági Versenyképesség Operatív Program) maradt kötelezettségeit.

A MAG-ot a Magyar Fejlesztési Bank alapította 2006 októberében, azzal a céllal, hogy a GVOP korábbi közreműködő szervezeteinek integrálása után egy hatékony, átlátható és ügyfélbarát szervezet lássa el a vállalkozók felé a támogatásközvetítés feladatát. A

gazdaságfejlesztést szolgáló pályázatok ügyfélbarát és költséghatékony kezelése érdekében a közreműködő szervezet 2010-ben bevezette a Projekt Partneri Rendszert, mely lehetővé teszi, hogy a MAG Zrt. ügyfelei minden pályázat esetében egy adott személytől kapjanak naprakész tájékoztatást a pályázat teljes életútja során. A MAG Zrt. törekszik arra, hogy tevékenységét a piaci szereplőknél megszokott vezetés-szervezési megoldások, az egyértelmű felelősségi viszonyok, az ügyfélközpontú működés, az elkötelezett szakembergárda, a rugalmas kapacitásmenedzsment, az áttekinthető szervezet és belső folyamatok, a magas színvonalú informatikai háttér, valamint a világos belső és külső kommunikáció jellemezze.

A MAG a közreműködésével zajló forrásallokációs folyamat szinte minden szakaszában jelen van. A pályázatkezelési alap- és támogató tevékenységek esetében a MAG részt vesz a pályázati kiírások előkészítésében, a döntés-előkészítésben, ellátja a szerződéskezelést, pénzügyi menedzsmentet és monitoring feladatokat. A támogató tevékenységek keretében az ügyfél-kapcsolattartást, a helyszíni ellenőrzést, a szabálytalanság- és követeléskezelést és panaszkezelést.

A MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. kezelésében levő gazdaságfejlesztési pályázatok a következő négy kitörési pont köré csoportosíthatóak:

1. A Vállalkozásfejlesztési Program keretében kiírásra kerülő konstrukciók technológiafejlesztéseket, munkaerőképzést támogatnak és hozzájárulnak a vállalati együttműködések fejlesztéséhez.
2. A Közlekedésfejlesztési Program pályázatai a kiemelt közlekedési fejlesztésekhez, valamint a logisztikai és térségi közlekedési beruházásokhoz nyújtanak támogatást.
3. A Tudomány – Innováció Program vállalati innovációs tevékenységet, képzéseket és kutatásokat támogat.
4. A Gyógyító Magyarország – Egészségipari Program az egészségtudatos életmódot szolgáló termelő és szolgáltató iparágakat kapcsolja össze.

Az egyes pályázati életszakaszok során jelentkező munkacsúcsok alkalmával keletkezett torlódások hatékony kezelésére a MAG Zrt. - az intézményrendszerben egyedülálló módon - mobil szervezeti egységeket hozott létre 2010. októberében.

A MAG – együttműködésben többek között a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségével, a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal, illetve az Informatikai Vállalkozások Szövetségével létrehozta az Új Széchenyi Terv Infopont hálózatot. Ennek keretében az ország egész területén 2011 közepéig 269 Infopont létesült. Az Infopontok mindenképp a hazai mikro-, kis és közepes vállalkozások számára nyújtanak hiteles, naprakész szolgáltatást.

A MAG Zrt. a KKV-k támogatására új konstrukciókat is kialakít. Egyik legfontosabb újdonság a „kombinált pályázat”, amely egy egyszeri, vissza nem térítendő támogatás és egy

kedvezményes mikrohitel előnyeit egyesíti. A kombinált pályázat teljesen új, igen rövid idő alatt népszerűvé vált támogatási forma a hazai piacon, amely elsősorban a hagyományosan forráshiányos mikrovállalkozásokat segíti. Alapvető célja, hogy a vállalkezési infrastruktúra kiépítésének támogatásával adjon lendületet a legkisebb, legfeljebb kilenc főt foglalkoztató hazai vállalkozások beindításához és piaci érvényesüléséhez.

3.2.6 Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (MV Zrt.)

Az MV Zrt. 100%-ban állami tulajdonban álló társaság, a Magyar Fejlesztési Bank csoport tagja. 2007. második felében pénzügyi vállalkozásként alakult azzal a céllal, hogy a 2007-2013 közötti költségvetési periódusban a magyarországi mikro-, kis- és középvállalkozói szektor finanszírozási lehetőségeit bővítő pénzügyi programokat alakítson ki és működtessen. A 2007-2013 programozási időszakban az európai uniós támogatások felhasználására forráskezelő szervezetként került kijelölésre. Továbbá a Svájci-Magyar Együttműködési Program Közreműködő Szervezeteként kockázati tőke kihelyezését is végzi.

A 2007-es alapítás óta az MV Zrt. az alábbi programcsoportokat hirdette meg:

Refinanszírozott hitelprogramok

- Új Széchenyi Hitel
- Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel

Kezességvállalási/hitelgarancia programok

- Új Széchenyi Hitelgarancia
- Új Széchenyi Viszontgarancia

Kockázati tőke program

A kis-és középvállalkozások fejlesztését szolgáló pályázatok 2010-ben

Mikrohitel/Kishitel: A Mikrohitel program célja a kereskedelmi banki módszerekkel nem, vagy nem a kívánt mértékben finanszírozható magyarországi székhelyű mikrovállalkozások fejlesztése a hitelhez jutás lehetőségeinek javításával. A program keretében az MV Zrt. refinanszírozási hitelkeretet közvetít szerződött pénzügyi közvetítők számára, ily módon visszatérítendő, kedvező kamatozású forrásokat biztosít a mikrovállalkozások részére.

A pénzügyi közvetítőkkel szembeni saját forrás elvárás - hitelintézetek esetében 25%, mikrofinanszírozó szervezetek esetében 10%. 2010 áprilisában meghirdetésre került a Kishitel Program, amely a Mikrohitelhez hasonló feltételekkel, de magasabb összegű, maximum 50 millió forintos hitelek kihelyezését teszi lehetővé hitelintézeti közvetítők számára. 2010-ben 8 potenciális közvetítőtől összesen 12 pályázat (GOP és KMOP) érkezett a Mikrohitel, illetve Kishitel programra. Az aláírt Mikrohitel/Kishitel közvetítői szerződések

száma 2010. december végén 77 volt. A szerződött ügyletek összvolumene 2010. december végére átlépte a 18 milliárd forintot, a támogatott vállalkozások száma pedig megközelítette a 3000-t.

KKVH: A pénzügyi válság hatásainak enyhítését célzó intézkedéscsomag részeként az MFB Zrt. és az MV Zrt. egy közös, 50 milliárd forint keretösszegű kis- és középvállalkozóknak szóló hitelprogram elindításáról állapodott meg 2008. októberben. A program keretében 10-100 millió forint összegű beruházási hitelek igényelhetők szerződött hitelintézeteken keresztül. Az MFB Zrt. és az MV Zrt. által 50-50%-ban refinanszírozott KKV hitelek kihelyezése 2009. első negyedévében kezdődött meg, az MV Zrt. nyilvántartásában 2010. december 31-én 19 szerződött pénzügyi közvetítő és 172 ügylet szerepelt 6,8 milliárd forint összértékben.

UMFOR: Az MFB Zrt. és az MV Zrt. által refinanszírozott, eredetileg 140 Mrd Ft keretösszegű, majd 100 Mrd. keretösszegre csökkent hitelprogram célja, hogy kedvezményes kamatozású, éven túli lejáratú hitellehetőséget biztosítson hazai mikro-, kis- és középvállalkozások (KKV-k) számára. A keretösszeg 50-50%-át biztosítja az MFB Zrt., illetve az MV Zrt. Az MV Zrt. nyilvántartásában 2010. december 31-én 35 szerződött pénzügyi közvetítő és 116 ügylet szerepelt 5,31 milliárd forint értékben. A program 2010. december 31-én lezárásra került.

Portfóliógarancia: A program keretében az MV Zrt. előre rögzített kockázatmegosztás mellett közvetlen kezességet vállal a pénzügyi közvetítők (döntően hitelintézetek) pénzügyi követeléseire (KKV-hitelek mögé), ily módon bővítve a KKV-k banki finanszírozási lehetőségeit. A 2010. év során 6 pályázótól összesen 10 pályázat (GOP és KMOP) érkezett a programra, az aláírt szerződések száma a tárgyidőszak végén 51 volt. A szerződött ügyletek összvolumene 2010. december végén 4,44 milliárd forint volt, amely 202 darab hitelügyletet jelent.

Kockázati Tőke: A program a hazai KKV szektor korai (magvető és induló), valamint növekedési életszakaszban lévő vállalatai tőkehelyzetének javítását tűzi ki célul. A Program keretében az MV Zrt. forrásokat közvetít kockázati tőke alapok részére, ezzel bővítve a KKV-k tőkebevonási lehetőségeit. A közvetítői szerződések aláírása 2009. decemberben megtörtént, ezután megkezdődött a létrehozandó 8 alap PSZÁF általi engedélyeztetése. 2010. június végére mind a nyolc alap jegyzése lezajlott, és mindegyik nyilvántartásba vételre is került. A második negyedévben megszülettek az első befektetési döntések, december végéig pedig 17 befektetés valósult meg 3,77 milliárd forint összértékben.

A JEREMIE Program újszerűsége többek között abban rejlik, hogy a források kihelyezése nyílt pályázati eljárásban kiválasztott pénzügyi közvetítők (pl. hitelintézetek, vállalkozásfejlesztési alapítványok, tőkealap-kezelők) bevonásával zajlik. Ennek megfelelően az MV Zrt. nem áll közvetlenül kapcsolatban az általa működtetett programok végső felhasználóival, a visszatérítendő támogatásokat igénylő KKV-kal, feladatait szerződött, pályáztatás útján

kiválasztott pénzügyi közvetítői hálózatán keresztül látja el. Az MV Zrt. feladata a támogatások közvetítése során a támogatni kívánt programok kidolgozása és működtetése. A Társaság a pályázatás során kiválasztott pénzügyi közvetítővel kötött szerződések értelmében jogosult hiteleket-, kölcsönöket nyújtani, kezességvállalást- garanciát-, tőkebefektetést eszközölni és ezen eszközökkel egyes projekteket támogatni a KKV-k finanszírozási szükségleteinek kielégítéséhez. A programok kidolgozását, a vállalkozásokat finanszírozó pénzügyi programok indokoltságát megalapozó, piaci hiányosságok, elégtelenségek feltárását célzó elemzés - GAP elemzés - előzi meg.

3.9. TÁBLÁZAT: 2010. DECEMBER 31-ÉN A KKV-K RÉSZÉRE ELJUTTATOTT FORRÁS A PÉNZÜGYI PROGRAMOK KERETÉBEN:							
Termék	Szerződött partner		Kedvezményezett		Kedvezményezett		
	db		kihelyezés		kihelyezés		
	KMOP	GOP	KMOP	GOP	KMOP	GOP	Összesen
Mikrohitel	22	55	645	2.133	3,93	12,69	16,63
Kishitel (volt Mikrohitel „B”)			36	129	0,37	1,09	1,47
Mikrohitel mögötti kezesség	n/a	n/a	14	155	0,07	0,94	1,01
KKV Hitel	(csak GOP)	19	(csak GOP)	172	(csak GOP)	6,8	6,8
UMFOR	16	19	29	87	1,09	4,21	5,31
Portfolió-garancia	16	35	50	152	1,26	3,18	4,44
Kockázati tőke	1	7	1	16	0,24	3,53	3,77
Összesen:			775	2.845	6,96	32,44	39,43

A kis-és közép vállalkozások fejlesztését szolgáló pályázatok 2011-ben

Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel Program: 2011. januárjában indult az Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel Program, amelynek célja, hogy a legkisebb vállalkozások (mikrovállalkozások, egyéni vállalkozások) vissza nem térítendő pályázati források mellé hitellehetőséget (azaz visszatérítendő támogatást) biztosítson a beruházási költségek vissza nem térítendő támogatással nem fedezett részének finanszírozására. A kétféle támogatás kombinációja nagyban segíti a megcélzott vállalkozói kör fejlődését.

A Program újszerűsége alapvetően abban rejlik, hogy a döntés-előkészítés és a szerződéskötés tekintetében a visszatérítendő és a vissza nem térítendő támogatás odaítélése egyablakos rendszerben történik, továbbá a korábbiakhoz képest jóval gyorsabb a döntéshozatali eljárás. A Program 2011. január 14-én került meghirdetésre a potenciális

pénzügyi közvetítők számára. 2011. év végéig 33 pénzügyi közvetítőtől összesen 51 pályázat érkezett az MV Zrt.-hez, az aláírt közvetítői szerződések száma a tárgyidőszak végén 42 volt. 2011. december végén 1236 szerződött ügylet szerepelt az MV Zrt. nyilvántartásában 5,23 milliárd Ft összértékben.

Új Széchenyi Hitelprogram: 2011. február 14-én a korábbi Új Magyarország Mikro- és Kishitel program összevonásra került, az összevonás eredménye az Új Széchenyi Hitelprogram. A pályázati kiírás egyes feltételei az Új Széchenyi Tervhez illeszkedve a korábbi program működésének tapasztalatai alapján módosultak. A program keretében az MV Zrt. refinanszírozási hitelkeretet biztosít szerződött pénzügyi közvetítők számára, ily módon visszatérítendő, kedvező kamatozású forrásokat juttat a mikro- és kisvállalkozások részére. 2011. december 31-én az Új Széchenyi Hitelprogram keretében megkötött közvetítői szerződések száma 94 db volt, melyből 25 db 2011-ben került megkötésre. A végső kedvezményezettekkel szerződött ügyletek összege 2011. december végére meghaladta a 33 milliárd forintot, a támogatott vállalkozások száma pedig a 3900-at.

Új Széchenyi KKV Hitel program: 2011. december végén 19 hitelintézettel volt élő közvetítői szerződés. Az MV Zrt. nyilvántartásában 2011. december végén 231 ügylet szerepelt 9,26 milliárd forint összértékben.

Portfoliógarancia program Az MV Zrt. 2011. december 31-ig 64 közvetítői szerződést kötött hitelintézetekkel. A szerződött ügyletek összege 2011. december végén 9,73 milliárd forint volt, amely 305 hitelügyletet jelent.

Viszontgarancia program: 2011. március 25-én került meghirdetésre az Új Széchenyi Viszontgarancia Program, amelynek keretében az MV Zrt. viszontgaranciát vállal a programban résztvevő garancia intézmények KKV hitelek mögé vállalt kezességeinek, bankgaranciáinak és egyéb bankári kötelezettségvállalásainak részleges megtérítésére. 2011. év végéig két garanciaszervezet csatlakozott a programhoz.

Kockázati tőke program: 2011. december végéig 44 befektetés valósult meg 12,2 milliárd forint összértékben (Az eldöntött befektetések összértéke közel 18 milliárd Ft). A Svájci-Magyar Együttműködési Program keretében megvalósítandó Kockázati Tőke Támogatás a szerződések aláírását követően indult 2011 második félévében, amelynek keretében az MV Zrt. lejegyezte az Euroventures IV Kockázati Tőkealap által kibocsátott kockázati tőkejegyeket 3,096 milliárd Ft összértékben.

Kombinált Hitel Garanciával Program: 2011. október 26-án került kiírásra a Kombinált Hitel Garanciával Program (KHG). Az eljárás keretében a hitelintézetek a kis- és középvállalkozások által megvalósított, utófinanszírozott, vissza nem térítendő támogatással rendelkező projektekhez nyújt viszontgaranciával felülgarantált hitelt. A pályázati felhívásra 2011. december 31-ig 6 hitelintézet nyújtott be akkreditációt.

3.10. TÁBLÁZAT: 2011. DECEMBER 31-ÉN A KKV-K RÉSZÉRE ELJUTTATOTT FORRÁS A PÉNZÜGYI PROGRAMOK KERETÉBEN

Program	Közvetítói Szerződések száma		Kihelyezés Kedvezményezettek felé					
	db		db		Mrd Ft		Összesen	
	GOP	KMOP	GOP	KMOP	GOP	KMOP	Mrd Ft	db
Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel	26	16	847	389	3,5	1,73	5,23	1.236
Új Széchenyi Hitel	66	31	2.846	1.065	21,85	11,36	33,21	3.911
Mikrohitel mögötti kezesség	n/a	n/a	160	14	0,96	0,07	1,03	174
KKV Hitel	19	(csak GOP)	231	(csak GOP)	9,26	(csak GOP)	9,26	231
UMFOR (lezárva)	19	16	90	31	4,47	1,12	5,59	121
Portfóliogarancia	42	22	221	84	6,39	3,34	9,73	305
Viszontgarancia	2	2	0	0	0	0	0	0
Kockázati tőke	7	1	39	5	10,8	1,4	12,2	44
Összesen	181	88	4.434	1.588	57,23	19,02	76,25	6.022

3.2.7 Garantiqa Hitelgarancia Zrt.

A Garantiqa Hitelgarancia Zrt.-t (Garantiqa Zrt.) 1992-ben a Magyar Állam, a Magyar Fejlesztési Bank, a legjelentősebb magyar kereskedelmi bankok, takarékszövetkezetek és néhány vállalkozói érdekképviselői szövetség alapította abból a célból, hogy készfizetőkezeség (garancia) vállalásával katalizátorként működjön közre a hazai kis- és középvállalkozások, valamint a munkavállalói résztulajdonosi program megvalósítására létrejövő szervezetek hitelezése során. A társaság megalakulásának 15. évfordulóján, 2007. december 13-án a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) a Magyarországon működő pénzügyi vállalkozások közül elsőként a Garantiqa Zrt.-nek engedélyezte a hitelintézetekkel egyenértékű prudenciális szabályoknak megfelelő működést. Ez azt jelenti, hogy a társaság által alkalmazott irányítási, ellenőrzési, kockázatkezelési, tőkeszükséglet számítási eljárások megfelelnek a hitelintézetekkel szemben támasztott követelményeknek.

A társaság a KKV szektor fejlődésének elősegítését nemcsak a hitelfelvételekhez kapcsolódó kezességvállalásával szolgálja, hanem bármilyen típusú forrásbevonáshoz vállal kezességet: bankgaranciához, lízing- és faktoring ügyletekhez, illetve uniós pályázatokhoz is.

Az Európai Bizottság 2008. november 12-i határozatában átláthatónak minősítette a Garantiqa Zrt. által a kezességvállalások támogatástartalma kalkulálására kialakított módszert és engedélyezte, hogy a társaság 2013 végéig ezt alkalmazza. A határozat alapján a Garantiqa Zrt. az általánosnál nagyobb összegű támogatások (1,5 helyett 2,5 millió EUR összegű garanciák, 200 ezer EUR támogatástartalom/3 év alatt) nyújtásával tudja segíteni a vállalkozások finanszírozáshoz jutását.

A Garantiqa Zrt. működését szabályzó költségvetési törvény 2011. június 20-i módosításával az állami viszontgarancia mértéke 70%-ról 85%-ra emelkedett a KKV-termékeknél. A viszontgarancia-emelés csak az új kötésű ügyletekre terjed ki, így a korábbi években vállalt ügyleteknél – azok kifutásáig – továbbra is 70% a költségvetési viszontgarancia mértéke. A magasabb mértékű viszontgarancia kiterjed az új kötésű beruházási hitelekre is.

A Garantiqa Zrt. 2011-ben szerződött az uniós forrásból biztosított Új Széchenyi Viszontgarancia Programok keretében rendelkezésre álló viszontgaranciára.

A társaság kezességvállalása – költségvetési viszontgarancia nélkül, az Európai Beruházási Bankkal együttműködve – elősegíti az önkormányzatok és önkormányzati vállalkozások hitelfelvételeit és kötvénykibocsátásait is, de ez utóbbi üzletág adatait – mivel azok nem KKV-támogatásokhoz kapcsolódnak – az éves jelentésben közölt összeállítások nem tartalmazzák. A költségvetési törvény által lehetővé tett, állami viszontgarancia nélkül, teljes mértékben saját kockázatra történő kezességvállalások leállításra kerültek 2010. októbertől. A Garantiqa Zrt. felülvizsgálta leányvállalatainak működését, és 2011 végére csak a Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt.-ben rendelkezett tulajdonrészsel, a Garantiqa Pont Tanácsadó és Szolgáltató Zrt. pénzügyi szolgáltatási tevékenységét megszüntette, a Társaság végelszámolása 2012-ben zárult le.

Széles körben elfogadott vélemény, hogy a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatás a közpénzek felhasználásának talán leggazdaságosabb módja. Az államilag támogatott garanciák szerepe még fontosabbá válik, különösen a jelen gazdasági helyzetben, mikor a bankok kockázatviselési hajlandósága a nemzetközi pénzügyi válság miatt csökkent.

Magyarországon 2009-ben a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt., a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. garanciaprogramjai, a Start Tőkegarancia Zrt., és az Unió Garancia Szövetkezet nyújtott garanciákat a KKV szektornak. A magyar vállalkozások exportügyleteinek elősegítésére finanszírozási, garancia- és kockázat-megosztási termékeket az állami tulajdonban lévő Eximbank Zrt., mint szakosított hitelintézet működtet. A Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. pedig speciális biztosítási módozatot kínál a magyar árut, szolgáltatást exportáló kis- és középvállalkozások részére.

3.11. TÁBLÁZAT: GARANCIA PROGRAMOK SZERZŐDÉSKÖTÉSEI 2010-2011

Megnevezés		2010	2011
	Garanciaszerződések száma	db	30.561 30.305
Garantiqa Hitelgarancia Zrt.*	Garanciavállalás összege	Mrd Ft	333,3 299,9
	Garantált hitelek összege	Mrd Ft	413,8 370,6

*: Garantiqa Zrt.: az adatok az állami viszontgaranciás ügyletkört tartalmazzák

A Garantiqa Hitelgarancia Zrt. konstrukciói

A Garantiqa Hitelgarancia Zrt. szolgáltatása készfizető kezességvállalás az alábbi KKV-finanszírozási forrásokhoz: hitel, bankgarancia; lízing; faktoring; pályázati úton elnyert támogatás. A Garantiqa Zrt. kezességvállalását egyszerűsített bírálati eljárás vagy részletes, egyedi kockázatelemzés eredményeként lehet megszerezni. A viszonylag kis összegű, standardizált hitelek/bankgaranciák esetében, ahol a kockázatok előre becsülhetők, a készfizető kezességvállalás igénybevételére együttműködési megállapodás keretében kerülhet sor, amelyet a Garantiqa Zrt. a hitelintézettel közösen alakít ki. Ilyen garanciatermékek a mezőgazdasági termeltetési hitelek, a jelzáloghitelek, a kártyatípusú hitelek (pl. Széchenyi Kártya) és egyéb KKV-hiteltermékek (Budapest Hitel, Mikrohitel Plusz, stb.) igénybe vételét segítik. Ebben az esetben a döntési idő 1 munkanap.

A hitelintézetek nem standardizált hitel/bankgarancia ügyleteihez, a lízing- és faktoring szerződésekhez, valamint a pályázatokhoz kapcsolódó készfizető kezességvállalást egyedi kérelem benyújtásával lehet igényelni. Ebben az esetben a bírálati idő maximum 15 munkanap.

A hitelhez, bankgaranciához, lízing- és faktoring szerződéshez szükséges kezességvállalásra vonatkozó kérelmet a forrást nyújtó pénzügyi intézmény nyújtja be a társasághoz. A pályázatokhoz szükséges kezességért a pályázó vállalkozásnak kell a kérelmet benyújtania.

A Garantiqa Zrt. üzleti aktivitása, a kezességvállalások főbb jellemzői 2010-2011-ben (a KKV-üzletág adatai)

A Garantiqa Zrt. 2010-2011-ben – állami viszontgaranciával - évente több mint 30-30 ezer készfizető kezességvállalási szerződést kötött, amelyekben a két év során több mint 630 Mrd Ft kezességet vállalt a KKV-k finanszírozási igényeihez.

A vizsgált időszakban a KKV-kat sújtó válság hatására a beváltások volumene magas volt: 2010-ben meghaladta a 29 Mrd Ft-ot, majd ezt követően már csökkent és 2011-re 20 Mrd Ft volt a kifizetések volumene. A beváltási okok között jellemző volt az adós vállalkozások piacvesztésére visszavezethető hiteltörlesztési probléma kialakulása.

Megkezdtük a kezességvállalást a továbbfejlesztett Széchenyi Programban – forgóeszköz- és beruházási hitelekhez – 2010-2011 között a növekedés igen dinamikus volt: 1,0-ról 4,9 Mrd Ft-ra nőtt a vállalások összege, a szerződéskötések száma 93-ról 460-ra emelkedett.

3.12. TÁBLÁZAT: A GARANTIQA ZRT. KEZESSÉGVÁLLALÁSA A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK HITELEIHEZ (2003–2011)

Megnevezés	2010	2011
Garanciaszerződések száma (db)	30.561	30.305
Ebből: Mikro	23.505	23.483
Kis	6.089	6.083
Közép	967	739
Garanciavállalás összege, milliárd Ft	333,3	299,9
Ebből: Mikro	150,5	145,8
Kis	112,4	102,8
Közép	70,4	51,3
Garantált hitelek összege, milliárd Ft	413,8	370,6
Ebből: Mikro	171,1	166
Kis	137,3	124,8
Közép	105,4	79,8
Garantált hitelek átlagos összege, millió Ft	13,5	12,2
Ebből: Mikro	7,3	7,1
Kis	22,5	20,5
Közép	109,0	108,0

Forrás: Garantiqa Hitelgarancia Zrt.

A Garantiqa Zrt. kezességvállalása a Széchenyi Kártyához 2010-2011-ben

Az éven belüli Széchenyi Kártyás szerződések száma 17400-18200 között alakult, a kezességvállalások összege 113-119 Mrd Ft volt a két évben. A garantált hitelek döntően a 6-10 millió forint közötti hitelsávba estek. A Széchenyi Kártya-garancia beváltások száma és összege 2010-2011 között csökkent (7-9 Mrd Ft között). A bukási arány 2010-ben 7% feletti volt, majd újból 6%-ra mérséklődött (az éves beváltások az éves új garanciák arányában) a Széchenyi Kártya esetében.

3.13. TÁBLÁZAT: A GARANTIQA ZRT. KEZESSÉGVÁLLALÁSA A SZÉCHENYI KÁRTYÁHOZ (2010-2011)

Széchenyi Kártya-kezeségvállalás				
Széchenyi Kártya összege, millió Ft	2010		2011	
	Szerződések száma, db	Kezeségvállalás összege, milliárd Ft	Szerződések száma, db	Kezeségvállalás összege, milliárd Ft
0,5-5,0	9.158	25,3	9.643	26,2
6,0-10,0	5.741	43,8	5.808	44,0
11,0-15,0	774	9,3	786	9,4
16,0-20,0	549	8,9	600	9,7
21,0-25,0	1.188	25,3	1.375	29,3
Összesen	17.410	112,6	18.212	118,6

Forrás: Garantiqa Hitelgarancia Zrt.

Az Európai Bizottság 2008. december 17-én kelt „Ideiglenes közösségi keretrendszer a finanszírozási lehetőségek elérésének támogatására irányuló állami támogatási intézkedésekhez a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságban” c. közleménye (Ideiglenes Keretrendszer/Temporary Framework, TF) alapján a tagországok külön bejelentésekben kérhetik, hogy 2010. december 31-ig az átmenetileg alkalmazható könnyítéseket ők is bevezethessék. A Garantiqa Zrt. által kezdeményezett magyar bejelentést is elfogadták. Így a TF alapján benyújtott kérelmek esetében az egy vállalkozásnak adható állami támogatás a normál *de minimis* szerinti három év alatt összesen 200 ezerrel szemben 500 ezer euró lehet.

3.2.8 Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA)

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítványt 1991-ben, a PHARE program keretében alapították. Feladata kizárólag készfizető kezeség nyújtása olyan mikro, kis – és középvállalkozóknak, amelyek mezőgazdasági területen működnek vagy tevékenységük a vidéki térséghez kapcsolódik.

A kezeségvállalás elősegíti azon vállalkozások finanszírozását, amelyek nem rendelkeznek elegendő fedezettel, így hitelezésük kockázatos a hitelintézetek számára. Az alapítvány kb. 150 pénzügyi intézményi partnerrel áll kapcsolatban, ezen intézményeken keresztül igényelhető a vállalkozások számára a kezeség.

A szervezet tevékenységét hitelintézettel egyenértékű pénzügyi vállalkozásként, alapítványi formában végzi, amely forma egyedülálló a hazai finanszírozási szektorban. Az alapítvány működését a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete ellenőrzi, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény (Hpt.) szabályozza.

1998 óta a magyar állam teljes körű viszontgaranciát nyújt az alapítvány által beváltott kezességek után. A viszontgarancia mértéke 2011. július 30-ig 70%-os volt, ezt a dátumot követően 85%-ra emelkedett.

Az alapítványi kezesség az uniós jogszabályok alapján állami támogatásnak minősül a költségvetési viszontgarancia miatt abban az esetben, ha a kezességvállalás az Európai Bizottság által jóváhagyott számítási módszertan szerint kalkulált piaci kezességi díjnál alacsonyabb díjon történik. A kezesség támogatástartalma - állami támogatásnak minősülő kezességvállalás esetében - a kezességvállalásért feltételesen fizetendő piaci díj és a ténylegesen fizetendő díj jelenértékének különbözete.

A kezességvállalás feltételei 2010-2011-ben

Bármely mezőgazdasági és vidékfejlesztési tevékenység támogatható. Az Alapítvány minden olyan tevékenységet vidékfejlesztési tevékenységnek tekint, amely vidéki térséghez kapcsolódik. Vidéki térségnek számít Magyarország egész területe, Budapest és a megyei jogú városok kivételével. A vidéki térséghez kapcsolódás szállítók, vevők, munkavállalók, telephely, tulajdonosok vagy egyéb módon is megvalósulhat.

A vállalkozásnak KKV-nak és belföldinek kell lennie.

A kezesség kölcsönhöz, bankgaranciához, faktoring- illetve pénzügyi lízingügyletekhez kapcsolódhat.

A kezességvállalás mértéke 20-80% lehet.

A szerződés futamideje minimum 91 nap, de nem haladja meg a 25 évet.

A kezességgel biztosított összeg nem haladhatja meg az 1 milliárd Ft-ot, és a kezesség összege a 2,5 millió eurót.

Az Alapítvány kezességet csak forintban, árfolyamkockázat nélkül vállal. A kezesség azonban biztosíthat devizában vállalt ügyletet úgy, hogy annak összegét MNB árfolyamon át kell számítani forintra.

A kedvezményes díjú kezesség állami támogatásnak minősül, agrár de minimis, általános de minimis, halászati de minimis, mezőgazdasági és általános csoportmentesség és notifikált támogatási jogcímen kerülhet kibocsátásra. A válság éveiben, 2008 és 2010 között lehetőség nyílt átmeneti támogatási kategóriák bevezetésére, így ún. 15.000 eurós és 500.000 eurós átmeneti támogatási jogcímek alapján bocsátotta ki a szervezet a kezességeinek nagy részét. Ha nincs lehetőség támogatás nyújtására, piaci díjon biztosítja az AVHGA a kezességet, amelyet az Európai Unió által meghatározott módszertan alapján kell kiszámolni.

2010 és 2011-ben a kedvezményes kezesség díját a futamidő és a hitelösszeg határozza meg.

Az alapítvány szerepe a KKV hitelezésben 2010-2011

3.14. TÁBLÁZAT: Az AVHGA ÉV VÉGÉN FENNÁLLÓ KÖTELEZETTSÉGÁLLOMÁNYA ÉS KEZESSÉGGEL BIZTOSÍTOTT HITELÖSSZEGE

Év	Kötelezettségállomány Mrd Ft	Kezességgel biztosított hitelösszeg Mrd Ft
2010	60,96	101,3
2011	65,80	109,2

Az alapítvány év végén fennálló kötelezettségállománya folyamatosan növekszik, 2010 végén 60,96 Mrd. Ft, 2011 év végén 65,8 Mrd volt. A portfólión belül fokozatosan erősödött a kis összegű, alapvetően mikro vállalkozásoknak, egyéni és családi gazdálkodóknak nyújtott kezességek szerepe.

A kezességvállalások darabszám szerinti több mint 95%-át támogatásként – díjkedvezményrel - nyújtotta a szervezet a vállalkozásoknak. A díjkedvezmény nyújtására azonban csak akkor van lehetőség, ha az ügyfél támogatási kerete lehetővé teszi. A támogatást tartalmazó ügyletek 2010-ben főként az átmeneti támogatási kategóriák keretében kerültek kibocsátásra, 2011-ben - ezek megszűnése után - a de minimis keretek terhére történtek a kezességvállalások. A kezesség – mint támogatás – nem csak állami hitelprogramok mögé, hanem bármely piaci alapú hitel mögé is bevonható.

AZ MFB refinanszírozott hitelprogramjai közül az összes agrárium számára nyújtott valamint több, KKV számára általánosan hozzáférhető hitelprogram mögé kötelezően vagy opcionálisan kérhető az AVHGA kezessége.

3.2.9 Start Tőkegarancia Pénzügyi Szolgáltató Zrt.

A társaság, mint pénzügyi vállalkozás, egyike a négy magyarországi garanciaszervezetnek. A Start Zrt. a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének engedélyével 2006-ban jött létre, részvényesei 51%-ban a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, 49%-ban az MFB Invest Zrt.

A társaság célja, hogy a társaság garancia termékeivel elősegítse a hazai kis- és középvállalatok hozzájutását fejlesztési célú tőkéhez, vissza nem térítendő európai uniós támogatásokhoz és kisvállalkozói hitelekhez.

A Start Zrt. tevékenységének pénzügyi alapját a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány kezelésében lévő, 2011. december 31-én 6,7 milliárd forint értékű Start Garancia Alap képezi, melynek terhére a Start Zrt. kezességvállalás formájában különféle garancia termékekkel áll ügyfelei, befektetők, valamint kis- és középvállalatok rendelkezésére. A társaság tevékenységét piaci alapon, megfelelő kockázatelemzés és kockázatkezelés mellett, az ügyfelek által fizetett garanciadíj ellenében végzi.

A Start Tőkegarancia Zrt. három garancia termékével elősegíti a kis- és középvállalkozások valamennyi lehetséges finanszírozási forráshoz (tőke, hitel, támogatás) történő hozzájutását.

A Start Zrt. a készpénzes tőkeemeléssel, professzionális magán- vagy pénzügyi befektető által hazai kis- és középvállalkozásban megvalósított befektetéshez befektetési tőkegaranciát (BTG) vállal.

A Start Zrt. pályázati garanciája (PGR) lehetővé teszi, hogy olyan magyarországi kis- és középvállalkozások is vissza nem térítendő európai uniós támogatáshoz jussanak, amelyek a pályázatot kiíró irányító hatóság által támasztott pályázati biztosítéki követelményt bankgaranciával vagy ingatlan jelzálogjoggal, megfelelő fedezet hiányában, nem tudják teljesíteni. A Start Zrt. ugyanis ingatlan vagy egyéb tárgyi, pénzügyi fedezet nélkül vállal pályázati garanciát KKV ügyfelei megbízásából.

2011 májusától a társaság az Új Széchenyi Kisvállalkozói Hitelprogram keretében folyósított, legfeljebb 50 millió forint értékű kölcsönökhöz hitelgaranciát (HGR) is vállal, legfeljebb a kölcsön tőkeösszegének 50%-áig.

A Start Zrt. termékei:

Befektetési tőkegarancia (BTG)

A Start Zrt. professzionális pénzügyi befektetők számára nyújt tőkegaranciát kis- és középvállalkozásokba történő befektetéseikhez. A garancia a tőkebefektetés meghatározott részének (legfeljebb 80%) megtérítésére vonatkozik, amennyiben a befektetést fogadó társaság felszámolás vagy végelszámolás alá kerül a garancia futamideje alatt.

Tőkegarancia összege: 25-200 millió forint

Tőkegarancia mértéke: a befektetés 50-80 %-a

Futamidő: max. 5 év

Garanciadíj: Évi 1% és 4% közötti, félévente előre fizetendő garancia díj, melynek alapja a Start Zrt. tőkegaranciájának értéke.

Hozamrészesedési díj: A befektető által a garancia futamidején belül a befektetés garanciával fedezett részén realizált hozama meghatározott százaléka (legfeljebb 10%) hozamrészesedésként a Start Zrt.-t illeti meg.

Kedvezményezett: A tőkegarancia kedvezményezettje lehet minden olyan professzionális pénzügyi befektető – kockázati tőkealap, befektetési társaság vagy magánszemély („üzleti angyal”) – aki/amely Magyarországon bejegyzett, Kft. vagy Zrt. formában működő, könyveit a kettős könyvvitel szabályai szerint vezető KKV-ban készpénzben teljesített tőkeemelés útján (elsősorban kisebbségi) részesedést szerez.

Felhasználás: a Start Zrt. a befektetés 50-80%-át megtéríti a befektetőnek, amennyiben a befektetést fogadó vállalkozás a futamidő alatt felszámolás vagy végelszámolás alá kerül. Az igénylés folyamata az ügyfél (azaz a befektető) kezdeményezésére indul.

Pályázati garancia (PGR)

A pályázati kezességvállalást a Start Zrt. hazai kis- és középvállalkozások számára nyújtja. Amennyiben a pályázó a támogatási szerződésben vállalt kötelezettségeit nem teljesíti és a támogatást vissza kell fizetnie, de nem tud teljesíteni, akkor a támogató a Start Zrt. kezességének beváltásával jut hozzá követeléséhez.

Kezességvállalás összege:15-200 millió forint

Futamidő: legfeljebb 7 év

Kezességi díj: 100 millió forintig évi 2,5%, a 100 millió forint feletti értékre évi 3,0%

Kedvezményezettek: vissza nem térítendő EU-s támogatást elnyert, társasági formában működő hazai kis- és középvállalkozások.

Felhasználás: amennyiben a vállalkozásnak vissza kell fizetnie a támogatást, a támogatást folyósító szervezet a Start Zrt.-vel szemben is érvényesítheti követelését.

Hitelgarancia (HGR)

A társaság hitelgaranciát kizárólag olyan pénzügyi intézmények által folyósított kölcsönökre vállal, amelyekkel együttműködési keretmegállapodást köt. A Start Zrt. hitelgaranciája kizárólag az Új Széchenyi Hitel Program keretében folyósított hitelekre igényelhető.

Kezességvállalás összege: 5-50 millió forint

Futamidő: legfeljebb 10 év

Kezességi díj: egyszeri, a kölcsön tőkeösszegének 2,5% (50% garancia arány és öt évnél hosszabb futamidő esetén)

Kedvezményezettek: az Új Széchenyi Hitel Program keretében kis- és középvállalkozásoknak kölcsönt folyósító pénzügyi vállalkozások, melyekkel a Start Zrt. előzetesen együttműködési keretmegállapodást köt

Felhasználás: amennyiben a kölcsönt nyújtó kedvezményezett a kölcsönszerződést felmondja és követelését lejárttá teszi, jogosult a Start Zrt. kezességét beváltani, mellyel követelésének garantált részéhez az adóssal szembeni behajtási eljárást megelőzően hozzájut.

A Start Zrt. üzleti aktivitása 2010-2011-ben

3.15. TÁBLÁZAT: A START TŐKEGARANCIA ZRT. 2010-2011. ÉV VÉGI SZERZŐDÉSÁLLOMÁNYA GARANCIA TERMÉKENKÉNT

	2010		2011	
	db	M forint	db	M forint
Pályázati garancia	98	3.825	82	4.076
Befektetési tőkegarancia	4	243	5	258
Hitelgarancia	---	---	34	402
Összesen	102	4.068	121	4.736

Forrás: Start Zrt.

3.16. TÁBLÁZAT: A START TŐKEGARANCIA ZRT. 2010-2011. ÉV VÉGI SZERZŐDÉSÁLLOMÁNYA VÁLLALKOZÁSI MÉRETKATEGÓRIA SZERINT

	Mikro-vállalkozás		Kis-vállalkozás		Közép-vállalkozás		Összesen	
	db	M forint	db	M forint	db	M forint	db	M forint
2010	25	986	43	1.866	34	1.216	102	4.068
2011	49	1.402	44	1.877	28	1.457	121	4.736

3.2.10 KA-VOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt.

A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ), valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) 2002-ben kezdeményezték a hazai hitelintézeteknél egy olyan konstrukció megvalósítását, melynek eredményeként a magyar mikro-, kis- és középvállalkozások egyszerűsített módon olyan kedvezményes kamatozású hitelhez jutnak, melyet bankkártyával is igénybe lehet venni. A kezdeményező érdekképviselői szervezetek a konstrukciót Széchenyi Kártyának nevezték el. A hitelkonstrukció szakmai irányítására és a koordinációs feladatok ellátására a Kamara és a VOSZ létrehozta a KAVOSZ Zrt.-t.

A KAVOSZ Zrt. fő tevékenységeként ellátja a **Széchenyi Kártya Program szakmai irányítását**, koordinálja annak működését, ügyfeleket közvetít a Programban résztvevő hitelintézetekhez, kezeli és továbbítja az ügyfelek adatait, valamint előminősítést végez.

A Széchenyi Kártya Konstrukció 2010-ben, a **Forgóeszközhitel és a Beruházási hitel** bevezetésével bővült Programmá, melynek elemei egymásra épülnek és akár egyidejűleg, egyszerre is felhasználhatóak. 2011-től indult el az **Agrár Széchenyi Kártya**, mely az agrárium igényeire szabott egyedülálló hitelkonstrukció. 2012 májusától pedig a Széchenyi Támogatást

Megelőlegező és az Önerő Kiegészítő Hitelek is a vállalkozások rendelkezésére állnak, melyek megkönnyítik az uniós pályázatokon való részvételt. A vállalkozások hitelhez jutását a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., illetve Agrár Széchenyi Kártya esetén az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezességvállalása segíti, az állam az egyes ügyletekhez kamat- és garanciadíj támogatást biztosít.

2010-ben megalakult a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt., melynek fő tevékenysége hitel- és pénzkölcsön nyújtása a kisvállalati, ezen belül is a mikrovállalati ügyfélkör számára. Alapvető célja, hogy a lehető legtöbb - banki módszerekkel nem, vagy nem megfelelően finanszírozott - hazai mikrovállalkozás hitelhez jutási lehetőségein javítson, kedvezményes, európai uniós forrású támogatott finanszírozási források biztosításával. A társaság nagy sikerrel közvetítette a februárban lezárult az Új Széchenyi Kombinált Mikrohitel Konstrukciót.

3.2.10.1 Széchenyi Kártya Program 2010-2011

A Széchenyi Kártya Program kizárólag magyarországi KKV-k számára nyújt hitelt, állami kamat- és garanciadíj támogatás mellett. 2011-ben a hitelportfólió minden szempontból javuló eredményeket mutat az előző év adataihoz képest.

A Széchenyi Kártya Programban megvalósuló állami szerepvállalás növeli a hitelezett vállalkozások számára a pénzügyi-gazdasági válságból való kilábalás esélyét és jelentősen hozzájárul gazdálkodásuk stabilitásának megteremtéséhez.

A 2010-es és 2011-es években a Széchenyi Kártya Program hitelkonstrukciói továbbra is első számú KKV hiteltermékként aposztrofálhatók. A 2008 óta tartó pénzügyi válság ellenére a Széchenyi Kártya mind darabszámban, mind kihelyezett hitelösszegben meghaladta az előző években elért számait. 2011. évben az előző évhez képest 3 %-kal növekedett a beadott igénylések száma, 4 %-kal nőtt a létrejött ügyek száma, valamint 5 %-kal (6,6 milliárd forinttal) emelkedett a jóváhagyott hitelkeretek összege. 2011 végén az összes beadott hiteligenymlések száma 212ezer darab, a jóváhagyott Széchenyi Kártyák száma 158 ezer darab, a hitelkihelyezések összege 979,2 milliárd forint volt.

A 2010 ősztől bevezetett Széchenyi Forgóeszközhitel kihelyezések ügyszámában és hitelösszegében is igen jelentős növekedés tapasztalható, a 2010-ben létrejött 71 db hitellel és 699 millió Ft hitelkerettel szemben, az elmúlt évben már 447 ügylet jött létre, összesen 5,474 milliárd forint hitelösszeggel. Bár a jelenlegi gazdasági helyzetben visszafogott beruházási kedv tapasztalható a KKV szektorban, a Széchenyi Beruházási Hitel konstrukció keretében 12 darab hitelügylet jött létre, melyek során 183 millió forint összegű hitel kihelyezésére került sor.

2011 ősztől kezdődött meg az Agrár Széchenyi Kártya Konstruktio forgalmazása, egyelőre 2 hitelintézet közreműködésével. Négy hónap alatt 355 regisztráció és 75 hitelügylet jött létre, összesen 493 millió forint értékben. A konstrukció iránt igen jelentős érdeklődés

tapasztalható, és miután 2011 decemberében a takarékszövetkezeti hálózat is bekapcsolódott az Agrár Széchenyi Kártya értékesítésébe.

3.2.11 Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (KvFP Zrt.)

A 2001. december 20-án alakult Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. befektetési társaság 4,4 milliárd forint saját tőkével rendelkezik, amelyet növekedésre képes kis- és középvállalkozásokba fektet be. A fejlesztési tőke befektetésének célja a kis- és középvállalkozások megerősítése, innovációs képességük, technológiai fejlődésük elősegítése, hitelképességük és piaci pozíciójuk javítása. 2007-től a Magyar Állam (a tulajdonosi jogok gyakorlója a Magyar Fejlesztési Bank) mellett a társaság részvényese a Magyar Fejlesztési Bank Zrt., a Budapest Bank Nyrt., a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., a MKB Bank Zrt., az OTP Bank Nyrt. és az Erste Bank Hungary Nyrt. Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. döntően állami forrásokból gazdálkodik

3.2.12 UNIO Garancia Szövetkezet

A garanciaszövetkezeti rendszer létrehozására az Országos Érdekegyeztető Tanács munkaadói oldalán helyet foglaló, a hazai mikro-, kis- és középvállalkozásokat képviselő országos érdekképviselők tettek javaslatot 1999-ben. A kezdeményezés célja a hazai családi jellegű és kis- és közepes vállalkozások hitelfelvételének elősegítése volt oly módon, hogy a garanciaszövetkezet tagjai a közös vagyonnal egymásért vállalnak felelősséget. A kezdeményezést a gazdasági szaktárca támogatta, így jöttek létre először a regionális tagi vállalkozást segítő garanciaszövetkezetek az érdekképviselők szervezeti bázisán. 2007-ben a Közép-Dunántúli Garanciaszövetkezet, a Dél-Dunántúli Garanciaszövetkezet, az Észak-Alföldi Garanciaszövetkezet, valamint a Dél-Alföldi Garanciaszövetkezet a Középmagyarországi Garanciaszövetkezetbe tömörülve létrehozták az UNIO Garancia Szövetkezet nevet viselő szervezetet.

A Társaság tevékenysége:

- Pályázati biztosíték nyújtása (Az EU Strukturális Alapjaiból a vállalkozások részére nyújtott támogatások és a hazai forrásból származó (OFA) igénybevételét készfizető kezességvállalással segíti;
- Közvetlen hitelgarancia nyújtása (együttműködő hitelintézetekkel/támogatásközvetítőkkal szembeni hitelből eredő kötelezettségekért kezességvállalás)
- Viszontgarancia biztosítása

3.2.13 Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (CKTA Zrt.)

A Magyar Fejlesztési Bank csoporton keresztül működtetett hazai kis- és középvállalkozás finanszírozási programok a Magyar Kormány 2005. májusi határozata alapján kiegészültek egy kockázati tőkealap-programmal is. A mikrohitelaktól a fejlesztési hiteleken keresztül a nagyléptékű fejlesztési tőkebefektetésekig terjedő finanszírozási vertikum kezdeti szakaszára pozicionált kockázati tőkealap-program elsősorban a „finanszírozási részbe” szorult azon magas növekedési potenciált mutató innovatív kisvállalkozásokat célozza, amelyek kezdeti fejlettségi stádiumuk miatt korlátozottan képesek hitelektől történő forrásbevonásra, ugyanakkor külső forrás igénybevételevel hatékonyabb indulásra és továbbfejlődésre kapnak lehetőséget. A fenti célkitűzések megvalósítása érdekében került beindításra a Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (100% MFB Invest Zrt. tulajdona) tevékenysége azzal a feladattal, hogy innovatív, induló és korai növekedési szakaszban működő kis- és középvállalkozásokba fektető kockázati tőkealapok sorát hozza létre és kezelje.

3.2.14 Magyar Követeléskezelő Zrt. (MKK Zrt.)

Az MKK Magyar Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság, mint a kizárólagos állami tulajdonban lévő MFB Magyar Fejlesztési Bank Zrt. leányvállalata a magyar követeléskezelési és kereskedelmi faktoring piac meghatározó szereplője.

Tulajdonosi szerkezetéből adódóan tevékeny szerepet vállal az MFB Stratégiai Csoport – mint a kormányzati gazdaságpolitika megvalósítását szolgáló intézményrendszer – részeként az állami erőforrások ellenőrizhetőbb, átláthatóbb felhasználásában.

Főbb követeléskezelési tevékenységei:

- az MFB Zrt.-től vásárolt követelések kezelése,
- az MFB Zrt.-vel kötött közvetítői megállapodás szerinti követelések kezelése, monitoring tevékenység ellátása (KKV, mikro hitelek, egyedi ügyletek),
- a NAV-tól vásárolt adó- és járulékkövetelések kezelése,
- egyéb saját tulajdonú követelések kezelése,
- nemzetközi követelések kezelése,
- workout, pre workout tevékenység.

Az MKK üzleti tevékenységében a saját tulajdonú követeléskezelési profil meghatározó részarányt képvisel. Az MKK fokozódó szerepet vállal az MFB Zrt. portfóliójába tartozó ügyletek és követelések kezelésében. Teszi ezt egyrészt követelések vásárlása keretében, melynek során az agrárköveteléseken túl számos nagyberuházáshoz kapcsolódó és kiemelt projekt finanszírozásából eredő követelésállományt vásárol meg az MFB Zrt.-től. Ezzel párhuzamosan – az egyébként az MKK kezelésében lévő – lejárt, illetve felmondott agrárhitel-követelések vásárlására, illetve az MFB Zrt. kezdeményezésére mikro- és

kisvállalkozói hitel-követelések vásárlására is folyamatosan sor kerül. Az MKK a követelésvásárláson kívül – úgynevezett pre workout tevékenység keretében – számos konkrét ügyben nyújt segítséget az MFB Zrt. által kihelyezett hitelügyletekkel kapcsolatban. Ennek során az MFB Zrt. illetékes szakterületeivel együttműködve dolgoz ki az ügyletek további kezelésére vonatkozó stratégiát, tesz megoldási javaslatot, támogatva ezzel az MFB Zrt. érdekeinek érvényesülését, a minél magasabb megtérülést, továbbá az ügyletben érintett gazdasági szereplő lehetőség szerinti hatékony működését, avagy a meglévő vagyon értékének megőrzését.

Az adóhatóság jogszabályi rendelkezés alapján kizárólag az MKK-ra engedményezheti a törvényben megjelölt követeléseit, amely az egyik meghatározó tevékenységi körét jelenti. Az állami adóhatóság a felszámolás alatt álló szervezetekkel szemben fennálló, a központi költségvetést, az elkülönített állami pénzalapokat, a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapot megillető követeléseit az MKK-ra engedményezheti.

Factoring tevékenysége

Az MKK factoring szolgáltatásával kiegészíti az MFB Zrt. termékpalettáját. Az erősen forráshiányos piaci környezetben e szolgáltatással képes biztosítani a fizetőképesség és likviditás megőrzését az MFB Stratégiai Csoport tagjai számára üzleti kapcsolataik során, de a cégcsoporton túl olyan ügyletekben is finanszírozói szerepet vállal, ahol a követelés állami vagy önkormányzati tulajdonban, fenntartásban lévő cégekkel, cégcsoportokkal szemben áll fenn.

3.3 Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.

A Széchenyi Programirodák rendszerét az Új Széchenyi Tervben meghirdetett pályázóközpontúság, minőség és hatékonyság elveinek megvalósulása érdekében került létrehozásra. Az Irodák – elsősorban térítésmentes tanácsadás útján – ellátják a pályázók és kedvezményezettek helyben történő támogatását a fejlesztési források felhasználásának elősegítése érdekében. Országos szinten 154 fő fejlesztési tanácsadó dolgozik, akik közel egy év alatt mintegy 15 600 ügyfelet értek el, melynek 63%-át KKV ügyfelek adták.

A Társaság szoros együttműködésben az intézményrendszer szereplőivel (Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft, MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ, Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ Nonprofit Kft, Regionális Fejlesztési Ügynökségek) és vállalkozói érdekképviselői szervekkel (kamarák) és egyéb intézményekkel (megyei önkormányzatok, kormányhivatalok) látja el feladatát. 2011. év vége óta a programirodák részei az ÚSZT Infópont Hálózatnak, melynek célja a vállalkozói szektor számára minél szélesebb körű és elérhető tájékoztatás biztosítása az Új Széchenyi Terv gazdaságfejlesztést szolgáló lehetőségeiről.

3.4 Támogatásokat Vizsgáló Iroda (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)

A Nemzeti Fejlesztési Minisztériumon belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda (TVI) a felelős az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzésének hazai központi koordinálásáért, különösen az Európai Bizottság felé bejelentendő támogatási intézkedések ellenőrzéséért és továbbításáért, illetve a Bizottság felé nem bejelentés köteles támogatások előzetes (támogatás meghirdetése előtti) ellenőrzéséért (a mezőgazdasági, halászati, vidékfejlesztési és erdészeti támogatások kivételével). A mezőgazdasági, halászati, vidékfejlesztési és erdészeti támogatási intézkedések elbírálásáért a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) Agrárszabályozási Főosztálya felelős az agrár- és vidékfejlesztési állami támogatások Európai Bizottság részére történő bejelentési rendjéről szóló 4/2009. (I.10) Korm. rendelet szerint.

Az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzésének hazai eljárási szabályait az *Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről* szóló 85/2004. (IV.19.) Korm. rendelet⁹ határozza meg.

A rendeletben meghatározottak szerint a TVI

- az uniós állami támogatási szabályok szerint az Európai Bizottság jóváhagyását igénylő támogatási tervezeteket megküldi az Európai Bizottságnak;
- a csoportmentességi rendelet (kis- és középvállalkozások támogatása, valamint képzési, foglalkoztatási, környezetvédelmi és kockázati tőke célú támogatások), valamint a de minimis (csekély összegű támogatások) rendelet hatálya alá tartozó támogatási tervezetek esetében – az állami támogatási szabályokkal való összeegyeztethetőség esetén – engedélyezi a támogatási intézkedés bevezetését, valamint tájékoztatja erről a Bizottságot;
- a 85/2004. (IV.19.) Korm. rendelet értelmében a támogatási program alapján készített pályázati felhívások esetében vizsgálja azok hazai, illetve közösségi jogszabályokkal való összhangját.

A rendelet szabályozza a TVI eljárási cselekményeit, a támogatást nyújtók bejelentési kötelezettségeit, illetve a támogatást nyújtókat és a TVI-t kötelező eljárási határidőket. A TVI felé való bejelentési kötelezettség valamennyi támogatási tervezetre (jogszabály, pályázati felhívás, egyedi támogatás) vonatkozik. A bejelentés elektronikus formában is kötelező.

⁹ 2009. december 1-től: EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése. A 2009. december 1-jén életbe lépett Lisszaboni Szerződés módosította az alapszabályokat lefektető, az Európai Közösséget létrehozó szerződést. Az utóbbi új neve: az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ). Az állami támogatásokra vonatkozó szabályok érdemben nem változtak, a számozás viszont megújult. A korábbi 87. cikk 107. cikkre változott.

A 2008 végétől begyűrűzött pénzügyi válság kapcsán a Bizottság tagállamonként általában egy támogatási kategóriára egy átfogó támogatási program bejelentését szorgalmazta, így – mint legegyszerűbb jogszabály-alkotási lehetőség – kerültek be a rendeletbe a válság kapcsán megjelenő bizonyos állami támogatási szabályok és támogatási kategóriák:

- pénzügyi válság kapcsán nyújtandó átmeneti támogatás (500 000 eurós támogatás),
- kedvezményes egyéni referencia kamatláb,
- állami kezességvállalás.

Az uniós jogalap és a hazai támogatási programok időbeli hatályának lejáratakor a pénzügyi válság kapcsán bevezetett rendelkezések kikerülnek a rendeletből.

A Támogatásokat Vizsgáló Iroda az Európai Unió Bizottsága számára minden évben jelentést készít a versenyszférának nyújtott támogatásokat tartalmazó intézkedésekről. A Verseny Főigazgatóság által a tagállami beszámolók alapján elkészített tanulmányok elérhetők a http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html címen.

Az NFM – TVI humánerőforrás fejlesztése Strukturális alapokból finanszírozott VOP-1.1.1-2009-0003 projekt keretében a TVI és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Versenyjogi Kutatóközpontja útjára indította az Állami támogatások joga c. periodikát. A kiadványok a www.atj.versenyjog.com weboldalon elektronikus formában is elérhetők.

3.5 Vállalkozásfejlesztési központok hálózata

3.5.1 Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA)

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítványt 1990-ben non-profit szervezetként hozták létre. Az 1999-től közhasznú alapítványként működő alapítvány célja, hogy elősegítse a mikro-, kis- és közepes méretű magánvállalkozások szakmai, vállalkozói, piaci fejlődését, tőkeerejük növelését, a vállalkozói kultúra fejlődését, valamint új vállalkozások létrejöttét. Az Alapítvány elsődleges ügyfélköre a kezdő-, mikro- és kisvállalkozások. A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány tevékenysége országos hatáskörű, programjait regionális, megyei, esetenként kistérségi orientációval valósítja meg. Kiemelt partnerei – a részben általa alapított – helyi vállalkozásfejlesztési közalapítványok és központok.

Az MVA 2010-2011. évi szakmai tevékenységének fontosabb területei:

Országos Mikrohitel Program

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány az Európai Unió Phare Programja és a Magyar Kormány társfinanszírozásával 1992. óta működteti a Mikrohitel Programot. A konstrukció szabályait úgy alakították ki, hogy a hitelbírálat nem a kereskedelmi bankokban, hanem a

Helyi Vállalkozói Központokban történik, amelyekkel az MVA külön-külön szerződéses viszonyban áll a program lebonyolítására. A Mikrohitel forrása a Magyar Állam tulajdonát képező visszaforgó típusú Országos Mikrohitel Alap (OMA), amelyet 2000-ben a Gazdasági Minisztérium, az EU Budapesti Delegációja és az MVA közötti szerződés értelmében hoztak létre. Az Alap kezelője a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány. 2005-ben létrejöttek az ún. Helyi Mikrohitel Alapok (HMA). Ez utóbbiak a decentralizált hitelezés erősítésével lehetőséget biztosítanak a térségi sajátosságokat figyelembe vevő konstrukciók és kondíciók alkalmazására. 1992. évi bevezetése óta a mikrohitel feltételrendszere többször módosult. A hitel célja gépek, berendezések, eszközök és más beruházások finanszírozása, a már meglévő üzleti tulajdon vagy bérelt infrastruktúra bővítése és/vagy fejlesztése, illetve a beruházáshoz kapcsolódó forgóeszközök biztosítása.

3.17. TÁBLÁZAT: MVA ÁLTAL 2010-2011. ÉVEKBEN MEGKÖTÖTT MIKROHITEL SZERZŐDÉSEK SZÁMA ÉS ÖSSZEGE

2010. év		2011. év	
darab	hitelösszeg	darab	hitelösszeg
492	2.491.157.000 Ft	382	1.749.017.708 Ft

3.18. TÁBLÁZAT: A MIKROHITEL FELTÉTELRENDSZERÉNEK VÁLTOZÁSAI 2009 ÉS 2011 KÖZÖTT

	2009.09.01.- 2010.07.01.	2010.07.01.- 2011.10.01.	2011.10.01.-
A hitel összege	7 millió Ft	7 millió Ft	7 millió Ft
Futamidő	beruházási: 8 év, forgóeszköz: 3 év	beruházási: 8 év, forgóeszköz: 3 év	beruházási: 8 év, forgóeszköz: 3 év
Maximális türelmi idő	max. 6 hónap	max. 6 hónap	max. 6 hónap
A hitel kamata	fix 8%	fix 6,5%	fix 4,9%
Forgóeszközre felvehető	100%	100%	100%
Alkalmazottak száma	max. 9 fő	max. 9 fő	max. 9 fő
Minimális saját erő	20%	20%	20%
Hitelcél	Beruházás, fejlesztés, forgóeszköz-finanszírozás		

Nemzetközi programok

Leonardo/ small business quality management systems (bus)

A Small Business Quality Management Systems (BUS) nevű projekt végrehajtása 2008. októberében indult, görög, szlovák és román partnerek bevonásával, az MVA koordinálása

mellett. A projekt célja a partner országokban működő kisvállalkozások minőségirányítási ismereteinek bővítése és ennek érdekében egy honlap és e-learning tanulási módszer kifejlesztése, egy korábbi Leonardo projekt eredményeire támaszkodva. A projekt során oktatási és részvételi eszköz került fejlesztésre, mely az ISO 9001:2000 sztenderdnek megfelelő minőségbiztosítási rendszer működtetéséhez szükséges tudás és készségek megszerzését célozza.

HU-SK Integrált turizmus fejlesztés a szlovák-magyar határ régióban

Az MVA vezető partnerként koordinálta a közös programot, amelyben az Alapítványon kívül öt magyarországi és három szlovákiai partner vett részt. A projekt célja a magyar-szlovák határszakasz turisztikai desztinációs menedzsment rendszer kialakításának előkészítése volt.

A program saját weboldala: www.husktour.com

HU-SK Hatástanulmány a hulladék, mint megújuló energiaforrás felhasználásáról, Nyitra és régiója és Budapest főváros biogáz állomásaira vonatkozóan

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány magyar partnerként részt vett a Nyitra város által koordinált, Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében 2011. január 1. és 2012. február 29. között megvalósuló, Hulladék, mint megújuló energiaforrás (HUSK/0901/2.1.2/0207) című projekt szakmai megvalósításában.

A projekt az energiafelhasználás csökkentésére, a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére, a CO₂ és más, üvegházhatást fokozó káros anyag mennyiségének csökkentésére, továbbá a régió hulladékok általi környezeti terhelésének csökkentésére irányul.

A program saját weboldala: www.hulladekbol-energia.hu

Képzési programok

Digitális kompetencia fejlesztése a kadarkúti kistérségben – TÁMOP 5.1.1.

A program célja a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben élő felnőttek képzése és felkészítése a számítógép kezelésére, azaz a digitális írástudásra, mint az egyik kiemelt kulcskompetenciára. Az MVA konzorciumi tagként vesz részt a programban, a helyi partner, a konzorcium vezetője a *Szövetség a Polgárokért Alapítvány*. A projekt eredményeként növekedik a digitális írástudással rendelkezők aránya a kistérségben. A munkába állás esélyei nőnek, mely által a munkanélküliek és az inaktívak száma is csökken, egyben a többgenerációs munkanélküliség átörökítésének folyamata is megtörhető. A képzéseken 400 fő vett részt.

Munkahelyi képzések támogatása a Közép-dunántúli Régió mikro- és kisvállalkozásainál-ernyőszervezeteken keresztül – TÁMOP 2.1.4.

A projekt célja a Közép-dunántúli Régióban működő mikro- és kisvállalkozások munkavállalóinak munkahelyi képzésének lebonyolítása akkreditált képző intézmények által.

A program saját weboldala: www.mva.hu/kapu

Tanácsadási programok

Vállalati Tanácsadás a Közép-Magyarország, Nyugat-Dunántúl, Közép-Dunántúl, és Dél-Dunántúl Régiókban

A Nemzeti Fejlesztési Terv II. Regionális Operatív Programok között meghirdetett pályázati konstrukció célja a régiókban működő mikro-, kis- és középvállalkozások sikeres működéséhez szükséges vállalásügyi ismeretek fejlesztése, a vállalkozások irányításához, hatékonyabb működéséhez szükséges tudás széleskörű elérhetőségének javítása, szakmaspecifikus tanácsadás igénybevételén keresztül. A projekt első fázisában régióként kiválasztásra került egy támogatás közvetítő szervezet, amely a második fázisban a KKV-k által igénybe vett tanácsadási szolgáltatást finanszírozza, emellett feladatai: a kapcsolódó adminisztráció ellátása, a program ügyfélszolgálatának működtetése, és általános információnyújtási tevékenység.

A program saját weboldala: www.tanacsadastamogatas.hu

3.5.1.1 Helyi Vállalkozói Központok (Alapítványok)

A megyei Helyi Vállalkozói Központok (Alapítványok) (HVK-k) önálló jogi személyiségű, független, saját kuratórium felügyelete mellett működő önfenntartó nonprofit szervezetek, amelyeket a megyei és települési önkormányzatok, vállalkozói érdekképviseletek, kamarák, vállalkozások (több helyen az MVA is) közösen alapítottak.

A HVK-k célja a helyi gazdaságfejlesztés elősegítése többek között az alábbi szolgáltatások nyújtásával:

- pénzügyi eszközök (Helyi mikrohitel, Kombinált mikrohitel, Új Széchenyi Hitel, Országos mikrohitel, MFB Kisvállalkozói hitel) kihelyezésében való közreműködéssel;
- pályázatkészítési tanácsadással;
- projektmenedzsmenttel;
- rendezvények szervezésével;
- információ szolgáltatással;
- vállalásügyi tanácsadással (forrásszerzés, ügyvitel, pénzügy, stb);
- inkubációs programokkal;
- oktatással.

A hálózat jelenleg 33 milliárd forintos hitelállományt, 6500 mikrovállalkozó család ügyletét kezeli.

A HVK-k vállalkozásfejlesztési tevékenységét a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány tevékenységének részletesebb bemutatásával ismertetjük.

3.5.2 Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány

Fővárosi Közgyűlés 1993-ban alapította a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítványt (BVK) azzal a céllal, hogy megteremtse a fővárosi vállalkozásfejlesztési program intézményi hátterét, tevékenységével segítse a budapesti mikro-, kis- és középvállalkozások létrejöttét és működését. A BVK közvetlen szolgáltatásokkal áll a fővárosi kis- és középvállalkozások rendelkezésére. Alapító tagja a Magyar Vállalkozásfejlesztési Hálózat Konzorciumnak – MVHK. Elnyerte a Budapest Kisvállalkozói Hitel (PPP) konstrukcióval az európai városokat tömörítő EURO CITIES szervezet Innovatív Városi Stratégiák díját.

A Közalapítvány 595 fős tanácsadói hálózata segíti a vállalkozók eligazodását az üzleti életben, a megvalósítandó üzleti terv elkészítésében. Alkalmazkodva a vállalkozások életciklusához, tanácsadói információkat nyújtanak a vállalkozásindításról, illetve a már működő vállalkozások számára pályázati- és finanszírozási kérdésekről, továbbá rendelkezésre állnak piac- és versenyhelyzet-elemzés, marketingkoncepció kidolgozása, projektgenerálás és tervezés, stratégiai vállalkozásvezetés területén.

3.19. TÁBLÁZAT: FRISS FORRÁSOK A FŐVÁROSI INDULÓ, ILLETVE MŰKÖDŐ MIKRO- ÉS KISVÁLLALKOZÁSOKNAK INNOVÁCIÓS PROJEKTJEIK, HÁLÓZATAIK, KLASZTEREIK SZÁMÁRA

KEDVEZMÉNYES FORRÁSOK A FŐVÁROSI VÁLLALKOZÁSOKNAK				
KISVÁLLALKOZÁSOKNAK		MIKROVÁLLALKOZÁSOKNAK		
Megnevezés	Új Magyarország Kisvállalkozói Hitel	Budapest Kisvállalkozói Hitel	Mikrohitel	Mikrohitel Plusz
Maximálisan igényelhető hitelösszeg	50 000 000 Ft	15 000 000 Ft	7 000 000 Ft	15 000 000 Ft agrárvállalkozások számára 5 000 000 Ft
Maximális futamidő	180 hónap	60 hónap	96 hónap	120 hónap agrárvállalkozások számára 84 hónap
Futamidőből türelmi idő a tőketörlesztésre	legfeljebb 24 hónap	legfeljebb 6 hónap	legfeljebb 6 hónap	legfeljebb 24 hónap
Kamat mértéke	3 havi EURIBOR + 4 %	jegybanki alapkamat + 3 %	fix, évi 9 %	változó, mindenkor érvényes jegybanki alapkamat
Hitelgarancia-díj	a garanciadíj megfizetését az MFB Zrt. átvállalja	garanciadíj megfizetése a vállalkozót terheli		garanciadíj megfizetését az MFB Zrt. átvállalja
Minimális saját erő	a beruházás visszaigényelhető ÁFA nélküli bekerülési értékének 15%-a	az igényelt hitelösszeg 20 %-a	az igényelt hitelösszeg 20%-a	a beruházás visszaigényelhető ÁFA nélküli bekerülési értékének 15%-a
Hitelcél	beruházásfinanszírozás	beruházás, fejlesztés, forgóeszköz-finanszírozás	beruházás, fejlesztés, forgóeszköz-finanszírozás	beruházásfinanszírozás

Az igénybevétel feltételei

- Budapesti telephely vagy székhely,
- foglalkoztatottak létszáma max. 50 fő,
- éves nettó árbevétel vagy mérleg főösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő Ft,
- lejárt hitel-vagy köztartozás, felszámolás- ill. csődeljárás alóli mentesség,

A megújított garanciarendszerek újdonsága, hogy az Európai Unió engedélye alapján a hitelösszeg maximum 90%-áig terjedhet a garanciavállalás lehetősége. A vállalkozások a garanciát 70%-os állami viszontgarancia mellett vehetik igénybe. A vállalkozók a

Közalapítvány segítségével juthatnak a kezességhez. A hitelekhez kapcsolt garancia szolgáltatással kisebb fedezettséggel, biztonságosabban finanszírozható a vállalkozás.

Az Új Magyarország Kisvállalkozói Hitel 10 milliárd forintos alapjának finanszírozója az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság, amelyhez a garanciát a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. nyújtja, a Mikrohitel Plusz termék kisvállalati párja. Azon kisvállalkozások fejlesztési igényei finanszírozhatók ebben a konstrukcióban, amelyek támogatására a de minimis szabályok szerint lehetőség van. A legfeljebb 50 millió forintos hitelt gépek, berendezések, ingatlan vásárlására vagy felújítására, bővítésére fordíthatja a vállalkozás. A kedvező kamatozás mellett a könnyített jogi biztosítéki követelmények és a Közalapítvány tanácsadói programja is erősíti a forrás támogatás jellegét. A hitel odaítéléséről a Közalapítvány javaslatára az MFB Zrt. dönt egy gyorsított, elektronikus kapcsolati rendszer felhasználásával.

A Budapest Kisvállalkozói Hitel egyszerűsített feltételekkel és alacsonyabb fedezeti követelmények mellett vehető igénybe. A 2,5 milliárd forint összegű budapesti alpból 15 millió forint felső összeghatárig érhető el a fővárosi vállalkozók számára kedvezményes forrás. A konstrukció a Közalapítvány és finanszírozó partnerei – a Polgári Takarékszövetkezet és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. – közös programja. A forrást beruházáshoz, fejlesztéshez, forgóeszköz finanszírozáshoz használhatja fel a vállalkozás. A hitel könnyített adminisztrációs rendben, az üzleti terv és az azt alátámasztó dokumentumok benyújtásával igényelhető. A kérelmet a Közalapítvány munkatársai értékelik, illetve a Közalapítvány Hitelbizottsága dönt a forrás odaítéléséről.

Mikrofinanszírozási források esetében azok a budapesti vállalatok a kedvezményezettek, amelyeknél a foglalkoztatottak száma nem érheti el a 10 főt, az éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg legfeljebb 200 millió forint (Mikrohitel Plusz esetén 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg), a vállalkozás megvalósítható üzleti tervvel rendelkezik, nincs lejárt hiteltartozása, nem áll csőd, felszámolás, végelszámolás alatt, nincs lejárt köztartozása.

A Mikrohitel Plusz kedvezményes hitel korszerű feltételrendszerben biztosítja a mikrovállalat méretű vállalkozások fejlesztési finanszírozását. A 20 milliárd forintos alap finanszírozó partnerei, az MFB Zrt. és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. a Közalapítvánnyal együttműködésben dolgozták ki a konstrukciót.

- hitelösszeg max. 15 millió Ft,-
- megvalósítható üzleti terv,
- lejárt hitel-vagy köztartozás, felszámolás- ill. csődeljárás alóli mentesség,
- felhasználható ingatlan vásárlásához, építéséhez, átalakításához, használt és új gépek, berendezések, felszerelések beszerzéséhez és tárgyi eszközökhöz kapcsolódó szoftver vásárlásához.

A mezőgazdasági vállalkozások számára – hasonló hitelcélok megvalósításához – 5 millió forint hitelösszeg, 7 éves futamidővel igényelhető. A hitel odaítéléséről a Közalapítvány javaslatára az MFB Zrt. dönt egy gyorsított, elektronikus kapcsolati rendszer felhasználásával.

A Mikrohitel speciális konstrukció, amely ötvözi a kis összegű, olcsó, éven belüli és éven túli hitelforrások jó tulajdonságait.

- hitelösszeg max. 7 millió forintot igényelhet a vállalkozás,
- felhasználható gépek, berendezések, eszközök és más beruházások finanszírozására, a már meglévő üzleti tulajdon vagy bérelt infrastruktúra bővítésére és/vagy fejlesztésére, forgóeszköz finanszírozásra. Nem csak a beruházáshoz kapcsolódó forgóeszközök finanszírozásához használható fel.

A Budapest Innopolisz Fejlesztési Program az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében Budapesten és a Közép-magyarországi Régióban a környezetipari, az egészségipari, valamint az Információs Társadalom Technológiák területén kialakuló üzleti projekteket, valamint ezek társas vállalkozásokban, hálózatokban, klaszterekben megjelenő együttműködéseit támogatja. A Budapest Innopolisz Fejlesztési program koordinációját a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány látja el. Feladata többek között a megjelölt három ágazatban érdekelt mikro-, kis- és közepes, illetve nagyvállalkozásokkal, kutatóintézetekkel, egyetemekkel, önkormányzatokkal együttműködve olyan projektek kialakítása, amelyek piacéretté válását – a szükséges magántőke bevonása mellett – a pályázati támogatások is segíteni tudják.

A Közalapítvány a Közép-magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség tagjaként részt vesz a vállalati innovációs programok kialakításának támogatásában, finanszírozásában.

3.6 Kamarák

3.6.1 Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK)

Az MKIK korábbi tevékenységéhez hasonlóan 2010-ben is ellátta a gyakorlati képzőhelyek felügyeletét, működtette a tanulószervezés intézményrendszeréhez kapcsolódó tanácsadó szolgálat, koordinálta a szintvizsgák lebonyolítását, a 27 gyakorlatigényes szakma gondozását, a vizsgaelnökök jelölését és a Szakma Kiváló Tanulója Verseny lebonyolítási feladatait. A regionális fejlesztési és képzési bizottságok jelentősen csökkentett források mellett látták le a felmérő és irány-arány meghatározó feladataikat. A Kamara ellátta továbbá a gazdasági szféra feladatait koordináló tevékenységét és érdekérvényesítését. Sok más érdekérvényesítő testülethez hasonlóan az MKIK tevékenységét is alapvetően befolyásolta a 2010-es országgyűlési képviselőválasztás. A Kamara felkérésre közreműködött a gazdaságpolitikai program kidolgozásában. Javaslatot dolgozott ki az adórendszer átalakítására, a foglalkoztatás bővítésére, a vállalkozásokat sújtó adminisztrációs terhek

csökkentésére, az EU-források gazdaságorientált hatékonyabb felhasználására, a szakképzési rendszer gyökeres átalakítására, a gazdasági kamarák rendszerének reformjára, valamint az állami finanszírozású kereskedelemfejlesztés továbbfejlesztésére. Az év során az MKIK keretében részletes javaslatok kidolgozására került sor a kereskedelmi tevékenység jövőbeni szabályozása, valamint a felnőttképzési tevékenység továbbfejlesztése vonatkozásában is.

A Kamara közreműködésével 2010-ben átalakításra került a szakképzési rendszer, melynek eredményeként duális szakképzés került bevezetésre. Ebben a gyakorlati képzés alapvetően a vállalatoknál, vállalkozásoknál történik és ezt egészíti ki a szakiskolában folyó képzés, a gyakorlati óraszámok jelents emelkedése mellett. Ezzel egyidejűleg a kamarai rendszer további 99 szakma gondozását kapta meg, így most már 125 szakma teljes tartalomszabályozása tartozik a gazdaság önkormányzatához.

2011-ben alapvetően megváltozott az érdekvégyesítés intézményrendszere, az Országos Érdekegyeztetési Tanácsot és az általa ellátott funkciók megszüntetésre kerültek és az érdekegyeztetés legmagasabb szintű szerveként a Kormány részvétele nélkül, alapvetően konzultációs jelleggel létrejött a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács, amelyben a gazdaságot, a tudományt, a munkavállalókat, a civil szférát és az egyházakat képviselő szervezetek vesznek részt. Az NGTT gazdasági oldalán belül a munkaadói érdekképviseletek mellett teljes jogkörrel jelennek meg a gazdasági kamarák

Az MKIK **külgazdasági tevékenységében** a korábbi évek gyakorlatát követve az egyes relációkat érintő konkrét események, rendezvények szervezése mellett 2010-ben és 2011-ben is a brüsszeli képviselet hatékony működtetése (ennek keretében az EU-szintű lobbitevékenység erősítése és az Eurochambres által kezelt témakörök véleményezése), a tagozatok és vegyeskamarák munkájának segítése, a területi kamarák külgazdasági tevékenységének koordinálása, továbbá egyes EU-s projektekben való részvétel jelentette a legfontosabb feladatokat. Támogatást nyújtott a négy, korábban létrehozott vegyeskamara (magyar-román, magyar-horvát, magyar-szerb és magyar-ukrán) és a területi kamaráknál működő tagozatok (magyar-román, magyar-szlovák, magyar-szlovén) tevékenységéhez és újjászervezte a Magyar-Kínai Tagozat, valamint a Magyar-Orosz Tagozat tevékenységét. Üzleti delegációt szervezett Indiába, a Sanghaji Világkiállításra, Üzbegisztánba, Oroszországba, az Egyesült Arab Emirátusokba és Ománba, valamint Iránba.

A gazdaság, a vállalkozások fejlesztését szolgáló programok közül változatlanul a **Széchenyi Kártya** forgalmazásában való részvétel jelentette 2010-ben is a legjelentősebb feladatot a kamarai rendszer számára. Ez 2011-ben kibővült a likviditási, forgóeszköz és beruházási hitelek mellett megjelent Agrár Széchenyi Kártyával, valamint a kombinált mikrohitellel.

A **választottbírósi tevékenység** 2010/2011 során is az előző évek dinamikájával folytatódott. mind a forgalom, mind a tárgyévben lezárt és új ügyek tekintetében.

2010 január 1-től a kamarai rendszernek egy új közigazgatási feladatkört is el kellett látnia, az **építőipari-kivitelező tevékenységet végző vállalkozások kötelező kamarai regisztrációját**. Az országosan egységes, elektronikus úton is teljesíthető és az on-line bárki számára hozzáférhető regisztráció az MKIK-nál működik. 2010. végéig 42 174, 2011. végéig összesen 47 409 vállalkozás regisztrált a rendszerbe.

2011. II. félévben az MKIK közreműködött az Országos Képzési Jegyzék teljes körű felülvizsgálatában, annak érdekében, hogy az abban szereplő alapszakmák, ráépülések és elágazások száma radikálisan csökkenthető legyen és az így előálló új szakmastruktúra minden területen egy szélesebb alapozású képzést tegyen lehetővé.

3.6.2 Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

A területi kereskedelmi és iparkamarák szerteágazó, mégis nagyon hasonló tevékenységét a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara példáján kerül bemutatásra.

Magyarország Budapest-centrikussága a gazdasági életben különösen jelentős. Jellemző a vállalkozások fővárosban megvalósuló koncentrációja, ennek következtében a magyar kamarai rendszerben kiemelt helyet foglal el a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. Nem csak elhelyezkedése miatt kiemelkedő ez az intézmény, közel 4 000 tagvállalatával Magyarország legnagyobb taglétszámú önkéntes gazdasági önkormányzata.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elsődleges feladata a gazdaságfejlesztés és az általános gazdasági érdekképviselés. A feladatok között jelentős mértékűek az állam által átadott közfeladatok, melyek közül jelenleg kiemelt helyen szerepel a kamara szakképzéssel kapcsolatos tevékenysége. A feladatok másik nagy csoportja az üzleti forgalom biztonságának megteremtésére vonatkozik, melynek keretében származási igazolásokat állít ki, kereskedelmi szokványgyűjteményeket állít össze, etikai kódexet dolgoz ki és békéltető testületet működtet.

A kamara érdekérvényesítéssel kapcsolatos feladatainak ellátásához elengedhetetlen a partnerkapcsolatok minőségi ápolása, amely kiterjed az érdekképviselési szervezetekre, a gazdaság fejlesztését szolgáló intézményekre, önkormányzatokra, minisztériumokra, hatóságokra, területi és külföldi kamarákra valamint nemzetközi szervezetekre egyaránt. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara érdekérvényesítő tevékenysége kétirányú: a tagok érdekei szerint jár el a közigazgatással való együttműködés során, emellett saját tagjai között is végez érdekegyeztetést. A kamara a kormánnyal és helyi önkormányzatokkal való kapcsolattartás során javaslatokat, véleményeket, elemzéseket dolgoz ki, tájékoztatást ad, információt nyújt.

A kamara a lokális piaci együttműködés megteremtésével segíti a kis- és középvállalkozások gazdaságos működését, ezáltal pozitív hatást gyakorolva a helyi gazdasági élet alakulására, nemzetközi kapcsolataival pedig lehetőséget biztosít a vállalkozásoknak a kitörésre, a külföldi piacokon való megjelenésre, határon túli üzleti kapcsolatok kiépítésére.

3.6.3 Magyar Agrárkamara (MA)

Az 1994. évi XVI. törvény értelmében alakult meg a Magyar Agrárkamara 1994. decemberében közfeladatokat ellátó, jogi személyiséggel rendelkező, országos hatáskörű köztestületként. A gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvénynek megfelelően 2000-ben az agrárkamarak átalakultak. A Magyar Agrárkamara tagjai a fővárosi és a területi agrárkamarak. A 20 területi agrárkamara ugyancsak köztestület, amelynek önkéntes alapon tagjai a mezőgazdasági, erdőgazdasági, halászati és vadászati tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetek, ideértve az ezekhez közvetlenül kapcsolódó feldolgozó, kereskedelmi, illetve szolgáltató tevékenységet végzőket is. Az agrárkamaráknak 2010/11-ben mintegy 11 ezer önkéntes tagja volt, jogi személyiséggel rendelkező társas vállalkozások, őstermelők, családi gazdaságok és egyéni vállalkozók.

A Magyar Agrárkamara feladatai

A Magyar Agrárkamara a gazdasági kamarákról szóló törvény felhatalmazása alapján az agrárgazdaság fejlesztésével, támogatásával, általános érdekeinek érvényesítésével, az európai uniós integrációval, továbbá regionális fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységeket lát el. Tanácsadó hálózata közreműködésével segíti a gazdálkodókat az EU-támogatások megszerzésében. Ezeket a tevékenységeket nemcsak tagjai, hanem valamennyi gazdálkodó érdekében végzi. Részt vesz a törvény-előkészítési folyamatokban, képviselőt küld az országos jelentőségű bizottságokba. Kapcsolatot tart a külföldi mezőgazdasági kamarák országos szerveivel és azok nemzetközi szervezeteivel. 2004. május 1-je óta a COPA (Comité des Organisations Professionnelles Agricoles de l'Union Européenne, azaz a Mezőgazdasági Szakmai Szervezetek Bizottsága) teljes jogú tagja. A Kamara rendszeresen értékeli az ágazat helyzetét, segít a problémák feltárásában, javaslatokat, munkaanyagokat készít. Kiemelt feladatoként kezeli a szakképzéssel kapcsolatos feladatokat, az MKIK-val együttműködésben részt vesz a munkaerőpiaci szereplők igényeinek megfelelő iskolarendszerű szakképzés koordinációjának feladataiban.

Gazdálkodói Információs Szolgálat

A Magyar Agrárkamara működteti az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) keretében a „Gazdálkodói Információs Szolgálatot”. A tájékoztatási hálózat feladata a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál regisztrált – illetve az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében pályázni szándékozó – ügyfélkör (gazdálkodók, vidéki lakosok) folyamatos, térítésmentes tájékoztatása, információval történő ellátása. Az agrárkamara tanácsadó hálózatban 200 ügyfélszolgálati irodában 202 tanácsadó tevékenykedik.

3.6.4 Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága (ICC Hungary)

Az ICC (International Chamber of Commerce - Nemzetközi Kereskedelmi Kamara) a világot átfogó üzleti szervezet, mely 1919-től segíti és szorgalmazza a világkereskedelem fejlesztését és építi kapcsolatait az egyes országokkal, a nemzetközi szervezetekkel, az ENSZ-szel és a WTO-val. Szervezője az ENSZ fejlődő világgal kapcsolatos rendezvényeinek (3rd Conference of Least Developed Countries), közös befektetési tanácsot hozott létre az UNCTAD-dal Investment Advisory Council címen és aktív szervezője volt számos akciónak a Business Action for Sustainable Development programokban.

Az ICC Hungary a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága, a világ üzleti szervezetének a közép-európai térségben elsőként létrehozott nemzeti bizottsága. Közhasznú egyesületként 35 közvetlen tagszervezettel működik, az országos szervezeteken (Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége), kamarákon (10 területi kereskedelmi és iparkamara), szövetségeken (Joint Venture Szövetség, Magyar Vasúti, Vizi és Légiközlekedési Szövetség, Magyar Védjegy Egyesület) keresztül közvetetten mintegy 45-50 ezer vállalkozáshoz, bankhoz jutnak el információi.

Az ICC Hungary megalapítása óta aktívan dolgozik az ICC által kidolgozott, a nemzetközi kereskedelem különféle területeire vonatkozó ajánlások, szokványok (Incoterms 2010, UCP 600, URDG 758) hazai elterjesztése érdekében hazai és nemzetközi konferenciák szervezésével, kétnyelvű (angol-magyar) kiadványok megjelentetésével és árusításával, szakmai bizottságok működtetésével.

KKV szektort érintő tevékenysége:

- Kereskedelemtechnikai oktatás, szakértői segítségnyújtás;
- Speciális munkabizottságokat létesített az ICC Hungary Egyesület az ICC központja által kidolgozott, a nemzetközi kereskedelem különféle területeire vonatkozó ajánlások, szokványok (Incoterms 2010, URDG758) új, frissített kiadásainak lefordításra;
- Az Egyesület megalkotta az Export menedzsment munkabizottságot, egy hiánypótló kereskedelemtechnikai könyv megszerkesztésére és kiadására.

3.7 Regionális fejlesztést támogató szervezetek

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény alapján a területfejlesztés feladata az ország térszerkezete harmonikus fejlődésének elősegítése; a térségi és helyi közösségek területfejlesztési kezdeményezéseinek összehangolása az országos célkitűzésekkel. A törvény a központi állami szerveket az alábbi feladat- és hatáskörrel ruházza fel: az Országos Területfejlesztési Tanács közreműködik a

területfejlesztéssel kapcsolatos kormányzati feladatok ellátásában, részt vesz a területfejlesztési politika kialakításában, döntés-előkészítő, javaslattevő, véleményező és koordinációs feladatkörben.

A 2010. évi kormányváltást követően a területrendezés és területfejlesztés irányítása szétvált. A területrendezés a Belügyminisztérium, a területfejlesztés a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium irányítása alá került.

A területfejlesztést és területrendezést ellátó területi szervek: a területfejlesztési önkormányzati társulások, a kistérségi fejlesztési tanácsok (174 kistérség), a megyei területfejlesztési tanácsok (19 megye), a Térségi Fejlesztési Tanácsok (pl. a Balaton Fejlesztési Tanács), a Regionális Fejlesztési Tanácsok és a titkársági feladatokat ellátó közhasznú társaságok (7 régió).

A Regionális Fejlesztési Tanácsok dolgozzák ki a régió területfejlesztési koncepcióját és programját. A Tanácsok a régió fejlesztési programjai megvalósításával összefüggő fejlesztési döntéseinek előkészítésére a régió belüli területfejlesztési intézmények információellátásának javítására, a kistérségi fejlesztési tanácsok munkájának segítésére Regionális Fejlesztési Ügynökségeket (Közhasznú Társaságokat) hoztak létre. A Regionális Fejlesztési Tanácsok az ÚSZT Operatív Programokból a régióknál jelentkező feladatok megvalósításában vesznek részt. A Regionális Fejlesztési Ügynökségek segítik a Regionális Fejlesztési Tanácsokat, hogy az Országos Területfejlesztési Koncepcióval összhangban kidolgozzák a régió hosszú- és középtávú területfejlesztési koncepcióit, a régió fejlesztési programjait, összegyűjtik és feldolgozzák az önkormányzatok, gazdasági és társadalmi szervezetek fejlesztési programokkal, projektekkel kapcsolatos elképzeléseit. Az RFÜ-k közreműködnek a Regionális Fejlesztési Tanácsok által a központi és regionális forrásokra benyújtandó pályázatok elkészítésében, és közreműködő szervezetként vesznek részt a pályázati rendszer működtetésében.

A Regionális Fejlesztési Tanácsok döntéshozóként közreműködnek központi költségvetésből származó hazai fejlesztési források felhasználásban.

A területfejlesztést és területrendezést ellátó területi szervek rendszerében a 2011. évi CXCVIII. törvény 2012. január 1. napjától az alábbi változtatásokat lépteti életbe.:

A területfejlesztési és területrendezési feladatokat területi szinten 2012. január 1. napjáig a Területfejlesztési Önkormányzati Társulás, a Kistérségi Fejlesztési Tanács, a Megyei Önkormányzat, a Megyei Területfejlesztési Tanács, a Térségi Fejlesztési Tanács, a Regionális Fejlesztési Tanács látja el.

A 2012. január 1. napján bekövetkező módosulás eredményeként a területfejlesztés és területrendezés feladatait területi szinten a Területfejlesztési Önkormányzati Társulás, a Megyei Önkormányzat, a Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum, a Megyei

Területfejlesztési Konzultációs Fórum, a Térségi Fejlesztési Tanács és a Regionális Fejlesztési Ügynökség valósítja meg. Az RFÜ-k állami tulajdonba kerülnek.

A 2012. január 1. napján megszűnő szervezetek:

- kistérségi fejlesztési tanács,
- megyei területfejlesztési tanács,
- regionális fejlesztési tanács.

A 2012. január 1. napján létrejövő szervezetek:

- a regionális területfejlesztési konzultációs fórum,
- a megyei területfejlesztési konzultációs fórum,

3.7.1 VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft (VÁTI Nonprofit Kft.)

A VÁTI Nonprofit Kft. tevékenysége átfogja a területfejlesztéssel és - rendezéssel, az épített környezet védelmével és alakításával összefüggő kutatási, tervezési és tanácsadói tevékenységek teljes körét. A VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft. közhasznú, 100 %-ban állami tulajdonú társaság. A tulajdonosi jogokat a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter gyakorolja.

A társaság 2010 és 2011 folyamán továbbra is részt vett az Interreg Közösségi Kezdeményezés programok, az Európai Területi Együttműködési Programok sikeres végrehajtásában, valamint közreműködő szervezetként ellátta az I. Nemzeti Fejlesztési Terv, valamint az Új Magyarország Fejlesztési Terv Operatív Programjainak megvalósítását (Regionális Fejlesztési Programok, Államreform Operatív Program, Elektronikus Közigazgatás Operatív program).

A VÁTI Nonprofit Kft. 2010 és 2011. évi szakmai – KKV szektor vonatkozású – tevékenységének fontosabb területei és eredményei:

Regionális Operatív Programok 2007-2013

A VÁTI Nonprofit Kft. 2007. évtől közreműködő szervezeti feladatokat lát el az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚSZT) Regionális Operatív Programok humán infrastrukturális fejlesztéseit érintő prioritásaihoz kapcsolódóan. A VÁTI által lebonyolított humáninfrastruktúra tárgyú ÚMFT ROP projektekben a KKV-k elsősorban a fejlesztéseket fizikailag megvalósító szállítóként jelennek meg.

2009. második félévében a VÁTI Nonprofit Kft. több turisztikai és városrehabilitációs konstrukció megvalósítását átvette a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökségtől. A projektek célja a régió vonzóbb turisztikai célponttá tétele. A városrehabilitációs konstrukciókban a kedvezményezettek az önkormányzatok, a KKV-k szállítóként vállalnak szerepet. A turisztikai konstrukciókban azonban a vállalkozások, így a KKV-k is megjelennek támogatandó célcsoportként.

Közigazgatási Operatív Programok 2007-2013

A VÁTI Nonprofit Kft. közreműködő szervezeti feladatokat lát el az Elektronikus Közigazgatás és az Államreform Operatív Programokban. Az EKOP célja többek között a KKV-k számára kötelező ügyintézés, bürokratikus adminisztráció könnyebbé és gördülékenyebbé tétele az adatszolgáltatási/információs folyamatok elektronizálása révén. Az ÁROP hatása a KKV szektorra közvetett, a közintézmények hatékonyságának növekedése gyorsabb és zökkenőmentesebb ügyintézését tesz lehetővé a vállalkozások számára is.

EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok, Svájci Alap projektek

A VÁTI Nonprofit Kft. 2009 áprilisától lát el feladatokat a Norvég és Svájci Alapokból finanszírozott projektek lebonyolításával kapcsolatosan. A két alap keretében meghirdetett pályázatok célja a regionális együttműködés fejlesztése, innovációs, oktatási és továbbképzési programok finanszírozása, hátrányos helyzetű régiók és fiatalok támogatása, munkahelyteremtés elősegítése, a fenntartható fejlődés, energiahatékonyság és energiatakarékosság érdekében eszközölt fejlesztések megvalósítása, kulturális örökség megőrzése.

Roma Fejlesztési és Tervező Programiroda (RFTPI)

Az Iroda 2009. második félévében kezdte meg működését a VÁTI Nonprofit Kft. keretében. Feladata a roma népesség integrációjának módszertani háttértámogatással történő elősegítése. Az RFTPI céljai közé tartozik a roma integrációs szempontok hatékonyabb és eredményesebb érvényesítése az uniós projektekben. A roma integrációs szempontok tényleges érvényesítése a pályázati elbírálási rendszerben növelheti a hátrányos helyzetű, roma munkavállalókat alkalmazó KKV-k pályázási esélyeit.

A Roma Fejlesztési és Tervező Programiroda 2010. december 31-i hatállyal megszűnt.

Európai Területi Együttműködési, IPA és ENPI határon átnyúló programok 2007-2013

A 2007-2013-as programozási periódusban a hazai részvétellel zajló 13 nemzetközi program közül 6 program (Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Románia, Délkelet-Európai Transznacionális Program, Magyarország-Szerbia, Magyarország-Horvátország, Magyarország-Románia-Szlovákia-Ukrajna Programok) esetében kerültek a program menedzsmentért felelős közös intézmények Magyarországon felállításra. A VÁTI-ban működnek ezen nemzetközi programok, továbbá az Ausztria-Magyarország program –

külföldi munkatársakat is foglalkoztató – Közös Technikai Titkárságai. A Közös Technikai Titkárságok az egyes programok operatív koordinációjáért felelnek a teljes programterületre kiterjedően. A programok szabályszerű végrehajtásáért felelős Irányító Hatóság számos programszintű horizontális menedzsment feladatot is a VÁTI-ra delegált (kifizetés, monitoring rendszer működtetés), ezen feladatokat a VÁTI Területi Együttműködési Üzletága látja el. A VÁTI látja el ezen túl ezen nemzetközi programokhoz kötődő hazai végrehajtási feladatokat is (társfinanszírozási szerződéskötés, hitelesítés).

Határ menti együttműködési programok

Magyarország szomszédos országaival a 2007-2013-as periódusra vonatkozóan jellemzően kétoldalú határmenti együttműködési programok kerültek kidolgozásra. A határmenti programok jellege eltérő attól függően, hogy az unió belső, vagy külső határai mentén fekvő területeket érint. Ezek alapján megkülönböztetjük az EU belső határa mentén fekvő magyar-román, magyar-szlovák, magyar-osztrák és magyar-szlovén határ menti operatív programokat; az Előcsatlakozási Eszköz (IPA) hatálya alá tartozó országokkal működő magyar-horvát és magyar-szerb határ menti programokat; valamint az Ukrajnával együttműködő négyoldalú határ menti együttműködési programot (magyar-szlovák-román-ukrán). A határ menti együttműködésben az érintett határ menti megyék szereplői jogosultak az egyes programok prioritásainak megfelelő együttműködésükhöz támogatásra pályázni.

Interregionális együttműködési programok

Az INTERREG IVC 2007-2013 Program célja, hogy a Strukturális Alapok felhasználásával kapcsolatos tapasztalatcsere támogatásával növelje az uniós források felhasználásának hatékonyságát. Az együttműködések keretében a tapasztalt, Strukturális Alapokat felhasználó régiók átadják tudásukat olyan régióknak, amelyek hasonló jellegű fejlesztéseket szeretnének megvalósítani a Strukturális Alapok finanszírozásával. A program fő célkitűzése, hogy a régiók és a helyi szereplők közötti együttműködés révén elősegítse az EU harmonikus fejlődését. A program keretében a következő prioritások mentén működhetnek együtt a leendő projektpartnerek: innováció és tudásalapú gazdaság, valamint környezetvédelem és kockázat-megelőzés

3.7.2 Regionális Fejlesztési Holding Zrt.

A Regionális Fejlesztési Holding a Magyar Fejlesztési Bank stratégiai csoportjának tagja, 100 %-ban állami tulajdonban lévő pénzügyi szolgáltató és tanácsadó cég.

A társaságot a Kormány 2000-ben hozta létre azzal a feladattal, hogy mikro-, kis- és középvállalkozások, továbbá helyi önkormányzatok számára projektszervezési, tanácsadási és forrásszervezési, valamint kiegészítő fejlesztési források biztosításával járuljon hozzá a gazdaság fejlődéséhez.

Minden régióban önálló, teljes hatáskörrel rendelkező leányvállalattal rendelkezik, ezen túl az összes megyeszékhelyen ügyfélszolgálati irodát működtet. A finanszírozási feladatokat országos hatáskörű cége, a Regionális Fejlesztési Finanszírozó Zrt., továbbá két helyi leányvállalata, az Alföld Faktoring Zrt. és a Régio Finansz Zrt. látja el. A felsorolt pénzügyi vállalkozások főként támogatás megelőlegező és beruházási kölcsönt, fejlesztési hitelt, valamint forgóeszköz hitelt nyújtanak partnereinknek. A Holding a saját termékein és szolgáltatásain kívül közvetíti az ügyfelek felé az MFB csoport termékeit is.

Regionális cégei tőkebefektetés céljából is keresnek fejlődési potenciállal bíró vállalkozásokat. Minden esetben kisebbségi tulajdonrészt szerez és a menedzsment jogok gyakorlásában nem vesz részt.

Tanácsadási tevékenysége középpontjában az uniós pályázatírás és projektmenedzsment tevékenység áll.

3.8. Befektetésösztönzés és kereskedelemfejlesztés

3.8.1 Nemzeti Külgazdasági Hivatal

A Nemzeti Külgazdasági Hivatalt (Hungarian Investment and Trade Agency – HITA) 2011. január 1-én a Magyar Kormány a külgazdaságért felelős miniszter irányítása alatt működő központi költségvetési szervként hozta létre azzal a céllal, hogy a külföldi cégek magyarországi befektetései ösztönzése és a kétoldalú kereskedelem elősegítése mellett támogassa az EU integráció-orientált hazai kis- és középvállalkozások külgazdasági tevékenységének törekvéseit. A Hivatal széleskörű hazai és nemzetközi együttműködést folytat elsősorban szakmai szövetségek, minisztériumok és kamarák részvételével. Részt vesz a közép- és hosszú távú külgazdasági stratégiaalkotáshoz szükséges háttéranyagok és elemzések készítésében. A Hivatal budapesti központjának munkáját hat hazai regionális kirendeltség egészíti ki, melyek helyismeretükkel és kapcsolatrendszerükkel támogatják a HITA befektetésösztönző és exporttámogató tevékenységét. Tevékenységének fontos eleme továbbá a külföldi külgazdasági szakdiplomata hálózat szakmai irányítása és a kis- és középvállalkozások támogatására, fejlesztésére létrejött Enterprise Europe Network felügyelete.

Az üzletfejlesztési tevékenység során támogatja a hazai kis- és közepes vállalatok külpiaci törekvéseit, legyen az exportértékesítés, vagy piacszerzési célú tőkekihelyezés. Cégfelméréseket, céglátogatásokat szervez, melyek célja az exportképes árualap, innovatív technológiák és szolgáltatások felmérése, valamint személyes kapcsolatok kialakítása, üzletfejlesztési tanácsadás. Üzleti és innovációs partnerkereső adatbázisokat fejleszt, nemzetközi kiállításokat és üzletember találkozókat szervez, egyéni igények szerint célzott partnerkeresést végez és elősegíti az egyes nemzetközi együttműködések.

A Hivatal céljai közé tartozik továbbá a befektetői bizalom erősítése, a beruházások előmozdítása elsősorban a gazdaságilag hátrányosabb helyzetű térségekben. A külföldi befektetések elősegítése érdekében tájékoztatást nyújt és programokat szervez. Felkutatja a potenciális külföldi befektetőket, kapcsolatot tart velük és segítik a befektetési döntések meghozatalát. A beruházók igényeit emellett közel 130, magasan fejlett logisztikai és telekommunikációs infrastruktúrával ellátott ipari park kész kiszolgálja.

2011. évben a Hivatal által szervezett 103 szakmai programon több mint 1800 vállalat vett részt, melynek folyamányaként közel 108,8 millió euró direkt export eredményt remélnek a cégek. A szakmai programok mellett kiemelt jelentőséggel bír az ügyfélközpontú egyedi vállalati tanácsadási munka, a külföldi és hazai üzleti megkeresések koordinálása és megválaszolása. A Hivatal tanácsadói az év során megközelítőleg 1500 hazai - főként kis és közepes vállalat - részére nyújtott segítséget exportpartnerek felkutatásában és egyedi külpiaci tevékenységük sikeres bonyolításában.

Enterprise Europe Network

2008 óta működik a nemzetközi Enterprise Europe Network hálózat, az Európai Bizottság egyetlen vállalkozásfejlesztési hálózata, amelynek célja a kis és középvállalkozások (KKV-k) nemzetközi kereskedelmi együttműködéseinek, valamint innovációs, technológiai és kutatás-fejlesztési aktivitásának elősegítése az Európai Unióban. Az összesen 49 országban működő hálózatot 600 szervezet alkotja, 6000 munkatárssal, többségében vállalkozásfejlesztési intézmények, kereskedelmi kamarák, regionális fejlesztési ügynökségek és egyetemi technológia központok.

A hálózat pénzügyi keretét a CIP (Competitiveness and Innovation Programme – Versenyképességi és Innovációs Program) keretprogram biztosítja, amelyben pályázat útján nyerték el a konzorciumok az uniós támogatást és szerződésben rögzített munkaprogram megvalósítására használhatnak fel.

Magyarországon az országos lefedettségű konzorciumot 2011. január 1-től a HITA vezeti, emellett a konzorciumban a HITA EEN 2 régió munkáját koordinálja közvetlenül (Közép-Magyarország és Észak-Magyarország), 3 irodával: Budapest, Eger és Miskolc. Emellett ellátja a hálózat PR/marketing és kommunikációs tevékenység koordinálását is. A magyar hálózat tagjai a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara, a PRIMOM Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Vállalkozásélénkítő Alapítvány és a Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány. Az intézmények közel 60 munkatárssal valósítják meg itthon a „no wrong door” koncepciót, azaz az ügyfél bármely irodát keresi fel, mindenhol ugyanazt a magas színvonalú kiszolgálást kapja.

A kezdeményezés kiemelt célpiacai a hálózatban résztvevő országok és elsődlegesen az EU.

Exportfejlesztési eszközök, programtípusok

- Üzletfejlesztési tevékenység
- Szeminárium, workshop, tréning szervezése különféle témákban: CE jelölés, pályázatok, közbeszerzés, export inkubációs program stb.
- Multiszektorális üzletember találkozók belföldön/külföldön szakvásárok mellett
- Cégre szabott tanácsadás, export inkubáció
- Közbeszerzési tenderfigyelés
- BCD üzleti partnerkereső adatbázis
- Innovatív KKV-kat támogató szolgáltatások
- Technológiai audit
- Transznacionális technológia-transzfer (rendezvények)
- Közvetlen partnerlátogatások egyedi tanácsadással egybekötve
- KKV-k innovációs tevékenységének előmozdítása (lehetőségek feltérképezése)
- BBS technológiai partnerkereső adatbázis
- KKV-k részvételének elősegítése az EU 7. Kutatás-fejlesztési Keretprogramjában
- Interaktív rendezvények szervezése
- KKV-k K+F szükségleteinek beazonosítása (személyes és on-line konzultáció)
- Partnerkeresés K+F céljából (adatbázis)
- KKV-k 7. keretprogram pályázataira jelentkezésének elősegítése

Nemzetközi projektek

Adriatic Danubian Clustering projekt (ADC): célja transznacionális klaszterstratégia kialakítása négy kiválasztott ágazatban, a projekt népszerűsítése a hazai KKV-k, klaszterek és ágazati szervezetek körében és bevonásuk az egyes megvalósuló eseményekbe valamint a transznacionális együttműködési megállapodásba.

Erasmus Fiatal Vállalkozóknak projekt (EXE-PRIZE3): célja a vállalkozni kívánók, start-up vállalatok akvirálása és felkészítése a külföldi tapasztalt, fogadó cégeknél történő tapasztalatszerzésre, kiutazás támogatására szolgáló szerződése megkötése, kiutazás szakmai és pénzügyi elszámolásának ellenőrzése, kiutazók támogatásának kifizetése, magyar fogadó cégek segítése.

Environmental Services for Metalworking Industries (ESMI): célja a környezetvédelmi szolgáltatók és a hálózat szorosabb együttműködésének elősegítése, workshop szervezése, a legjobb gyakorlatok átadására, többnyelvű tudásalap létrehozása a környezetgazdálkodás számára, a bevált gyakorlatok terjesztése a KKV-k, a vállalkozásokat támogató szervezetek és a hálózat tagjai között.

Public Procurement for SMEs (T4SME): célja a hazai KKV-k minél aktívabb bevonása a közbeszerzési pályázatokon való részvételbe, a témában rendezvények megvalósítása és

cégek toborzása, a rendezvények előkészítése és utánkövetése, follow-up támogatás a résztvevő cégeknek, partnertalálkozókon való részvétel és közbeszerzési tenderfigyelési szolgáltatás biztosítása a KKV-knak.

Bridging Enterprises to empower environmental and energy networks (BE2WEEN): nemzetközi üzletember találkozók kerültek megszervezésre a kiemelt vásárok mellett, melyhez kapcsolódva az események népszerűsítése, cégek toborzása; follow-up támogatás a résztvevő cégeknek.

EU Regional Cooperation for SMEs access to Public Procurement (EuroPROC): célja közbeszerzési szakmai programok szervezése, tanulmánykészítés, közös kommunikációs eszköz kifejlesztése, a projekt népszerűsítése a hazai KKV-k körében.

Az Enterprise Europe Network nagy hangsúlyt fektet a KKV szektor tájékoztatására kiadványok készítésével is. Az információhiány ma is az egyik legfőbb gátja a mikro- és kisvállalkozások növekedésének. Ezt a hiányt igyekszik pótolni a Start-up Guide. A 2011-es kiadás Üzlet az Európai Unióban c. fejezetében való megjelenéssel a HITA-EEN hozzájárul a kiadvány térítésmentes terjesztéséhez.

2011. évben az EEN rendezvényeken 686 ügyfél vett részt, üzletember találkozókra a 183 résztvevő szervezet 852 tárgyalást bonyolított le. A magyar kis-középvállalkozások részéről EU témában több mint 300 kérdést kezelt, mélyebb tanácsadásban (nemzetközi partnerkeresés, IPR, finanszírozási/pályázati témában) 300 feletti alkalommal segített a hozzá forduló vállalkozásokat. Szolgáltatásai révén 11 szervezet kötött nemzetközi üzleti, technológiai vagy K+F együttműködést.

Kollektív rendezvények

A KKV-k részvételének támogatása a környező országok és határ menti régiók legjelentősebb gazdasági, kereskedelmi seregszemléin az exportbővítési célokon túlmenően jelentős gazdasági országimázs építő szereppel is bír, ami egyik kitüntetett célja a Hivatalnak. Ezek a programok hozzájárulnak az Új Széchenyi Tervben definiált „Kárpát-medencei Gazdasági Tér” fejlődéséhez is. A részvétel hatékonyságának növelése érdekében több kiállítás mellé a HITA kísérő rendezvényeket is szervezett.

2011-ben a 10 multiszektorális kiállításon 189 cég vett részt. A kiállítások helyszíni üzletkötéseinek értéke 451,4 ezer euró volt, az egy éven belül várható export árbevétel a résztvevők becslései alapján 9,7 millió euró.

A multiszektorális kiállítások szervezése elsősorban exportfejlesztési eredményeket hoz, de mivel döntő többségükben a Kárpát-medencén belül valósulnak meg ezek a rendezvények, nagyban hozzájárulnak az Új Széchenyi Tervben megfogalmazott (mely a 2011-ben kidolgozás alatt lévő Wekerle Tervnek is alapkonceptiója lett), egységes „Kárpát-medencei Gazdasági Tér” kialakulásához is.

A HITA relációs multiszektorális kiállításai és szakmai fórumai

A Hivatal fontos szerepet játszik az államközi, a két- és többoldalú kapcsolatok fejlesztésének gazdasági irányvonalában, koordinálja a külgazdasági hálózat munkáját, továbbá relációs tanácsadók részvételével, valamint országos lefedettségű belföldi irodahálózat működtetésével segíti a hazai KKV-k külgazdasági és a külföldi befektetők magyarországi üzleti törekvéseit. A Hivatal részt vesz a közép- és hosszú távú külgazdasági stratégia kialakításában, és együttműködik a kormányközi bizottsági (KKB) ülések előkészítésében. A nemzetközi szakmai kapcsolatok előmozdítása érdekében a Hivatal számos együttműködési megállapodást (Memorandum of Understanding – MoU) írt alá magyar és külföldi szakmai szervezetekkel

A magas szintű állami ki- és beutazó delegációkhoz kapcsolódóan, valamint a KKB-k mellett üzleti programokat szervez, illetve koordinál. A 2011-ben szervezett 44 ilyen jellegű programon 1856 magyar cég vett részt. Az eseményekre fordított összeg 29,9 millió forint volt.

Aktívan részt vesz az érintett relációkban szervezett gazdasági vegyes bizottságok és üzleti tanácsok munkájában, biztosítja a működésükhöz szükséges információt, becsatornázza a vállalkozói szféra felől érkező témákat.

A relációs tanácsadók az üzleti programok és a multiszektorális rendezvények szervezésén kívül tájékoztatást nyújtanak magyar vállalkozások számára adott országok általános üzleti környezetéről, külpiazi információkról, vállalat alapítási feltételekről, valamint kiemelt rendezvényekről és kiállításokról.

A Hivatal 2011-ben multiszektorális kiállításokon és vásárokon biztosította magyar vállalkozások részvételét (pl. XXIX. Havannai Nemzetközi Vásár), illetve kiállításokhoz kapcsolódó gazdasági fórumokat és üzletember-találkozók szervezett (pl. Nemzetközi Építőipari Szakkiállítás és Regionális Vásár – Ukrajna; Magyar-szerb üzleti fórum a KKV szektor részére az Újvidéki Vásárhoz kapcsolódóan; Magyar-román üzleti fórum és üzletember-találkozó a nagyváradi Top Expo Kiállításához kapcsolódóan).

A fentiekén túl olyan gazdasági fórumokat is szervezett a Hivatal, amelyek egyes relációkat mutattak be az érdeklődőknek, illetve hozzájárultak a befektetés-ösztönzési tevékenységhez a magyar üzleti környezet és az együttműködési lehetőségek bemutatásával.

Belföldi Regionális Hálózat

2011-ben a HITA belföldi regionális hálózata 15 helyszínen 18 munkatárssal kezdte meg működését. Az irodahálózat feladata a HITA tevékenységei országos lefedettségének biztosítása, az exportáló vállalkozások számára tanácsadás, valamint az üzletfejlesztési szolgáltatások nyújtása. A befektetésösztönzés területén a belföldi hálózat többek között szervezi és lebonyolítja a befektetési látogatásokat, gondoskodik a HITA telephely

adatbázisának bővítéséről és frissítéséről. 2011-ben a regionális hálózat 32 önálló szakmai rendezvényt szervezett, amelyek közül kiemelkedett a külgazdasági szakdiplomatak részvételével megszervezett külpiaci tájékoztató rendezvénysorozat, a Magyar-Román Konferencia és Üzletember-találkozó Békéscsabán, valamint a Nógrád és Heves megyei vállalkozások számára szervezett magyar-szlovák faipari üzletember-találkozó Zólyomban. A belföldi hálózat 325 kezelt befektetési megkeresés mellett 69 befektetői látogatást bonyolított le, és 8, HITA által bejelentett pozitív befektetési döntésnél működött közre, a Befektetésösztönzési Főosztállyal együttműködve. Az üzletfejlesztés területén 253 céges tárgyalást bonyolított le.

2011. évi Kereskedelemfejlesztési pályázat

A Hivatal a Nemzetgazdasági Minisztérium megbízása alapján 2011-ben első alkalommal hirdette meg a kereskedelemfejlesztési pályázatot. A 2011. év végén kiírt pályázat 361 millió Ft forrást biztosított a jelentkező mintegy 300 hazai KKV számára, ezzel elősegítve az exportpiacra jutásukat. A pályázható marketing kommunikációs eszközök között szerepelt a kiállításon való részvétel, nemzetközi szervezeti tagdíj, cégprezentáció, külpiacra létesítendő iroda, megfelelőség-tanúsítási eljárás, valamint a stratégiai gondolkodást elősegítő komplex jogcím, mely egy adott termékre vagy célpiacra irányuló marketingakció megvalósításának támogatását szolgálta, minimum 4 marketing elem optimális kombinálását feltételezve.

A vissza nem térítendő támogatást nyújtó pályázat a magyar termékek és szolgáltatások versenyképességének javítását, elsősorban a kis és közepes méretű vállalkozások külpiaci értékesítését kívánta elősegíteni. A pályázat alapvető célkitűzése a KKV-k magyar exportban jelenleg alacsony részarányának növelése volt. A külpiaci tapasztalatokkal rendelkező vállalkozások számára az export további bővítéséhez, exportképességük javításához, az új piacokon való megjelenéshez, valamint a külpiacokon még kezdő, de versenyképes, potenciális exporttermékekkel rendelkező vállalkozásoknak kívánt támogatást nyújtani. A pályázat kiemelten támogatta azokat a magyar kis- és középvállalkozásokat, amelyek magas magyar hozzáadott értéket jelentő termékeket és szolgáltatásokat állítanak elő.

Befektetésösztönzési tevékenység

A HITA befektetésösztönzési tevékenységének fókuszában az „egy-ablakos” projektmenedzsment szolgáltatás áll: a Magyarországon megtelepedni kívánó nemzetközi cégek nemcsak a pozitív döntésig, hanem azt követően a megvalósítási és üzemeltetési szakaszban is értékes szolgáltatást kapnak a HITA-tól.

A HITA projektmenedzserei a külföldi működő tőke Magyarországra vonzásának érdekében az alábbi tevékenységeket látják el:

- a tanácsadó cégeken, a külgazdasági szakdiplomata hálózaton valamint közvetlen megkereséseken keresztül fogadják a projekteket;

- részt vesznek nemzetközi ágazati konferenciákon, melynek eredményeképpen tájékozódnak az aktuális iparági trendekről, tárgyalásokat folytatnak az ott résztvevő és kiállító cégekkel, tájékoztatják őket a magyarországi befektetési környezetről, Magyarország előnyeiről valamint a Hivatal tevékenységeiről és szolgáltatásairól, felhívják figyelmüket Magyarországon igénybe vehető támogatásokról;
- Reinvest program keretében a már letelepült cégek újra befektetési szándékát ösztönzik és felméri a cégek elégedettségi szintjét, problémájukat, nehézségeiket a magyarországi működéssel kapcsolatosan.

Projektmenedzsment

A projektmenedzserek kitartó munkájának köszönhetően 24 pozitív döntés született, melynek eredményeképpen a közeljövőben 5 736 új munkahely jöhet létre, a beruházás nagyságrendjét tekintve ez 924,3 millió euró tőkebefektetést jelent Magyarországon.

A HITA a 2011-es évben 83 projektet kezelt, több mint 400 egyéb külföldi megkeresés mellett. A folyamatban lévő projektek összesített beruházási értéke 4,46 Mrd euró, ami 17 555 munkahely létrehozását jelenti közvetlenül, ami az ágazati alapon készített becslések szerint 60-65 ezer további munkahelyet eredményezhet közvetve. A befektetők minden esetben egyablakos ügyintézés és részletes projektmenedzsment támogatást kapnak a Hivatal munkatársaitól, nemcsak a pozitív döntést megelőző időszakban, hanem az implementáció alatt, és a működés megkezdését követően is.

Beszállítói tevékenység

A 2011-es évben a HITA beszállítói osztálya két beszállítói együttműködési megállapodást írt alá. A beszállítói együttműködési megállapodásokon kívül is folyamatos kapcsolatokat ápolnak a hazánkban letelepedett OEM-ekkel. Folyamatosan együttműködnek a jelentősebb szövetségekkel és klaszterekkel.

A Magyar Kormány kiemelt célja, hogy a magyar kis és középvállalkozások minél versenyképesebben tudjanak bekapcsolódni a hazánkban gyártókapacitással rendelkező nagyvállalatok beszállítási láncába. Ezt a szándékot segíti a Nemzeti Külgazdasági Hivatal beszállítói osztálya beszállítói képzések szervezésével, nagyvállalatok bevonásával, a szakmai szövetségekkel való kapcsolattartással. Legfontosabb törekvésük az, hogy a hazai KKV-k minél nagyobb szerepet kapjanak a Magyarországon letelepedett integrátorok beszállítói láncában.

A magyar KKV-k beszállítói láncba való integrálását több beszállítói rendezvénnyel segítette elő (pl. a legnagyobbak közül a General Motors, Suzuki, BWM). Útjára indította a Regionális Beszállítói Road-show-t, amelyen 2011-ben körülbelül 90 vállalkozás vett részt.

Egyedi Kormánydöntések (EKD)

A Nemzeti Külgazdasági Hivatal 2011. május 30-án vette át az Egyedi Kormánydöntésen alapuló támogatás Közreműködő feladatait. Ezen felül HITA Befektetői Támogatások Osztálya „egy-ablakos” támogatási szolgáltatást nyújt a Magyarországon beruházást megvalósító vállalatoknak. E szolgáltatás-csomag részeként a HITA az egyedi kormánydöntéssel megítélt támogatás vonatkozásában teljes körű projektmenedzsment tevékenységet végez, az egyéb támogatási lehetőségek vonatkozásában információt biztosít a befektetők részére.

3.9 Innovációt, kutatás-fejlesztést támogató intézmények

3.9.1 Nemzeti Innovációs Hivatal

A Kormány 2011. január 1-el hozta létre a Nemzetgazdasági Minisztérium irányítása alatt, a kutatás–fejlesztésért és technológiai innovációért felelős központi hivatalként működő Nemzeti Innovációs Hivatalt (NIH).

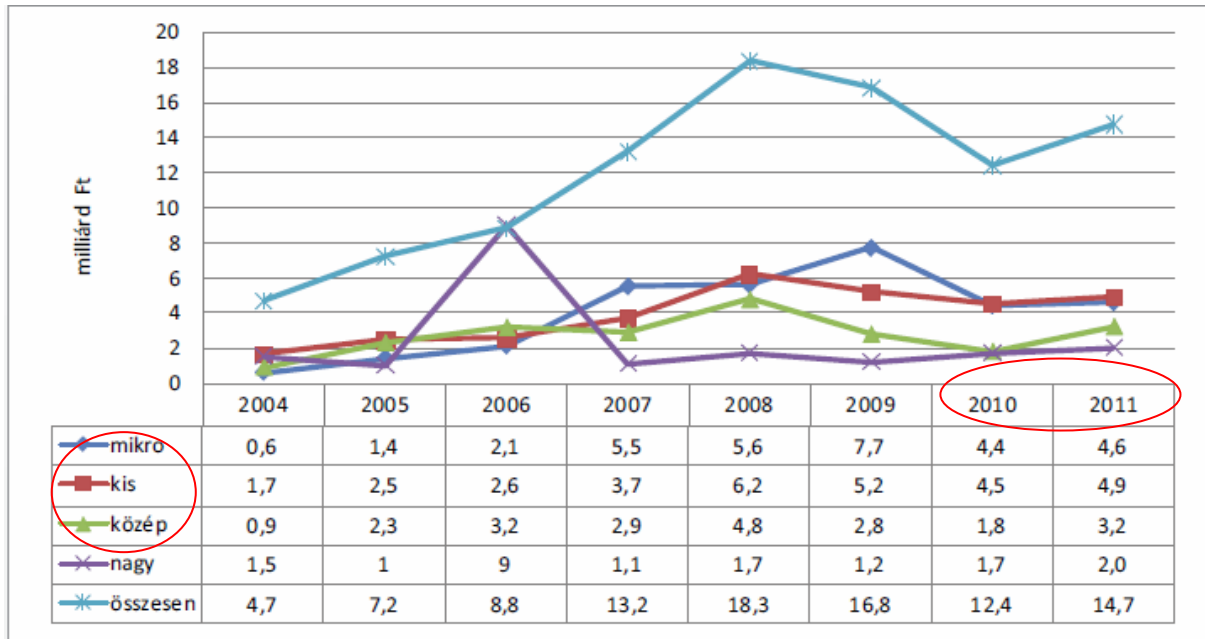
A NIH egyik fő feladata a vállalati innovációs tevékenységek fejlődésének segítése a hazai és nemzetközi innovációs szolgáltatások (technológiai inkubáció) koordinálása, a pályázati abszorpció fokozása, a pályázati folyamatok szakmai segítése. Elősegíti továbbá a K+F+I ötletek hasznosulását, a KKV nagyvállalati együttműködések, beszállítói rendszerek lérejtét/működését, támogatási eszközök (alapok, kockázati tőke, stb.) elérését.

A *Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (KTIA)* 2011 évtől átadásra került a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség részére.

A NIH a Nemzeti Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanács felkérése alapján értékelte a KTIA addigi működését, a pályázati rendszer keretébenben nyújtott támogatások hasznosulását.

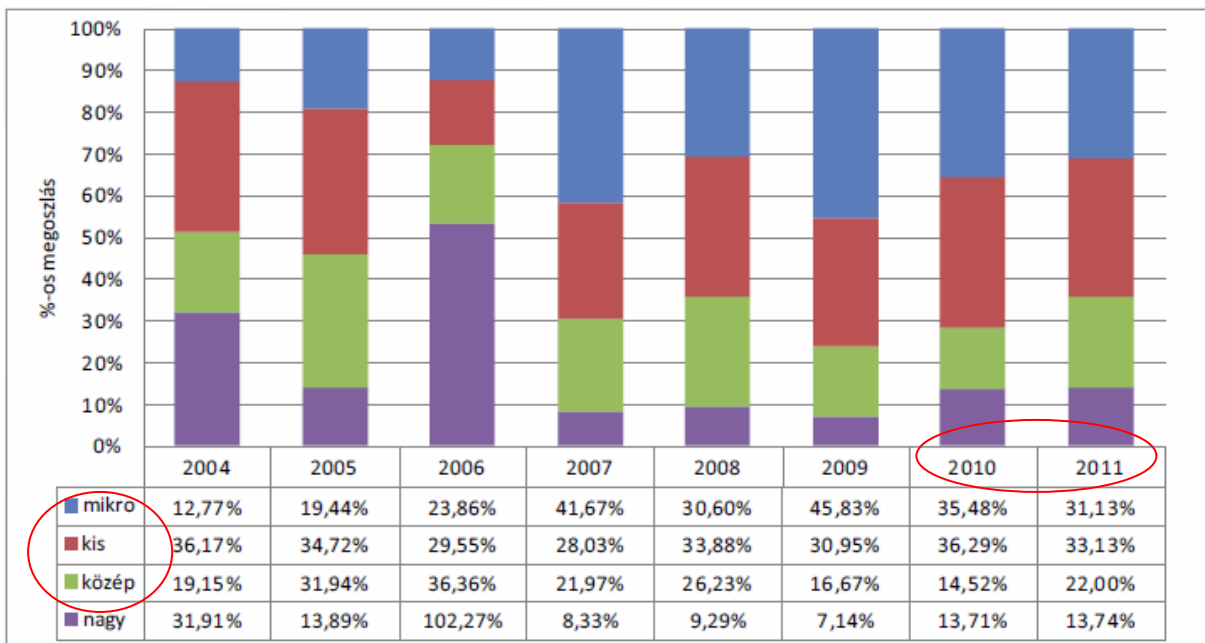
A vállalatok részére kifizetett támogatások vállalatméret szerinti megoszlását 2010. és a 2011. években az alábbi két ábra szemlélteti.

3.1 ÁBRA: A KUTATÁSI ÉS TECHNOLÓGIAI INNOVÁCIÓS ALAPBÓL 2004-2011 KÖZÖTT A MIKRO-, KIS-, KÖZEPES - ÉS NAGYVÁLLALATI SZEKTORNAK KIFIZETETT TÁMOGATÁSOK MEGOSZLÁSA (MRD Ft)

Forrás: NKTH, NIH, NFÜ

3.2 ÁBRA: A KUTATÁSI ÉS TECHNOLÓGIAI INNOVÁCIÓS ALAPBÓL 2004-2011 KÖZÖTT A MIKRO-, KIS-, KÖZEPES - ÉS NAGYVÁLLALATI SZEKTORNAK KIFIZETETT TÁMOGATÁSOK MEGOSZLÁSA (SZÁZALÉK)

Forrás: NKTH, NIH, NFÜ

3.9.2 Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH)

A SZTNH – a 2010. évi CXLVIII. törvény 265. §-a szerinti, 2011. január 1-i névváltozás előtt: Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) – a szellemi tulajdon védelméért felelős kormányhivatal, melynek felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt közigazgatási és igazságügyi miniszter látja el. Az SZTNH jogállására, gazdálkodására, feladat- és hatáskörére vonatkozó részletes, jelenleg hatályos szabályokat a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény, továbbá a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény tartalmazza.

Az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik:

- az iparjogvédelmi hatósági vizsgálatok és eljárások lefolytatása;
- a szerzői és a szerzői joghoz kapcsolódó jogokkal összefüggő egyes feladatok ellátása;
- az állami dokumentációs és információs tevékenység a szellemi tulajdon területén;
- a szellemi tulajdon védelmét szabályozó jogszabályok előkészítésében való részvétel;
- a szellemi tulajdon védelmére irányuló kormányzati stratégia kidolgozása és érvényesítése, az ehhez szükséges állami intézkedések kezdeményezése, illetve végrehajtása;
- a szellemi tulajdon területén folyó nemzetközi, illetve európai együttműködés szakmai feladatainak ellátása;
- a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása.

Az SZTNH a szellemi tulajdon védelmére irányuló kormányzati stratégia kidolgozása és érvényesítése, valamint az ehhez szükséges állami intézkedések kezdeményezése, illetve végrehajtása érdekében – egyéb tevékenységei mellett – a szellemi alkotó és az innovációs tevékenységet támogató és népszerűsítő programokat kezdeményez és hajt végre. Közreműködik a szellemi alkotások és az innovációs eredmények társadalmi elismerését szolgáló rendszer fejlesztésében, terjeszti a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos ismereteket, fejleszti az iparjogvédelmi és a szerzői jogi kultúrát; tájékoztatással, ügyfélszolgálattal, szaktanácsadással és más eszközökkel gyarapítja a vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – iparjogvédelmi és szerzői jogi ismereteit.

VIVACE program

Az MSZH kezdeményezésére, a Magyar Kereskedelmi és Ipari Kamarával együttműködve és a GKM támogatásával 2003-ban útjára indított Vállalkozói Iparjogvédelmi Versenyképességet Alapozó Cselekvési Program, az ún. VIVACE program a kis- és középvállalkozások szellemi tulajdon-védelmi tevékenységének fejlesztését tűzte ki céljául. A program az iparjogvédelmi tájékoztatási, információszolgáltatási, valamint oktatási tevékenységgel, iparjogvédelmi szolgáltatásokkal, mozdítja elő a szellemi tulajdon-védelmi tudatosság

erősödését. A VIVACE program keretében került sor az országos iparjogvédelmi információs hálózat kialakítására, amely a 2010-ben és 2011-ben is eredményesen működött

A VIVACE+ program négy pilléren nyugodott:

- innovációtámogatás stratégiai és operatív erősítése, különösen az Innovatív Magyarország Program, illetve az új TTI intézkedési terv kidolgozásában és megvalósításában való közreműködéssel;
- iparjogvédelmi szolgáltatások fejlesztése szellemivagyon-gazdálkodás fejlesztését célzó akcióprogramok keretén belül;
- szellemi tulajdon-védelmi, jogérvényesítési promóció, beleértve a hálózat-fejlesztést is;
- iparjogvédelmi oktatási, tartalomfejlesztési és információszolgáltatási tevékenység fejlesztése, különös tekintettel a hazai innovációs hálózat legerősebb láncszemeinek képességfejlesztésére a szellemi tulajdon-védelem terén.

Az SZTNH a VIVACE+ programot 2011-ben is folytatta. Az erre az évre aláírt együttműködési megállapodások alapján a szerződő területi kamarák és egyetemi PATLIB-központok szellemi tulajdon-védelmi tanácsadást végeztek, illetve a hivatallal együttműködve különböző rendezvényeken törekednek a szakterület kérdéseinek a megismertetésére.

Szellemivagyon-diagnózis szolgáltatás

Franciaországban 2004-ben került bevezetésre az INPI (Francia Szellemi Tulajdon Hivatal) által kidolgozott szolgáltatás, a szellemivagyon-diagnózis a KKV-k szellemi tulajdon-védelmi tudatosságának és aktivitásának a növelésére. A szellemivagyon-diagnózis során a vállalkozás már létező szellemi alkotásai, szellemi vagyona, illetve a jövőbeli innovációs elképzeléseinek szellemi tulajdon-védelmi vonatkozásai kerülnek feltérképezésre, elemzésre. A szolgáltatás eredményeképpen átadásra kerülő összefoglaló a lehetséges kockázatok azonosításán túl magában foglal egy komplex képet azokra a – szellemi tulajdon-védelem körébe tartozó – lépésekre vonatkozóan, amelyek a leghatékonyabban szolgálhatják a vállalkozás érdekeinek védelmét az adott pillanatban, illetőleg – a távlati elképzelésekkel összhangban – a jövőben. Az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH) támogatásával az SZTNH jogelődje 2008. január 1. és 2010. június 30. közötti időszakban kísérleti jelleggel összesen 20 db ilyen felmérést készített el. A tapasztalatok és a visszajelzések alapján a szolgáltatást a KKV-k kedvezően fogadták, a vállalkozások szellemi tulajdon-védelmi tudatosságának erősítésére a szolgáltatás hatékony módszernek tűnik. További felmérések elvégzéséhez a 2011 nyarán az ESZH-val megkötött megállapodás keretében sikerült támogatáshoz jutni. Az ESZH a megállapodás keretében a 2011-12-es időszakban 40 felmérés elvégzését támogatja.

Alapfokú iparjogvédelmi tanfolyamok

Elsősorban a kis- és középvállalkozások szellemi tulajdon-védelmi ismereteinek bővítése érdekében, az iparjogvédelmi szakképesítésről szóló 2/2008. (VIII. 22.) TNM rendelet alapján az SZTNH 2010 óta szervez 20 órás alapfokú iparjogvédelmi tanfolyamokat. A 2010-ben magtartott első kísérleti képzést követően 2011 folyamán összesen hét alapfokú iparjogvédelmi tanfolyamot szervezett az SZTNH. A képzést a 2011 tavaszán kiadott alapfokú iparjogvédelmi kiadvány is támogatja. Az alapfokú tankönyv mellett 2011 folyamán elkészült az Iparjogvédelem című, az előbbinél mélyebb iparjogvédelmi ismereteket közvetítő kiadvány is.

Nemzetközi projektek

Az MSZH, illetve az SZTNH 2008. október 1-től és 2011. februárjáig részese volt az Európai Bizottság által támogatott IPEuropAware projektnek, amely az EU *Competitiveness and Innovation Framework Programme* (CIP) programjának támogatásával megvalósuló, eredetileg 3 éves futamidejű, nemzetközi kezdeményezés volt a nemzeti szabadalmi hivatalok szellemi tulajdon-védelemmel kapcsolatos, elsősorban kis- és középvállalkozásokat célzó tudatosságnövelő kezdeményezéseinek összehangolására. A projekt keretén belül az MSZH 2010-ben is együttműködött a projektben részt vevő társhivatalokkal tudatosságnövelő rendezvények lebonyolításában, a helpdesk szolgáltatás fejlesztésében, valamint különböző kiadványok előkészítésében és megjelentetésében. A projekt üzemeltette a www.ipr-helpdesk.org és a www.innovaccess.eu weboldalakat. Előbbi elsősorban a tudományos világ képviselőinek kíván szellemi tulajdon-védelmi témájú ismereteket közvetíteni, utóbbi pedig kifejezetten a gazdasági élet szereplőit célozza meg iparjogvédelmi tartalmak közvetítésével.

A projekt eredmények továbbvitelének biztosítása érdekében az Európai Bizottság az Entrepreneurship and Innovation Programme keretében EU Accessible Intellectual Property (IPorta) elnevezéssel új támogatási projektet hirdetett meg. A szintén kis- és középvállalkozás szellemi tulajdon-védelmi helyzetét javítani hivatott újabb hároméves együttműködés hivatalosan 2011. december 17-én indult el. Az SZTNH aktívan részt vesz az összesen 15 támogatott és 11 csatlakozott partneri státuszú európai társhivatal által megvalósított projektben.

3.9.3 Ipari-, Tudományos-, Innovációs- és Technológiai Parkok Egyesülete (IPE)

Az Ipari-, Tudományos-, Innovációs- és Technológiai Parkok Egyesület 1994-es létrejötté óta aktív részese a szektort érintő társadalmi vitáknak. Célja, hogy élő kapcsolat legyen a civil-, állami- és gazdasági szféra között, szakmai javaslatokat dolgozzon ki és kommunikáljon az ipari parkok helyzetének és fejlesztési lehetőségeik fokozásának elősegítése érdekében.

Az Egyesület a hazai érdekérvényesítési folyamat számos fórumán tevékeny. (Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége, az Országgyűlés Innovációs és Fejlesztési Bizottsága, Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanácsa.

Az IPE szemléletében prioritást élvez a csúcstechnológiát képviselő cégek és kutató-fejlesztő bázisaik hazai letelepedésnek előmozdítása, a nagy nemzetközi presztízzsel rendelkező magyar egyetemek, tudományos laboratóriumok hazai és nemzetközi érvényesülésének segítése, az ipari parki hálózat fejlesztése, integrálása az EU ipari parki rendszerébe, amellett, hogy az ipari parkok érvényesítsék mind a fenntartható fejlődés, mind a foglalkoztatás prioritásait. Az IPE prioritásként kezeli a tőkeszervezést, az innováció előmozdítását, a kis és középvállalkozók versenyképességének javítását, a klaszterszervezést, és menedzserek képzésének segítségét.

Az IPE törekszik arra, hogy az ipari parkok aktív szerepet vállaljanak a több megyét átfogó regionális programok kialakításában. Ennek érdekében az elmúlt években új regionális kapcsolati struktúrát hozott létre.

3.10 A műszaki fejlesztést és az innovációt elősegítő további intézmények

3.10.1 Európai Innovációs és Technológiai Intézet – (European Institute of Innovation and Technology, EIT).

Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet az Európai Bizottság elnökének kezdeményezésére 2010-ben kezdte meg működését azzal a céllal, hogy segítse az oktatás, a kutatás és az innováció – „tudásháromszög”, az egyetemek, a kutatóintézetek és az innovatív vállalatok együttműködése – európai hálózatának kialakítását. A budapesti székhelyű EIT egy európai innovációs ügynökség, amely önmagában nem folytat kutatási tevékenységet, hanem kutatási programok koordinációjával foglalkozik. Az intézmény költségvetése: 2008-2013 közötti időszakra 308,7 millió euró. Az EIT feladata Európa-szerte tudás és innovációs közösségek – Knowledge and Innovation Communities, KIC – megalakulásának elősegítése, működésük támogatása.

Az EIT saját honlapja: <http://ec.europa.eu>

3.10.2 Magyar Innovációs Szövetség (MISZ)

A Magyar Innovációs Szövetség az innováció területén működő különböző szervezeteket, intézményeket integráló szakmai és érdekvédelmi Szövetségként jött létre 1990. december 14-én. Alapvető célkitűzésnek tekinti az innováció gyorsításának támogatását, az ország innovációs képességének növelését.

A közvetlen taglétszám 2010-ről 2011-re 311-ről 314-re bővült, további – a tagszövetségek révén csatlakozott ún. „közvetett” – tagok száma pedig változatlanul 455 maradt.

Érdekérvényesítő tevékenysége során a hazai K+F, ill. innovációs tevékenységgel kapcsolatban a 2010. évben 16 alkalommal, míg 2011-ben 24 alkalommal adott ki véleményt, állásfoglalást a Szövetség, melyeket az illetékes állami szerveken kívül sok esetben a közvéleménynek is eljuttatott. Tevékenysége eredményeként az innovációs járulék nem került eltörlésre, valamint az Új Széchenyi Tervben külön fejezetként szerepel a Tudomány-Innováció Program. A 2011-es év fontos lépése volt a TTI politika feladatairól kiadott „Innováció-Növekedés” c., 2011. decemberi állásfoglalás, amely egy másfél évvel korábban kiadott állásfoglalás kiegészített változata volt.

A Szövetséggel kapcsolatban bővebb információ a www.innovacio.hu portálon olvasható.

3.10.3 Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége (VISZ)

A Vállalkozói Inkubátorok Szövetsége 1991 óta működik, és célja a vállalkozói inkubátor rendszerek szervezeti, információs és elméleti kérdéseinek kimunkálása, összehangolása, a hazai és nemzetközi kapcsolatok kiépítése, ápolása és ezeken keresztül a rendszerek elterjesztése. Vállalkozói inkubátor minden olyan létesítmény, amelynek célkitűzése, hogy kezdő mikro- és kisvállalkozásokat, vagy új fejlődési (innovációs) szakaszba lépő mikro-, kis- és középvállalkozásokat a maga eszközzel az induló, vagy átmeneti szakaszban segítse.

A szövetség céljának tekinti

- a meglévő inkubátor rendszerek tevékenységének támogatását;
- új vállalkozói inkubátorok létrejöttének elősegítését;
- az ezekhez szükséges információs rendszer kiépítését, ill. működtetését;
- a célok megvalósításához szükséges eszközök felkutatását;
- a tagok érdekképviselésének ellátását;
- a tevékenységgel összefüggő szakmai színvonal növelését, oktatást, tapasztalatcserét;
- tanulmányutak szervezését;
- a nemzetközi kapcsolatok kiépítését és ápolását.

A Szövetségnek 2011-ben 32 intézményi és 10 egyéni tagja volt. Az intézményi tagok többsége inkubátorház vagy innovációs központ, de vannak vállalkozásfejlesztő, -segítő szervezetek is. A Szövetség tagja a Magyar Innovációs Szövetségnek. Szakmai tevékenysége kapcsán kapcsolatban áll az Ipari Parkok Egyesületével, a Magyar Tudományos és Technológiai Parkok Egyesületével, az Ipari Park Tanáccsal (NGM)

is. A tagságot alkotó szervezetek közül többen részt vesznek a Regionális Innovációs Ügynökségek életében.

A VISZ feladatának tekinti a tagok és az inkubált vállalkozások számára nyújtható szolgáltatások fejlesztését, egy szolgáltatási mátrix kifejlesztését, egyebek mellett az innovációs tanácsadás, a vállalkozásfejlesztés, a forráskoordináció, és az iparjogvédelem területén.

3.11 A foglalkoztatáspolitikai intézményrendszere

Magyarországon a foglalkoztatáspolitikai kialakításáért a Nemzetgazdasági Minisztérium felel. A minisztérium feladata:

- kidolgozza az érdekegyeztetés, a szociális párbeszéd országos, ágazati és munkahelyi szintű rendszerének működésére vonatkozó javaslatokat, és gondoskodik a szociális párbeszédrel és érdekegyeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátásáról,
- részt vesz az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács, a Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa munkájában,
- részt vesz a kormányzati jövedelem- és bérpolitika kidolgozásában mind a verseny-, mind a közsféra tekintetében,
- részt vesz a Kormány foglalkoztatáspolitikai koncepciójának kidolgozásában, valamint ellátja a foglalkoztatáspolitikai koordinációjával kapcsolatos feladatokat,
- ellátja a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Érdekegyeztető Tanács elnöki feladatait,
- irányítja a munkanélküliek ellátásával, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal, munkaerő-piaci szolgáltatásokkal, a felnőttképzés, a szakképzés és a munkaerő-piaci képzések fejlesztésével kapcsolatos koncepciók, stratégiák, programok kidolgozásának munkálatait, valamint a területet szabályozó jogszabályok szakmai előkészítését,
- irányítja a foglalkoztatáspolitikai, munkaviszony és a közalkalmazotti jogviszony, a munkaügyi ellenőrzési és a munkavédelem fejlesztésével kapcsolatos koncepciók, stratégiák, programok kidolgozásának munkálatait, valamint a területet szabályozó jogszabályok szakmai előkészítését,
- az egész életen át tartó tanulás elősegítése érdekében irányítja a kormányzati stratégia megalapozásának és az erre épülő javaslatok kidolgozásának munkálatait,
- rendelkezik a Nemzeti Foglalkoztatási Alap felett,
- irányítja egyedi foglalkoztatási válsághelyzet-kezelő programjai kidolgozásával kapcsolatos feladatokat,

- irányítja a szakterületéhez tartozó munkahelyteremtő, munkahelymegőrző, foglalkoztatást elősegítő támogatások és munkaerő-piaci programok kidolgozását.

2011 folyamán a Kormány újjászervezte az érdekegyeztetés rendszerét. Létrehozta a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsot (NGTT), amely egyesít három, eddig egymással párhuzamosan működő fórumot, az Országos Érdekegyeztető Tanácsot (OÉT), a Gazdasági és Szociális Tanácsot (GSZT), valamint a Gazdasági Érdekegyeztető Fórumot (GEF). Az NGTT-ben a Kormány képviselője tagként nem vesz részt.

A **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat** küldetése ingyenes szolgáltatásaival a foglalkoztatás elősegítése, bővítése, aktív segítségnyújtás az álláskeresőknek és munkáltatóknak a megfelelő munkahely és a legalkalmasabb munkaerő minél gyorsabb. A Kormány foglalkoztatáspolitikájához kapcsolódva segíti a munkaerőpiac hatékony működését. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszerét a Nemzeti Munkaügyi Hivatal és a munkaügyi központokból alkotják. A Kormány állami foglalkoztatási szervként a Nemzeti Munkaügyi Hivatalt, valamint a munkaügyi központokat jelöli ki. A munkaügyi központok a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szerveként működnek.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat ügyfélkörét egyfelől az álláskeresők, másfelől a különböző összetételű munkatársat kereső szervezetek alkotják. Ez utóbbi kategóriában fontos megkülönböztetni a piaci és nem munkahelyeket kínálókat. A piaci szektoron belül az NFSZ külön figyelmet szentel a nagyvállalati és külön figyelmet a magyar KKV szektor munkaerőigényeinek. Az elmúlt években az NFSZ hazai és uniós forrásokat mobilizálva többféle szolgáltatást és aktív eszközt is kialakított a KKV szektor számára

A **Nemzeti Munkaügyi Hivatal** foglalkoztatáspolitikai, munkavédelmi, munkaügyi, szak- és felnőttképzési feladatokat ellátó központi hivatal. A Hivatal foglalkoztatáspolitikai feladatkörében a munkaügyi központok és kirendeltségek szakmai tevékenységének irányításán túl tájékoztatást nyújt, és tanácsadást végez a munkavállalással kapcsolatban. Koordinálja a központi munkaerő-piaci programok végrehajtását, valamint szervezi, bonyolítja és koordinálja az Európai Unió pénzügyi alapjaiból támogatott foglalkoztatási és képzési programokat. Irányítja az NFSZ keretében működtetett szolgáltatások fejlesztését.

3.11.1 ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

Az ESZA Nonprofit Kft. jogelődje, az ESZA kht. 2000. október 16-án alakult, kizárólagos állami tulajdonú, kiemelten közhasznú társaságként. 2009-ben került sor a cégforma megváltoztatására, ettől kezdve, korlátolt felelősségű társaságként működik, ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. néven. A Társaság fő profilja az uniós források közreműködő szervezeti funkcióinak ellátása. A tulajdonosi jogokat a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium gyakorolja. 2011. január 1-től a Társaság feladatköre valamelyest változott: a

hazai pályázatok kezelésének jelentős része elkerült a Társaságtól, a korábban Strukturális Alapok Programirodához (STRAPI), valamint az egykori Oktatás és Kulturális Minisztérium Támogatáskezelő Igazgatóságához (OKMTI) tartozó pályázatok az ESZA Nonprofit Kft-hez kerültek.

Az ESZA Nkft. a pályázatokat, a kiírások előkészítésétől, egészen a monitoring látogatások és helyszíni ellenőrzések lebonyolításáig nyomon követi – érintve a pályázatok meghirdetését, a nyertes pályázókkal való szerződéskötést, a kifizetések teljesítését, információs napok szervezését és lebonyolítását, szakmai/pénzügyi jelentések ellenőrzését.

Az ESZA az alábbi Európai Unió által finanszírozott programok végrehajtásában közreműködik:

- Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP)
- Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)
- Közép-Magyarországi Operatív Program (KMOP)

Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)

A Társadalmi Megújulás Operatív Program az ÚSZT átfogó céljaihoz, a foglalkoztatás bővítéséhez és a tartós növekedéshez elsősorban a munkaerőpiac kínálati oldalára irányuló intézkedésekkel, az emberi erőforrások fejlesztéséhez járul hozzá.

Az operatív program stratégiája a foglalkoztatáspolitikai, az oktatás és képzés, az egészségi állapot és a munkavégző – képesség javítása, valamint a szociális terület eszközeire építve valósítja meg:

- A munkaerő-piacon lévő kereslet-kínálat összehangolását;
- A folyamatos, mindenki számára elérhető tanulás elősegítését;
- Az esélyegyenlőség támogatását;
- Az országban jelen lévő, aktivitásban megmutatkozó területi különbségek csökkentését.

Az Új Széchenyi Terv fő központi törekvése arra irányul, hogy a foglalkoztatást dinamikus mértékben és ütemben bővítse: a gazdaság- és társadalomfejlesztő program vezérelve, hogy tíz év alatt egymillió új munkahely jöjjön létre Magyarországon. Ebből a koncepcióból kiindulva, a foglalkoztatási problémák valódi és tartós megoldásához a vállalkozókon keresztül vezet az út, elsősorban tőlük várható a munkahelyteremtés.

A TÁMOP keretében 2010/11-ben a KKV-k részére összesen 14 db konstrukció került meghirdetésre.

3.20. TÁBLÁZAT: A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK PÁLYÁZATAINAK EREDMÉNYEI

Konstrukció megnevezése	Beérkezett pályázatok (db)	Igényelt támogatás (millió Ft)	Támogatott projektek (db)	Megítélt támogatás (millió Ft)
TÁMOP-2.1.3.A-11/1	141	482.533.856	112	398.917.000
TÁMOP-2.1.3.B-11/1	68	1.014.882.390	59	913.298.225
TÁMOP-1.1.1-11/1	51	935.002.195	41	1.681.892
TÁMOP-1.1.1-11/2	15	238.356.639	11	450.958
TÁMOP-1.1.2-11/1	1	86.000.000.000	1	41.061
TÁMOP-1.1.4-11/1/KMR	1	5.000.000.000	1	40.995
TÁMOP-6.1.2/LHH/11-A	21	1.076.854.490	12	494.076
TÁMOP-6.1.2/LHH/11-B	45	5.478.981.499	18	744.894
TÁMOP-6.1.2-11/1	632	5.828.390.303	616	25.332.331
TÁMOP-6.1.2-11/2	5	1.703.855.400	1	41.136
TÁMOP-6.1.2-11/3	81	9.805.265.261	40	1.655.560
TÁMOP-6.1.2-11/4	1	249.729.417	1	41.136
TÁMOP-6.2.2.A-11/1	80	6.736.607.205	79	3.255.408
TÁMOP-6.2.2.A-KMR/11-1	20	957.269.698	18	741.096

Forrás: NFÜ - Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)

A 2011-es évben jelnet meg a TÁMOP-2.1.3. A-11/1, valamint a TÁMOP-2.1.3-B-11/1-es konstrukciója („Munkahelyi képzések támogatása mikro- és kisvállalkozások számára”). A konstrukció célja, hogy a munkaerő versenyképességének, az alkalmazottak foglalkoztathatóságának, munkahelyi készségeinek és kompetenciáinak javítása révén növelje a vállalkozások versenyképességét, a technológiai fejlődéshez való alkalmazkodását, és ösztönözze a foglalkoztatókat munkavállalóik tudásának folyamatos fejlesztésére. A pályázat további célja, hogy olyan vállalkozások is hozzájussanak a támogatásokhoz, amelyeknek erre – méretükből és szűkös erőforrásaikból adódóan – korábban nem volt lehetőségük, és így a képzések révén kialakuljanak a tudatos emberi erőforrás gazdálkodás alapjai a mikro-, kisvállalkozásoknál.

A pályázat meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg a konvergencia régiókban összesen 4,5 milliárd forint volt, ezt lebontva:

- 2011-ben rendelkezésre álló keretösszeg: 1,5 milliárd Forint
- 2012-ben rendelkezésre álló keretösszeg: 2 milliárd Forint
- 2013-ban rendelkezésre álló keretösszeg: 1 milliárd Forint

A teljes, három évre rendelkezésre álló keretösszezből támogatott pályázatok várható száma: 1500 db.

3.11.2 Országos Foglalkoztatási Alap / Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA)

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítványt (OFA) 1992. június 30-án hozta létre a Munkaügyi Minisztérium, 1997. január 1-i közalapítvánnyá történő átalakításakor az alapítói köre kibővült a Magyar Köztársaság Kormányával. Kiemelten közhasznú jogállását 1998-ban jegyezték be. A szakmai felügyeletet az OFA tevékenysége felett a mindenkori foglalkoztatáspolitikáért felelős minisztérium látta el.

A Kormány 1362/2011. (XI.18.) számú határozatában döntött az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány megszüntetéséről. Az OFA alapító okirata szerint a foglalkoztatás elősegítése és a munkanélküliség mérséklése érdekében többek között foglalkoztatási válsághelyzetek kezelését végezte, valamint új típusú aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöket próbált ki kísérleti jelleggel. A Közalapítvány 2000. óta támogatta a működő kis- és középvállalkozásokat az évente meghirdetett vállalkozásfejlesztést ösztönző programjaival; az általa megkezdett, a KKV szektort is érintő – munkavállalást, munkahely-megőrzést, munkahelyteremtést támogató – programok 2012-től az utódszervezeteként létrejött Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. (OFA NKft.) hatáskörébe tartoznak.

3.12 Vállalkozói érdekképviseltek

3.12.1 Kis- és Középvállalkozói Érdekképviselési Szövetség (KÉSZ)

A munkaadói oldalon érdekképviselési feladatokat ellátó meghatározó négy érdekképviselő, az Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége (ÁFEOSZ), az Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ), a Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviselési Szövetsége (KISOSZ) és a Magyar Iparosok Szövetsége 193 3.10. Vállalkozói érdekképviseltek (OKISZ) 1998-ban létrehozta a Kis- és Középvállalkozói Érdekképviselési Szövetséget. A KÉSZ a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács munkájában is képviseli a hazai családi, mikro, kis- és középvállalkozások érdekeit valamint részt vesz a Vállalkozásfejlesztési Bizottság munkájában. A KÉSZ – európai uniós szakmai ernyőszerkezeti tagsága révén – hozzájárult a magyar Kormány EU soros elnökségének előkészítéséhez és a programok brüsszeli és hazai rendezvényeinek sikeres lebonyolításához.

A négy kis- és középvállalkozói érdekképviseleti szövetség által képviselt tulajdonosi kör lefedi a hazai vállalkozások 99,5 %-át és alkalmazták a versenyszférában foglalkoztatottak 72 %-át.

3.12.2 Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ)

Az Ipartestületek Országos Szövetségét 1990. szeptember 23-án 229 ipartestület alapította újra Budapesten. Az IPOSZ Magyarország egyik legnagyobb – az IPOSZ érdekképviseleti szférájába tartozó mikrovállalkozói kör a hazai vállalkozások 96%-át adja – területi és szakmai alapon szervezett ipartestületekből álló országos szintű, munkaadói, szakmai és gazdasági érdekképviselet. Az országos szövetség 230 jogilag önálló szervezetből áll. Ezek közül 181 területileg szervezett ipartestület. Emellett 19 megyei szintű szövetség létezik, valamint 30 országos hatáskörű szakmai szövetség is tagja az IPOSZ-nak. A Szövetségben IPOSZ-ban és az ipartestületekben a tagsági viszony önkéntes. Az IPOSZ feladata kettős: egyrészt hazai- és nemzetközi szinten képviseli a kézművesek, a mikro-, kis- és középvállalkozások érdekeit, másrészt szolgáltatásokat nyújt tagsági körének. Az érdekvédelem területén az IPOSZ a 9 nagy országos munkaadói szervezet egyike, a mikro- és kisvállalkozások érdekvédelmének területén a legnagyobb. Az országos érdekegyeztetési rendszer átalakításával az IPOSZ tagja lett a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak. Ezen kívül részt vett olyan tanácsok tevékenységében, amelyek minisztériumi hatáskörben működtek (pl.: Vállalkozásfejlesztési Tanács).

Az IPOSZ 2010/2011 évben a „Munkahelyi képzések támogatása - ernyőszervezeteken keresztül az IPOSZ szervezésében” című TÁMOP-2.1.4-09/1-2010-0007 sz. projekt keretében 1900 vállalkozó és munkavállaló szakmai képzését látta el. 2010/2011-ben továbbá az Európai Kis- és Középvállalkozások Szövetségével (UEAPME), illetve a Balti térség országainak szövetségeit tömörítő Hanza-Parlamenttel részt vett nemzetközi projektekben is.

3.12.3 Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetsége (ÁFEOSZ)

Az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége 1990-ben alakult a SZÖVOSZ jogutódjaként. Országos társadalmi, gazdasági, szakmai, vállalkozói, munkaadói, érdekképviseleti szervezet. Az egyesületi formában működő ÁFEOSZ célja a kizárólagosan magyar tulajdonban álló szövetkezeti alapú kereskedelmi lánchoz, a Coop-csoporthoz tartozó több mint 1000 vállalkozás (köztük szövetkezetek, gazdasági társaságok és egyéni vállalkozók) érdekképviselete, gazdasági tevékenységük segítése, továbbá a nemzetközi kapcsolatok ápolása.

A kiskereskedelmi tevékenységet döntően vidéken, falvakban, kistelepüléseken, kisvárosokban folytatják. Az ún. COOP Csoport tagjai, a tevékenységet a COOP franchise rendszer kertében végzik.

Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT) tagja, jogosultságát az NGTT-ről szóló törvény alapozza meg. A törvényben meghatározott kritériumokat teljesítette. Emellett a Szövetség részt vesz a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumában (VKF), amelynek keretében rendszeresen egyeztetést folytat más munkáltatói és munkavállalói tagszervezetekkel együtt a Kormányzat képviselőivel, kiemelten a Nemzetgazdasági Minisztériummal. A Szövetség legfelsőbb testületét az Országos Tanács (OT) jelenti, amely évente legalább egy alkalommal ül össze.

A COOP Csoport tagszervezetei megyénként hozták létre a megyei szövetségeket (MESZÖV), amelyek adott térségben működő vállalkozások érdekeit képviseli, kapcsolatot tart a megyében működő társszövetségekkel, hatóságokkal.

A Szövetséget a két OT ülés között az Elnökség képviseli és irányítja, amelyik legalább negyedévente ülésezik. Az Elnökség alakítja ki azokat az operatív állásfoglalásokat, javaslatokat, amelyek egyrészt a tagszervezetek, a COOP Csoport vállalkozásai felé szólnak, másrészt a kormányzati tárgyalásokhoz adnak felhatalmazást pl.: a minimálbér, a bérajánlás, a költségvetés, különböző adók és járulékok tekintetében. Az Elnökség munkáját szakmai apparátus segíti. A Szövetség javaslatokat tesz a kormányzati szervek részére a KKV körben kiírandó pályázatokhoz, különösen a munkahelymegtartó és munkahelyteremtő műszaki fejlesztési témakörökben. Emellett az ÁFEOSZ-COOP Szövetség maga is pályázik olyan programokra, amelyek révén részben saját szervezetének fejlesztését, illetve a KKV-k munkájának elősegítését szolgálja. Ilyenek pl. a Jogpont Hálózat, amelynek keretében a dél-alföldi régiót koordinálja, valamint a kamara által szervezett vizsgabizottsági tagok delegálása, kereskedelmi szakmákban.

3.12.4 Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ)

Az 1904-ben alakult Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége olyan munkáltatói, vállalkozói és gazdasági érdekképviseleti szervezet, amely a kereskedelem és a vendéglátás területén működő családi jellegű mikro-, kis- és középvállalkozásokat képviseli az érdekegyeztetés intézményrendszerében. A tagság közel kétharmadát a kereskedelem, egy harmadát a kereskedelmi szálláshely szolgáltatás és vendéglátás területén működő egyéni vállalkozók, illetve társas vállalkozások alkotják. A KISOSZ szövetségi rendszerben országos hálózatot működtet, ennek keretében valamennyi megyeszékhelyen önálló szolgáltató irodát üzemeltet, ezek tevékenységét városi, vagy a megyeszerkezethez illeszkedő területi egységek segítik.

A KISOSZ a tagságot alkotó vállalkozások érdekképviselőjét ellátja hazai és nemzetközi szinten. Ennek keretében 2004 óta teljes jogú tagja az UEAPME Kis- és Középvállalkozások Európai Szövetségének.

A KISOSZ tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak, ágazati szinten pedig tagja a kereskedelem Ágazati Párbeszéd Bizottságnak, az Idegenforgalom-Turizmus Ágazati Párbeszéd Bizottságnak, és azon belül külön a Vendéglátás Albizottságnak is. A KISOSZ szakmai egyeztető fórumként részt vesz a nemzetgazdasági szaktárca által működtetett Vállalkozásfejlesztési Tanács, Fogyasztóvédelmi Tanács munkájában, valamint az ún. Egyszerű Állam program keretében a vállalkozói adminisztrációt csökkentő munkabizottságban. A Szövetség az általa gondozott kereskedelmi és vendéglátó szakmákban együttműködik az MKIK Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával, ennek keretében biztosítja a vizsgabizottsági tagok delegálását, továbbá részt vesz az RFKB Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok munkájában.

A KISOSZ és országos hálózata a vállalkozások részére tanácsadási tevékenységet biztosít a vállalkozások indításához, a vállalkozások működtetéséhez, segít fogyasztóvédelmi és a kereskedelmi vendéglátó tevékenységre vonatkozó előírásokkal kapcsolatos információátadással, munkavédelmi szakbizottságot működtet. Emellett a vállalkozások részére teljes körű munkajogi tanácsadási tevékenységet végez és ehhez kapcsolódóan európai uniós forrásból működteti az ún. **JOGPONT hálózat jogsegélyszolgálatait** egyes régiókban. A munkaügyi központokkal együttműködve a KISOSZ az álláskeresők részére OKJ szakképesítést biztosító tanfolyamokat szervez, valamint biztosítja a vállalkozások szakmai továbbképzését. A vállalkozások finanszírozásával kapcsolatban a teljes hálózat pályázat tanácsadást, pályázatírási szolgáltatást végez, a KISOSZ országosan működteti a támogatásokhoz és vállalkozói hitelekhez kapcsolódó garanciaszövetkezeti rendszer, valamint közreműködik a mikrohitelek közvetítésében is.

2010-11-ben európai uniós forrásokból a KISOSZ konzorciumi tagként részt vett a vállalati tanácsadásra kiírt pályázati program lebonyolításában és a mikrovállalkozások ernyőszervezeteken keresztül történő oktatása során közel két és fél ezer vállalkozás oktatásában.

3.12.5 Magyar Iparszövetség (OKISZ)

A Magyar Iparszövetség (OKISZ) közel 100 éves múlttal rendelkező munkáltatói érdekképviselő, mely a szövetségek szövetsége rendszerben működik. A Szövetség 1960 tagot számlál, amelyek a fővárosi, megyei és szakmai iparszövetségek tagságát képezik, az egész ország területét lefedve. Tagvállalatai közvetlenül mintegy 100.000 munkahelyet biztosítanak.

Az OKISZ alakulása óta aktív szerepet vállalt az Országos Érdekegyeztető Tanácsban, majd megszűnése óta a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban, tagja továbbá a Vállalkozásfejlesztési Tanácsnak, a Regionális Operatív Programok Monitoring Bizottságainak, a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságoknak, valamint a Roma Integrációs Bizottságnak.

Az érdekképviselői szövetség lényege a közös szakmai munka kialakítása e képviselt vállalkozói kör érdekében, olyan módon, hogy minden egyes kérdésben a szakmai koncepciók kialakítását az a szervezet vállalja fel, amelynek tagságát az adott kérdés legjobban érinti.

A Magyar Iparszövetség, mint szolgáltató érdekképviselő- pályázat útján inkubátorházzá alakította székházát, ahol a KKV szektornak szolgáltatásokat, kedvezményes áron pedig irodahelyiséget biztosít induló vállalkozásoknak. Szolgáltatásai: pályázatfigyelés, pályázatírás, adózási-, számviteli-, jogi tanácsadás, open-office biztosítása.

A Társadalmi Megújulás Operatív Program pályázata keretében a Magyar Iparszövetség 4 másik érdekképviselővel konzorciumot hozott létre. A projekt eredményeként 2009. februárjában jogsegély-szolgálat kezdte meg működését JOGPONT Hálózat néven Magyarország hét régiójában, az ország 145 helyszínén. Az ország egész területén ingyenes jogsegélyszolgálatot vehet igénybe minden magyar állampolgár munka-, tb-, társaság-, közigazgatási- és családjogi témában, valamint egyes adójogi kérdésekben.

Az OKISZ akkreditált felnőttképzési intézmény, 19, zömmel a KKV-k versenyképességének javításához kapcsolódó akkreditált képzési programmal bír. Oktatási hálózatának sikere megmutatkozott számos pályázat sikeres megvalósításában, így a HEFOP-2.3.3-09/1.-2009-05-0013/2.0 jelű pályázatban, ahol több, mint 400 fő bentlakásos képzése zajlott le, és a TÁMOP-2.1.4-09/1-2010-0001 jelű ún. OKISZ-ERNYŐ pályázatban, ahol 3695 fő képzése valósult meg az ország 6 régiójában

A Magyar Iparszövetség támogatja a klaszteralakítást, mely struktúra számos előnyt biztosít a partner vállalkozások számára. A Pólus Programirodával együttműködve 2010/2011-ben országos rendezvénysorozatot valósított meg, ahol az érdeklődők alapvető információkat szereztek a klaszterépítés folyamatáról.

Az OKISZ együttműködik mind a munkaadói, mind a munkavállalói érdekképviselőkkel a rendezett munkaügyi kapcsolatok, az egyesülési szabadság érvényesülésének fontossága és a munkabéke megőrzése érdekében.

A Szövetség törekvése: modern, naprakész információkat biztosító, szolgáltatások széles körét közvetítő, a hazai KKV-k működését, fejlesztését segítő szolgáltató érdekképviselői működtetése.

Az OKISZ szolgáltató érdekképviseletként rendszeresen szervez ingyenes szakmai- és adóforumokat aktuális gazdaságpolitikai, jogi kérdésekről, európai uniós pályázati lehetőségekről, szociális szövetkezet létrehozásáról, egyéb kooperációs és együttműködési lehetőségekről így hozva össze a gazdasági partnereket a minél kiterjedtebb összefogás érdekében.

3.12.6 Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ)

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége a Magyar Munkaadói Szövetség és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége egyesülésével jött létre 1998-ban. Az MGYOSZ országos gazdasági, munkaadói szövetség, amelynek célja olyan érdekképviseleti és érdekérvényesítő tevékenység ellátása, mely a gazdasági és munkaadói érdekek megvalósulását segíti, és megteremti a Magyarországon működő tőke képviseletét is.

A Szövetség alapszabályának megfelelően tagjaink között közvetlen tagsággal rendelkező vállalkozások illetve szakmai szövetségek és regionális, megyei szervezetek találhatók. Mindezek révén az MGYOSZ az ipar a kereskedelem és a szolgáltatás valamennyi területéről több ezer vállalkozást képvisel, amelyek több mint 1,2 millió munkavállalót foglalkoztatnak.

Az MGYOSZ keretében bizottságok és szakértői munkacsoportok működnek, amelyek a szakmai, gazdasági, munkaadói érdekképviseleti tevékenység főbb területei, a gazdálkodás funkciói szerint tömörítik a tagvállalatok és tagszervezetek képviselőit. Az MGYOSZ tagja a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának, a Vállalkozásfejlesztési Tanácsnak és a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak.

Az Európai Unióhoz való csatlakozást követően 2005. január 1-től az MGYOSZ teljes jogú tagságot nyert el az európai munkáltatói szervezetben, az *BUSINESSEUROPE*-ban, így szociális partnerként európai szinten is képviseli és védi a magyar nagy- és közepes vállalatok érdekeit. A minél hatékonyabb érdekvédelmi tevékenység érdekében - a magyar munkáltatói szervezetek közül egyedüliként - önálló képviseletet tart fenn Brüsszelben 2002 óta.

Képviseleteti magát az ILO mellett működő Nemzetközi Munkáltatói Szervezetben ([International Organization of Employers, IOE](#)) 2005 óta és az [OECD](#) tanácsadó testületében, a [BIAC](#)-ban is 2006 óta. E két testületben betöltött tagságán keresztül a Szövetség részt vesz több nemzetközi szintű két- és háromoldalú érdekegyeztető testületben.

3.12.7 Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ)

A VOSZ a magántulajdonú gazdasági szereplők megjelenésével szinte egy időben, 1988-ban alakult meg. A Szövetség a gazdálkodó szervezetek, valamint ezek jogi személyiségű vagy anélkül működő szövetségeinek, egyesületeinek, vállalkozásainak, más szervezeteinek

általános, tulajdonosi és munkáltatói érdekképviseletét látja el Magyarországon és nemzetközi szervezetekben. A Szövetség jelenleg mintegy 53 ezer vállalkozást tömörít, tagjai között megtalálhatóak a magyar mikro- kis- és középvállalkozások és egyéni vállalkozók tízezrei, de a legnagyobb multinacionális cégek is, a nemzetgazdaság minden ágából, akik közvetlenül, vagy különböző szervezeteiken keresztül csatlakoztak a VOSZ-hoz.

A Szövetség főbb feladatai:

- a tagság egészét vagy egyes ágazatokat érintő általános, illetve speciális ügyek képviselete az országos és helyi döntéshozó fórumok előtt;
- részvétel belföldön a tagságot érintő makroszintű érdekegyeztetésben – amelynek legfőbb intézményesített fórumai ma az NGTT és a VKF -, továbbá munkaadói szervezetek nemzetközi kapcsolatrendszereiben, szervezeteiben;
- tagok tájékoztatása a szabályozások változásáról, a vállalkozásfejlesztés, a piacépítés, a szakképzés és a felnőttképzés előmozdítása, ennek érdekében javaslattevés az illetékes szerveknek, illetve ilyen tartalmú törvények és más jogszabályok kezdeményezése, véleményezése;
- a szövetséghez csatlakozott legjelentősebb szakmai érdekképviseleti szervezetekkel közösen fellép az adott iparág, vagy szakmai terület érdekeiért; ilyen például az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségével (ÉVOSZ), vagy a legjelentősebb fuvarozó szervezetekkel (FUVOSZ, MKFE, Nit Hungary) közös, sok éves munkakapcsolat.

A VOSZ legsikeresebb szolgáltatása a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozási problémáin segítő **Széchenyi Kártya Program**. A programot – amely révén a hazai vállalkozók támogatott hitelekhez juthatnak - a Szövetség által, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával közösen alapított KAVOSZ Zrt. bonyolítja le. A folyószámla-hitelkereten, továbbá forgóeszköz-, beruházás-, pályázati önerő- és előfinanszírozáson kívül az **Agrár Széchenyi Kártya** megjelenésével az utóbbi években már az agrárium vállalkozói is hozzájuthatnak az állami kamat- és garanciadíj támogatást élvező finanszírozáshoz, a VOSZ és az MKIK területi irodáiban, az ország közel 300 pontján. A takarékszövetkezeti VOSZ-Pontok kiterjedt hálózatában egyablakos ügyintézésre is lehetőség nyílik.

3.12.8 Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége (FIVOSZ)

A Szövetség a 2007-ben jött létre a fiatal magyarországi vállalkozók és vállalkozó kedvű fiatalok érdekképviseleti szerveként. Célja, hogy segítse a következő vállalkozói generációt és megteremtse azt a vállalkozói réteget, amely cégeivel a KKV szektort megerősítve hozzájárul egy sikeres nemzeti gazdaság megteremtéséhez. A szervezet közhasznú tevékenységként nevelési és oktatási, képességfejlesztési, ismeretterjesztési tevékenységet folytat. A Szövetség céljai elérése érdekében szolgáltatásokat fejleszt, tudásátadást biztosít

(továbbképzések, szakmai kiadványok, konferenciák), érdekképviselőket lát el. Részt vett a hazai ifjúságpolitika szakmai programjainak fiatalok vállalkozásfejlesztését érintő témák kialakításában és testületek munkájában, (Egyszerűbb Állam, Nemzeti Ifjúsági Stratégia – Cselekvési terv, Mobilitás – Tanácsadói Testület, Ifjúsági Vállalkozásfejlesztési Stratégia).

A FIVOSZ rendszeresen megszervezi a hazai gazdasági utánpótlás nevelése érdekében a Fiatal Vállalkozói Hete rendezvénysorozatot.

A Szövetség részt vesz a Young Entrepreneurs of the European Union (JEUNE), a European Confederation of Young Entrepreneurs (YES), a Global Entrepreneurship Week, FIVOSZ Nagykövet program, a European Confederation of Young Entrepreneurs (YES), European Chamber (EuCham), Entrepreneurship Foundation Hungary szervezetek, illetve programok tevékenységében.

A FIVOSZ 2011-ben elindította FIVOSZ EU Nagykövet programját, a FIVOSZ Szolgáltatás Portfólióját, (melynek célja, hogy kis cégeknek is a legnagyobb cégeknek, multiknak járó kedvezményeket vehessék igénybe a FIVOSZ tagjai, a Mentor Programot, a FIVOSZ Start Csomagot (melynek célja a kedvezményes vállalkozásindítás).

3.13 Vállalkozások meghatározott csoportjait képviselő szervezetek, vállalkozásfejlesztést támogató alapítványok

A vállalkozások önkéntes összefogással számos olyan szervezetet hoztak létre, amelyek tagsága azonos szakmai, vagy tulajdonosi körből kerül ki, a vállalkozás mérete, vagy székhelye, esetleg a piacai, vagy más egyéb szempont az alapja annak a közös érdekek, aminek képviselőit vállalkoznak. Ezek a szervezetek a céljaik elérése érdekében kapcsolatot tartanak a döntéshozó testületekkel, véleményt nyilvánítanak a tagságukat érintő jogszabályokról. Tagjaikat tanácsadással, információ-szolgáltatással támogatják, találkozókat és konferenciákat szerveznek, oktatási programokat kínálnak, kiadványaikkal, honlapjaikkal tájékoztatják a szférát érintő eseményekről, aktualitásokról. Többségük szoros kapcsolatot épített ki más országok hasonló szervezeteivel. Egy részük rendes tagja az adott szakma EU-ban működő szövetségeit tömörítő csúcsszövetségnek.

3.13.1 SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány

A SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítványt 1990 elején vállalkozói érdekképviselők, felsőoktatási intézmények, pénzintézetek és minisztériumok hozták létre. Az alapítvány küldetése, hogy segítse a magyarországi vállalkozói kultúra és környezet fejlesztését, a sikeres, hatékony és fenntartható kis- és középvállalkozások létrejöttét és fejlődését.

A szervezet munkájának eredményeként 1998-ban közhasznú minősítést kapott, és 2003-ban az akkori Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium oklevéllel ismerte el az

Alapítvány „esélyegyenlőség területén kifejtett kiemelkedő tevékenységét”. Ugyanebben az évben akkreditált felnőttképzési intézménnyé vált, majd megszerezte az ISO 9001 szabvány szerinti minőségirányítási tanúsítványt a felnőttoktatás, tanácsadás, kutatás és rendezvényszervezés tevékenységekre.

Az Alapítvány **kiemelt célcsoportjai egyrészt a családi-, és női vállalkozások**, másrészt az innovatív, és emellett a fenntarthatóság alapelveit követő vállalkozások. Az Alapítvány a kezdő, vagy induló vállalkozásoknak vállalkozói készségeket és ismereteket fejlesztő tréningeket, akkreditált képzési programokat kínál, amelyhez igény esetén testreszabott tanácsadói támogatás, illetve egy tapasztalt vállalkozó által végzett, személyes, folyamatos mentorálási folyamat társulhat.

A már működő, innovatív, növekedésorientált, és emellett a hatékony, fenntartható működést kereső vállalkozások számára az Alapítvány hazai és nemzetközi fejlesztési projektjei segítségével azonnal hasznosítható tudást, illetve a szakmai konferenciák, workshopokon keresztül tudásmegosztási és kapcsolatépítési lehetőségeket biztosít.

Az Alapítvány vállalkozásfejlesztési gyakorlatának alapja a több évtizedes tapasztalattal rendelkező, kiterjedt kutatási, elemzési és módszertani innovációs tevékenysége.

Az Alapítvány 2010-ben, illetve 2011-ben az alábbi fontosabb projektek megvalósításán dolgozott:

- „Pályakezdő munkanélküliek helyett tudatos vállalkozók” című projekt a KKC finanszírozásával, melynek keretében több mint 120 fiatal képzése valósult meg 2010-ben;
- „Dobbantó” elnevezésű tréning sorozat vállalkozó és vállalkozást tervező nőknek a Budapest Bank támogatásával (2010-2011-ben összesen 7 csoportban több mint 140 vállalkozónő képzése valósult meg);
- Az Európai Unió Versenyképességi és Innovációs Keretprogramján (CIP) belül finanszírozott, “EUROPEAN NETWORK OF FEMALE ENTREPRENEURSHIP AMBASSADORS” (Vállalkozónői Nagykövetek Hálózata, www.legyelvallalkozono.hu) projekt, amely 22 EU országban egyszerre indult el 2010-ben;
- A szintén az EU CIP keretprogramja által finanszírozott „NETWORK OF MENTORS FOR WOMEN ENTREPRENEURS” program (Mentorhálózat a Sikeres Vállalkozónőkért, www.mentor-net.hu), amely 17 EU országban egyszerre indult el 2011-ben;

3.13.2 Joint Venture Szövetség (JVSZ)

A Joint Venture Szövetség küldetése a kedvező üzleti környezet kialakításának és fenntartásának elősegítése a Magyarországon működő gazdasági szervezetek számára, amely összgazdasági-társadalmi szinten magasabb hozzáadott értékhez vezet.

A Joint Venture Szövetség a vállalkozóknak és vállalkozásoknak 25 éve működő multiszektorális érdekvédelmi és szakmai közössége. Tagságának többségét a KKV kategóriába tartozó cégek alkotják.

A szövetség tevékenysége a következő három pillérre épül:

- Érdekképviseleti munka;
- Információ-szolgáltatási tevékenység;
- Partnerkapcsolatok építése, ápolása.

A szövetség számos szakosított munkabizottsággal (többek között KKV-Bizottsággal is) rendelkezik, melyek munkájuk során a kis- és középvállalati szektort közvetlenül érintő problémákkal foglalkoznak. A KKV-Bizottság a társ szakosított munkabizottságok tevékenységéből, a KKV-kra hangsúlyozottan vonatkozó részek esetében szintetizáló és egyben közvetítő bizottságként funkcionál s így az említett vállalati szektor sajátosságait figyelembe véve véleményez jogszabálytervezeteket, dolgoz ki egyes témákra javaslatokat. A bizottság ez irányú munkájával járul hozzá a Joint Venture Szövetségnek a kormányzati szervek felé történő, KKV-kra vonatkozó kommunikációjához.

3.13.3 Magyar Bankszövetség

A magyar bankrendszer 1987-ben megkezdett átalakítása során számos új kereskedelmi bank, szakosított pénzüintézet jött létre. A kétszintű bankrendszer kialakulása szükségessé tette a kereskedelmi bankok szakmai érdekképviseleti szervezetének megteremtését. Így 1989-ben huszonnégy kereskedelmi bank és szakosított pénzüintézet hozta létre a Magyar Bankszövetséget, önkéntes alapon, egyesületi formában.

A szövetség legfontosabb feladata a tagjait (pénzüintézetek és kapcsolódó intézmények) érintő szakmai érdekek képviselete, érvényesítése, a szakmai álláspont kialakítása érdekében a bankok szakértőiből álló munkabizottságok létrehozása, továbbá együttműködés a különböző érdekképviseleti szervezetekkel. A bankrendszeren belüli etikai kérdésekkel az 1996-ban létrehozott etikai bizottság foglalkozik.

A szövetség – tagjai szakmai érdekeinek képviselete érdekében – szakértők bevonásával rendszeresen részt vesz mindazoknak a törvényeknek, jogszabályoknak, programoknak a véleményezésében és egyeztetésében, amelyek közvetve vagy közvetlenül érintik a bankszektor. Képviselet a konszenzus elvének megfelelően kialakított állásfoglalásokat a törvények, jogszabályok előkészítése során. Szorosan együttműködik a Pénzügyi Szervezetek

Állami Felügyeletével, a Magyar Nemzeti Bankkal és a Gazdasági Versenyhivatallal. Fontos feladatának tekinti, hogy együttműködjön más érdek-képviselői szervezetekkel, kifejtve a kereskedelmi bankok véleményét az aktuális gazdasági, pénzügyi stb. kérdésekről, s erősítse a Bankszövetség szolgáltató szerepkörét. Egyes feladatok tekintetében koordináló szerepet tölt be a bankok fejlesztési programjainak végrehajtásában. Elősegíti azoknak az intézményeknek a létrehozását, amelyek a bankrendszer hatékonyságát, stabilitását növelik. Feladatot vállalt a betétbiztosítási, a hitelgarancia-, az adósnylvántartó, a hitelminősítő intézmények létrehozásában. Programot dolgoz ki és koordinál a bankszektor működésének mind a szakmai, mind a szélesebb társadalmi közvéleménnyel történő tárgyilagos megismertetése érdekében. A Magyar Bankszövetség alapító tagja a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó Pénziránytű Alapítványnak. A gazdasági válságot követően a Bankszövetség koordináló szerepet tölt be a válság miatt nehéz helyzetbe került adósokat segítő adósmentő csomagok, intézkedések és a banki önszabályozás kidolgozásában.

A Magyar Bankszövetség keretein belül működő KKV és Hitelgarancia munkacsoportok kifejezett célja a hazai mikro-, kis- és középvállalatok számára elérhető hitel- és garancia programok folyamatos figyelemmel kísérése, valamint az azok piaci igényekhez történő igazítására való törekvés.

A Magyar Bankszövetség teljes jogú tagja az Európai Bankföderációnak, így a szövetség munkatársai nemcsak a hazai szakmai folyamatokban, hanem EU-szinten az Európai Bankföderáció különféle szakbizottságainak munkájában is részt vesznek. Az EU Bankföderációjától kapott rendszeres szakmai tájékoztatókkal a Szövetség segíti a bankok tevékenységét az uniós feladatokban, folyamatokban.

3.13.4 Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület (HVCA)

A Magyar Kockázati- és Magántőke Egyesület (HVCA – Hungarian Private Equity and Venture Capital Association) 1991-ben jött létre. Országos szakmai szervezetként az Egyesület képviseli a kockázati- és magántőke-iparág érdekeit Magyarországon, elkötelezett az iparág koncepciójának népszerűsítésében, tagjai munkájának elősegítésében és a legmagasabb szakmai és etikai normák kialakításában, illetve betartásában. Taglétszáma az alapításkori ötről már több mint 80 fölé bővült. A teljes jogú tagok fő tevékenységként foglalkoznak tőzsdén nem jegyzett társaságokba történő befektetéssel. A társult tagok között olyan cégeket találunk, amelyek elsősorban nem kockázati-, illetve magántőke-befektetéssel foglalkoznak, viszont a szektor szempontjából fontos szaktudás és tapasztalat birtokosai, és számos, a kockázati- és magántőke-társaságok számára nélkülözhetetlen szolgáltatást nyújtanak. Az Egyesület munkájában az egyes tématerületek szakértői egyéni tagként is részt vesznek.

Tevékenysége során:

- képviseli a kockázati- és magántőke érdekét Magyarországon és a régióban;
- népszerűsíti az iparág koncepcióját;
- rendszeres szakmai összejöveteleket rendez tagjai számára;
- képviselteti magát a hazai és nemzetközi, az iparágat érintő fórumokon és rendezvényeken, valamint az Európai Kockázati- és Magántőke Egyesületben;
- ápolja a kapcsolatot a hasonló profilú külföldi, illetve nemzetközi szervezetekkel;
- évente szervez a kockázati- és magántőke-befektetéssel kapcsolatos témájú nemzetközi konferenciát.

Az egyesület a European Venture Capital and Private Equity Association (EVCA – Európai Kockázati- és Magántőke Egyesület), valamint a BVCA – Angol Kockázati- és Magántőke Egyesület tagja.

3.13.5 Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet (FBN-H)

A Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet 2009-ben vállalkozók alapították. Az Egyesület azzal a céllal jött létre, hogy a magyarországi családi vállalatok érdekeit szem előtt tartva összefogja azokat, és gazdasági valamint utódlási kérdésekben, szakértők és állami döntéshozók együttműködésében gondoskodik a felmerülő nehézségek orvoslásában. Továbbá a felelős családi vállalkozások létrehozásának és működtetésének elősegítése annak érdekében, hogy a családi vállalkozások által felhalmozott materiális és immateriális értékek hosszútávon hozzájáruljanak a családok, a vállalkozások és a nemzeti kultúra fejlődéséhez valamint a felhalmozott megtakarítások Magyarországon maradjanak működő tőke formájában.

Tevékenysége középpontjában képzési-kutatási, érték- és érdekképviselői tevékenység, nemzetközi és regionális együttműködés áll, a tagok részére szakmai, integrációs, képzési, kutatási támogatás biztosításával. Az Egyesület közvetíti a más országokban kialakult tapasztalatokat és tudást Magyarország irányába, ennek keretében valamint részt vesz a The Family Business Network és hasonló egyesületek nemzetközi szervezeteiben.

A szervezeten belül működő szakmai fórumok biztosítanak lehetőséget a témaspecifikus együttműködésekre: Női Fórum, Szakpolitikai Fórum, Next Gen Fórum, Vagyontervezési Fórum, PR Fórum)

3.14 Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézményei

Az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA) kereteiből gazdálkodó Új Magyarország Vidékfejlesztési Program végrehajtásának felelőse a Vidékfejlesztési

Minisztérium (VM) ÚMVP Irányító Hatósága (ÚMVP-IH). Az ÚMVP lebonyolításában részt vesz az VM több főosztálya, továbbá a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), az VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet, valamint részben a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MGSZH).

A vidéki lakosság megtartása érdekében elindított **IKSZT program** (Integrált Közösségi és Szolgáltató Terek program) keretében a helyben elérhető alapszolgáltatások körének bővítésére, minőségének és hozzáférhetőségének javítására és többfunkciós szolgáltató központok létrehozására került sor. Az IKSZT-k kialakítását 335 jogosult fejezte be az infrastrukturális beruházások megvalósításával és a szolgáltatások nyújtásának megkezdésével.

A 2007-ben kialakított **Helyi Vidékfejlesztési Irodák** (HVI-k) hálózata 2010. júniusáig működött hazánk valamennyi statisztikai kistérségében (a Budapesti kistérség kivételével) működött. Alapvető feladatuk a vidékfejlesztési források minél hatékonyabb felhasználásának előmozdítása, a vidékfejlesztési intézkedésekhez és támogatásokhoz kapcsolódó tanácsadási, tájékoztatási tevékenység ellátása volt. Részt vettek továbbá a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák (HVS) elkészítésében majd annak felülvizsgálatában, monitoringjában, a kapcsolódó vidékfejlesztési projektötlek gyűjtésében és generálásában. A hálózat szakmai koordinációját, így a HVI-k szakmai beszámolóinak ellenőrzését is a hálózat működésének teljes időtartama alatt a VKSZI látta el. A 79/2007. (VII.30.) FVM rendeletet módosító 1/2010. (VI.30.) VM rendelet értelmében a HVI-k 2010. július 1-t követően nem látnak el kötelező feladatokat.

A hazai vidékfejlesztés egyik legfontosabb szereplőjeként működő **LEADER Helyi Akciócsoportok** (HACS-ok) a vidéki térségeket teljes egészében lefedik. Jelenleg 93 HACS működik az országban. A HACS-ok a hazai LEADER program és más vidékfejlesztési intézkedések megvalósításában, az erre szolgáló európai uniós források felhasználásában és a vidéki közösségfejlesztésben játszanak kulcsfontosságú szerepet. A kis- és középvállalkozások szempontjából talán legjelentősebb vidékfejlesztési támogatási lehetőségek alapját a HACS-ok közreműködésével megvalósuló LEADER program, valamint a mikrovállalkozások fejlesztését és a turisztikai tevékenységek ösztönzését szolgáló jogcímek alkotják, amelyekre 2010/2011-ben is több alkalommal volt lehetőség támogatási kérelmek beadására. A VKSZI 2010 júliusa óta vett részt a HACS-ok szakmai feladatainak koordinálásában.

A vidékfejlesztésben érintett intézményeket, társadalmi szervezeteket, szakmai testületeket, gazdálkodó szervezeteket a **Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat** szervezi információs és együttműködési hálózatba.

Az EU minden tagállamában működik nemzeti vidéki hálózat. Az MNVH kiemelt feladatának tekinthető az agrár- és vidékfejlesztésben érintett szervezetek közötti érdemi szakmai

párbeszéd és tapasztalatcsere megteremtése, a vidéki térségek megújításáért való közös cselekvés legkülönbözőbb formáinak kialakítása, továbbá a hazai és külföldi jó gyakorlatok minél szélesebb körben történő megismertetése.

Az MNVH-ról szóló 36/2010. (XI.30.) VM rendelet újraszabályozta az MNVH struktúráját, szervezeti egységeit. A 2011. szeptember 30-án megalakult Tanács – mely a hivatkozott rendelet értelmében az MNVH javaslattevő, támogató szerve – segíti, hogy az MNVH céljairól, tevékenységéről, egyes programjairól az érintett személyek, szervezetek minél szélesebb körben értesüljenek. A Tanács tagjai az eredményesebb együttműködés érdekében nagyobb szervezeti egységekbe, az ÚMVP egyes tengelyeihez kapcsolódó tevékenységű szakosztályokba szerveződtek.

Az MNVH tevékenységéhez tartozik többek között a vidék gazdasági, társadalmi és kulturális felemelkedését elősegítő, a vidékfejlesztéshez szorosan kapcsolódó projektötletek megvalósításának támogatása, finanszírozása. Az MNVH honlapján (www.mnvh.eu) közzétett projektötleti felhívásokban foglalt feltételeknek megfelelő, támogatásra javasolt projektötletek megvalósulásához az MNVH projektenként legfeljebb 3 millió forinttal járul hozzá. Ez a lehetőség többek között a vidéki kis- és középvállalkozások számára is elérhető.

A Regionális Szaktanácsadási Központok (RSZK) és a Területi Szaktanácsadási Központok szaktanácsadással és képzési programokkal közvetetten segítik a gazdákat, hozzájárulva vállalkozásaik fejlesztéséhez.